ÉDES FIAM!

ÉDESAPÁM!

SOMOGYI DÉNES

A grafikákat készítette: *Demeter László grafikusművész..*

ISBN : 978-615-80573-5-6

Készült 2008-ban.

Pestre mentem, estére itt vagyok!

Még olyan korán volt, hogy Keleten is alig világosodott valamicskét az ég alja. A Gyűrtető mögött derengett már ugyan, de a napkelte még messze járt. Ám a falu lassacskán mégiscsak ébredezni kezdett. A korábban kelők javában etették az éjszaka folyamán megéhező jószágokat. Az állatok különböző hangokkal igyekeztek tudomásukra hozni gazdáiknak, ők bizony már megéheztek, az esti etetés óta.

A tehenek fájdalmasan bőgtek, a kakasok éles hangon kukorékoltak, a kecskék mekegtek, a malacok fülbemászó visításaikkal követelték maguknak az élelmet és verték fel az éppen csak még ébredező falunak nyugalmas csendjét.

Mintegy alvajáró tántorgott a Benő gyerek az istálló irányába.

—*De jó lenne még egy kicsikét szundítani!* — sóhajtott fel halkan, a botladozó lépteinek kíséretében.

Hajnali szürkületben csipás szemei nem akartak nyiladozni, olyan mértékben, mint a falut határoló réteken, ez idő táján, a vadvirágok sokasága már millió számra nyiladozott. Pedig édesapja igyekezett őt mielőbb visszahozni az álomvilágból, a serényebb mozgásra ösztönözve:

—É…é…des fiam! Mozogj már, mozogj, mert elalszol ebben a szörnyű lusta bandukolásodban! Olyan leszel, mint Terhány sógor, akit menetközben, még a leglustább borbély is képes lenne megberetválni. —folytatta nevelését az édesapja ott, ahol azt az előző este abbahagyta.

—De édesapám! Maga összetéveszt engemet a fülemülével, aki hajnalonként az égre szokta csalni a Napot! Vagy a kendermagos kakasunkkal, amelyik még magánál is korábban ébred. —méltatlankodott Benő, a rakoncátlan gyerek.

—É…édes fiam, mozogj már, mozogj, és ne magyarázd meg nekem, miért kel fel reggelente a Nap, milyen korán kezd kukorékolni a kendermagos kakasunk! Mindjárt leoldozom derekamról a nadrágszíjat, miután jobban elbőgöd magadat, mint az éhes Daru tehenünk most, az üres jászol előtt.

Szomszéd gyerekek már mindannyian cseresznyefán csüngenek és szedik a cseresznyét! Te meg, tizenhárom éves létedre, itt ásítozol, akkorára nyitott szájjal, hogy egy tepsi túrós rétest be lehetne rajta lökni, ha lenne olyasmi most sülve a mi házunknál!

Bezzeg te még becsukott szemmel is hajlandó lennél, rágás nélkül lenyelni a finom rétest. A fene enné már meg az ilyen úriasságra törekvő fajzatot, akibe már Rákosi elvtárs beleneveltette a lustaságot. Mert szerinte elég, ha csak az

úttörőgyűlésre jár el az ilyen lusta, nagymálé, büdös kölyök, mint amilyen te vagy, é…édes fiam.

Húzzál csak a kútból két vödör vizet és itasd meg a teheneket gyorsan!—rendelkezett az édesapa ellentmondást nem tűrő hangján.

Benőnek, a nadrágszíj megemlítése, eléggé nyomós érv volt amellett, hogy gyorsabban mozogjon, és ásításait meghagyja az esti órákra.

Odament a kúthoz és kihúzott két vödör vizet, amelyeknek egyikét a *Daru* tehén elé, másikat meg a *Szegfű* tehén elé tette. Ám azok is csak kedvetlenül kortyolgattak, mintha korainak tartanák az ébresztőt.

—Ne féljetek, nemsokára tovább alszunk, csak legyen leszüretelve a cseresznye! Megérjük még, hogy úgy a hasunkra süt a Nap, mint Guba úrnak, mert olyan későn kelünk. —vigasztalta őket, miközben vakargatta hegyes szarvaikkal ékesített fejüket.

Benő gyerek, a büdös kölyök, nem átallott olyasmit kívánni, miszerint jövőre elfagyhatnának a cseresznyefák rügyei, miáltal tovább aludhatna reggelente, mert nem lenne mit szüretelni.

Laci nevű játszótársának apja, aggodalmasan kiabált át a kerítésen, a tél folyamán Benő apjának:

—Meglátja szomszéd, ebben a cudar hidegben elfagynak a cseresznyefák rügyei!

—Kibírja az a nagy hideget is, ha az Isten úgy akarja! —bölcselkedett Sándor gazda, Benő édesapja, válaszában.

S valóban, a cseresznyefák gallyait nem érte fagykár. Az ágak most roskadásig telve voltak az érett, fekete, ropogós cseresznyével, amit aztán a messze földön híres szomolyai cseresznyeként külföldre exportálták.

Benő erre nem volt büszke, mert roppant fárasztónak tartotta az édes bogyók szüretelését, egész napon át fán csüngve, bizonyítva az emberi fajnak a majomtól való származását.

Dombtetőn ringatózó óriási fák lombjai közül, vágyakozva figyelt az alföldi falvak felé, ahol nem kell cseresznyefán csüngeniük az ott élő, hasonló korú gyerekeknek. Nem kell, mert ott nem terem ennyire finom gyümölcs. Itt azonban termett és ennek nagy becsülete volt, mert ilyenkor úgy mondták: *„pénz áll a házhoz.”*

Mire kiértek a tehenek által vontatott szekérrel a cseresznyésbe, hegyen már olyan nagy zsivajgás hallatszott mindenfelől, mintha mindenki otthagyta volna a falut, a feketére érett, finom bogyók szüretelése miatt.

Ők is nekiláttak hát a szüretelésnek, miután egyre jobban gyarapodott a finom gyümölcs a hátyikban.

Faluból kihallatszó déli harangszó mindenkinek tudtára adta, elérkezett az ebéd ideje.

Miután fákról lemásztak, mohó étvággyal láttak neki az ebédnek. Józsi öccsével igyekeztek mielőbb befejezni az evést, hogy legyen idejük, az ebédidő alatt, bemenni a végeláthatatlan erdőbe, amely cseresznyésük végénél kezdődve, összeért a Bükk hatalmas erdőjével.

Az óriási fák lombjai összeborultak. A napkorong fénycsóváinak csak néhol sikerült áttörni a sűrű lombokat, amitől ott kisé megvilágosodott a fák alatti aljnövényzet.

Lombok közül hallatszott a madaraknak véget nem érő, gyönyörű éneke, amitől zengedezett az erdő. Ez az ének tiszteletet parancsolt. Csendben ballagtak a lombok alatt, és gomba után kutatták az avart.

Itt-ott, száraz gally reccsent egy őz, vagy szarvas lába alatt. Sűrű erdőből kiérve, egyik pillanatról másikra, bukkant elő a Nádas kút, körülötte elterülő vizenyős réttel.

—Pszt! Intette csendre öccsét Benő, mert a kút melletti vizenyős réten nagyvadak kortyolgatták a tiszta vizet. Az öccse visszaintett, hogy ő is észrevette a kortyolgató vadakat. Csendben figyelték az állatokat, amelyek nem voltak távolabb tőlük harminc méternél. Vaddisznók az iszapos réten dagonyáztak, miközben nagyokat prüsszögtek. Tízméternyire tőlük szarvasok, őzek békésen kortyolgatták a szomjukat, oltó forrásvizet.

Elnézték volna akár estig a vadak nyugalmát, de az ebédidő már bőven lejárt. Óvatosan húzódtak

vissza az erdőbe, nehogy megzavarják a kút menti idillt.

Visszafelé menet annyi gombát találtak, hogy hátyijuk tele lett, így nem haragudtak rájuk az ebédjük önkéntes meghosszabbításáért.

Kunyhóban leterített papírokra rakták a gombát, hogy majd a nap végén hazaviszik, leszüretelt gyümölccsel együtt. Estefeléig szedték a finom gyümölcsöt, majd felrakva valamennyi gyümölccsel telt hátyit szekérre, elindultak a felvásárló helyre.

Mikor beértek, felvásárló széttárta karját:

—Előbb kellett volna jönni, mert minden láda elfogyott!

—A mindenségit ennek a cudar világnak! Hát mért nem gyártanak többet! —mondta édesapja bosszankodva, emeltebb hangon, a ládák hiánya miatt.

—Jőjjönek reggel, mert akkorára már biztosan lesz!—vigasztalta a felvásárló, de ezzel az édesapa nem vigasztalódott meg.

Nem volt mit tenni, mint otthon földre terített papírokra öntözni, nehogy reggelig megromoljon.

Miután kivirradt, újra elvitték a felvásárló helyre, ahol átvették az árút, csak a kifizetés miatt kellett sorba állni.

Sándor gazda, Benő édesapja, bosszankodva figyelte a sor végét, ahol a helyét kellett volna elfoglalnia. Egy darabig töprengett, majd epés

hangján odakiáltott a teherautóhoz, ahol Benő fia a sofőrnek segédkezett a defektszerelésben:

—*É…édes* fiam! Gyere csak ide gyorsan! — rendelte magához azzal a különösen elnyújtott szóval, amely minden mást jelentett, csak azt nem, hogy a Benő gyerek most valóban *édes* lenne számára. Amikor nem haragudott rá, akkor csak egy **„é”** betűvel szólította, így: *„Édes fiam”*.

Hiszen alig terelte el figyelmét másfelé, e neveletlen, büdös kölyök már máshol hasznosította magát. Nem tetszett neki, az édes fiának a sofőrkörüli serénykedése, aki nem mellette várja parancsainak azonnali teljesítését

Megvolt annak is az oka, miért a sofőr bácsinál szorgoskodik, hiszen az megígérte, majd az egyik cseresznye fuvarral elviszi őt Pestre. Az édesapja szavát hallva azonban mindent ott kellett hagynia, mert fenekére mért korábbi nadrágszíjütések, józan gondolkodásra ösztökélték, furfangos agyvelejét.

—Nesze csak é…édes fiam! Itt van a mérlegelési jegy! Ezen, háromszáztizenegy kiló van felírva. Ha öt forintot kapsz kilójáért, akkor mennyi forint jár az összes cseresznyéért, te mulya gyerek?

Ilyen kedvesen feltett kérdésre máris erős gondolkodásba esett, majd édesapja szemébe nézve ekképpen válaszolt:

—Édesapám, nem több az, se nem kevesebb ezerötszázötvenöt forintnál, akár innen számolom, akár onnan. —jelentett ki határozottan.

—Hová szorult a te kobakodva ennyi ész, hogy ennyire biztos vagy benne?

—Ide is, meg emide is!—tapogatta körbe fejét a rakoncátlan gyerek, akinek számolásában kételkedett az édesapja. Az apa egy papíroson gyorsan firkálgatni kezdett, minek eredményképpen ámulva szólt gyerekéhez:

—Nem is vagy te annyira mulya gyerek, mint amilyennek kinézel! Én azt mondom neked édes fiam, hogy ezzel az ésszel, akár be is állhatsz a sorba helyettem, mert ennyi esze talán még a római pápának sincsen. Pedig annak ugyancsak sok esze van. Ezt elhiheted nekem édes fiam!

Állj csak be helyettem és én meg elmegyek a kukoricát megekézni, ha már ennyire nagyeszű lett az én fiacskám!

—De édesapám! Én azt ígértem a sofőr bácsinak, segítek neki defektszerelésében…

Még mondta volna tovább. Mondta volna, hogy szerelésért cserébe, sofőr bácsi elviszi Pestre, azonban apja szikrázó szemekkel nézve rá, ismét epét forgatva szájában, dühösen szólt rá:

—Ki etet tégedet é…édes Talán a sofőr bácsi, vagy talán a római pápa igéjével tengeted az életedet ebben a cudar világban?

E dühös szavakra, közel állt ahhoz, hogy megmondja; *nem ingyen akar ő a sofőr bácsinak segíteni*, mert Pestre viszi el széjjelnézni. Szerencséjére, még idejében becsukta száját, így

senki sem harapta le fejét, meggondolatlan kijelentése miatt.

Kezében a felvásárló jeggyel beállt a sorba és dühös volt azért, amiért a számtanban való jártasságát fitogtatta. Olyan sokáig tartott a defekt szerelése, hogy már kezében cseresznyeárával rohant hazafelé, amikor kiáltást hallott mögötte:

—Hé, öcsi! Ha Pestre akarsz jönni, most elvihetlek, és még ma vissza is hozlak.

Nagyot dobbant szíve erre a hirtelen jött ajánlatra. Régóta vágyott már arra, hogy faluján túl is megismerjen más településeket, más embereket. Nem beszélve arról, ha ez a más hely a főváros, amiről olyan furcsa dolgokat meséltek neki a falubeli nagyfiúk.

Szerette faluját, de kíváncsisága másfelé terelte érdeklődését. És most, egy apjához hasonló korú ember, a sofőr bácsi, régen óhajtott vágyát teljesítheti. Egyszóval, ilyen közel még nem állt ahhoz, hogy végre-valahára, megláthassa a fővárost.

Nagyot dobbant szíve és bátortalanul kérdezte:

—Úgy gondolja, még ma elvinne?

—Persze, hogy el! Az árukísérő elintézi a papírokat, utána indulhatunk.

Megtapogatta zsebét, amelyben már ott lapult a cseresznyeára, az ezerötszázötvenöt forint, amelyet úgy érzett, haza kell vinnie. Az bizony igaz,

hogy Pesten minden megtörténhet ezzel a pénzzel, ami pedig a család egésznapi munkájának eredménye.

—Zoli bácsi! Tudnának egy negyedórát várni?

—Addig még eltart a rakodás, de azért igyekezzél, és inkább te várj ránk, mint nekünk kelljen várni. —figyelmeztette jóindulattal.

Következő pillanatban Benő már úgy futott hazafelé, mintha édesapja nadrágszíj verése elől futna. Az ettől való félelme teljesen jogosnak bizonyult, hiszen semmilyen engedélyt sem kért pesti kirándulásához. Futott hát hazafelé, amennyire csak lábai bírták, hogy mielőbb megszabaduljon pénzétől, amelyet félt elvinni Pestre. Ő tudja miért.

Otthon már senkit sem talált, csak a Vitéz kutya csóválgatta barátságosan farkát, mintha ezzel kis gazdiját képes lenne otthon marasztalni, azonban ez már teljességgel lehetetlennek tűnt, ezúttal.

Amikor beért a lakásba, előkotorta zsebéből az eddig féltve őrzött cseresznyeárát és letette az asztalra.

Már indult volna kifelé, amikor gondolt egyet és az előbb letett pénzből, ötven forintot a nadrágja zsebébe csúsztatott. E nadrág természetesen az ünneplő nadrágja volt, amelyet sebtében emelt ki a szekrényből, hogy illő módon látogasson el a fővárosba. Miután búcsúzóul megsimogatta kutyáját, rohant volna a piactérre, ahol a Csepel

autó már berregő motorral várt rá. Ajtóban azonban megtorpant, mert kényes kérdések villantak állandóan cikázó agyába:

—*Mi lesz, ha szüleim keresnek?* —jutott hírtelen eszébe, annak ellenére, hogy korábban már említette szülei előtt, egy esetleges pesti utazás lehetőségét, amelyet természetesen akkor sem helyeseltek. Most mégiscsak keresett egy papírdarabkát, amelyre nagy betűkkel ráírta:

„Pestre mentem, estére itt vagyok! „

Miután ezt leírta, az asztalra tette a pénz mellé, olyan nyugalommal, mintha ezzel máris magkapta volna szülei beleegyezését, pedig ettől ugyancsak messze járt.

Piactéren már berregett a teherautó motorja, ahonnan Zoli bácsi türelmetlenül szólt ki hozzá:

—Már azt hittem, nem akarsz jönni, de sebaj, fő, hogy idejében ideérkeztél. Gyere, ülj ide kettőnk közé, nehogy kinyíljon az ajtó és kiessél vesztedre.

Miután elfoglalta a felkínált helyet, Csepel autó motorja felpörgött és nekilendült terhével a pesti útnak.

Amikor elindult az autó, légiesen könnyűnek érezte magát és büszkén tekintett ki az ablakon oda, ahol játszótársai irigykedve néztek be a fülkébe, de ő csak egy gyenge *„pát”* intett kinyújtott kezével, aztán elsuhantak mellettük.

Már a falujának, Szomolyának, az utolsó házai is elmaradoztak a suhanó teherautó mellett, amikor egy tehenes szekér körvonalai bontakoztak

ki távolból, amelyen az ekekapa, szekér oldalán, keresztül volt téve.

—Az apám! —kiáltotta örömében—dudáljon már egyet Zoli bácsi!

Azonban a dudálásra az édesapja nem figyelt a fülkében utazókra, hanem még inkább kitért az árok felé. Úgy gondolta, ezért dudáltak neki. Pedig, ha tudta volna, nem kitérést választ, hanem útjukat állja, hogy *é…é…des* fiának, Benőnek, kirándulását azon nyomban megakadályozza.

Aztán a szekér is elmaradt a gyorsan suhanó autó mögött, és mindenből már csak egy átláthatatlan porfelleg látszott, a száraz makadámútnak felkavart pora.

—Isten veled drága csepp falum! Isten veled, estére megjövök!— intett érzékeny búcsút és ígérte meg könnyelműem, az estére való visszatérését, amiből persze semmi sem lett a kifürkészhetetlen *Sors* jóvoltából.

—Itt van a kukoricásunk! Idejön édesapám kukoricát megekézni. — hívta fel a teherautó fülkében utazók figyelmét földjükre, ahol a kukoricák, majdnem félméteres magasságban sorakoztak egymásután a júniusi napsütésben.

Pedig az édesapja is jobban tette volna, ha visszafordul, és nem ekézi meg kukoricáját, mert egy hónap múlva olyan jégeső esett, hogy földig tarolta növényeit. Miután most is igaza lett a közmondásnak: *„A szegény embert még az ág is húzza! „*

Mezőkövesd után, már minden ismeretlen volt számára.
Egy felfedező, afrikai kutatónak érezte magát, amint a tájat bámulta, a suhanó teherautó mellett. Hármas főútvonalon nem győzte bámulni a sok-sok autót, amelyek szemben jöttek velük, illetve lehagyva őket, suhantak el mellettük.

Amikor megunta bámulni a forgalmat, az út menti tájat figyelgette, ahol júniusi elei napsütésben a mezőgazdasági vetemények szépen zöldelltek.

Hamarosan feltűnt az első ismeretlen települést jelző tábla, amelyen Szihalom községet olvashatta.

A vendéglőnél, a hármas főút felett, ötméternyi magasságban, egy vörös drapéria volt kifeszítve, amelyen egy felirat és egy fénykép hirdette:

Éljen Rákosi elvtárs, a magyarnép hős vezére!

Amikor átmentek alatta, Zoli bácsinak valószínűleg éppen akkor kellett köpnie, amit a világ minden kincséért sem akart most elmulasztani. Éppen akkor sercintett, amikor a hős vezért éltető felírat mellé értek. Még az is előfordulhat, hogy szándékosan gyűjtögette szájában a nyálat, és erre az ünnepélyes alkalomra várt csak, amikor a számára megfelelő helyre, végre kiköphette.

Egy darabig még nagy buzgalommal olvasgatta a helységnévtáblákat s miután megunta, már csak a tájat figyelgette.

Gödöllő előtt, az erdőnél, Zoli bácsi hallatta hangját:

—Intézzük el dolgainkat, mert Pesten nehezebb lesz! —mutatott az erdő felé és jobboldali irányjelzőt kitéve, leállt az útpadkára.

—Közeledik Pest!—suttogta Benő magában olyan ellágyultan, és dobbant meg szíve úgy, mintahogyan egy szerelmes ifjú szíve dobog, amikor súgja egy széplánynak fülébe, szerelmetes szavait.

Ezen nem is lehet csodálkozni, hiszen régóta vágyott már, a nagyfiúktól oly sokat hallott fővárosba.

Miután elintézték halaszthatatlan dolgaikat az erdő sűrűjében, újra nekilendültek a főváros felé vezető útnak.

Úgy tűnt, mintha a motor egyre jobban erőlködne, amikor az emelkedőn kapaszkodtak kifelé.

Volt is miért erőlködnie, hiszen a ropogós, rövidszárú, szomolyai cseresznyéből, ötvenmázsányi nyomta a kocsi platóját.

Zoli bácsi aggódva hallgatta az erőlködő motor szokatlan hangját, és figyelte a műszerfalon a víz hőfokmérőt, amely száz fokot jelzett. Kapargatta tarkóját, és fejét csóválgatta.

—Felforrt a víz! De ezt a pár métert, a domb tetejéig, már ki kell bírnia! —mondta, és alighogy a bajt jelző szavai elhangoztak, gőzpára első foszlányai megjelentek a motorháztető elején, miután ködbe borult a Csepel teherautó eleje.

Kitette az irányjelzőt jobbra, majd megállt az útpadka szélén, amire ők is kiszálltak. Zoli bácsi csavarni kezdte óvatosan a hűtősapkát, aminek következtében a gőznyomása legalább két méter magasra feldobta a menetes tetőt.

—No, a mai napon már nem látod viszont a faludat, mert bedöglött a motor. Valamelyik hengerfejben gátszakadás keletkezett! —mondta sajnálkozással, Benő felé fordulva.

Látta rajta, hogy mindjárt bánatos lett, ezért máris vigasztalni próbálta:

—Azért nem kell ennyire bűnak ereszteni magadat, mert holnap hajnalig megjavítják a szerelők, és akkor elindulhatunk vissza a faludba.

Amikor a sofőr azt látta, hogy nem vigasztalódik eléggé, vállára tette kezét:

—Legalább délután széjjelnézel ebben a nagyvárosban, este meg elalszol a munkásszállón. Van ott ágy elegendő.

Erre aztán kissé megnyugodott.

Kerepesig, a lejtős úton, már könnyen gurult az autó. Ott aztán ismét feltöltötték az autóhűtőt friss vízzel és még egy kannát is, hogy be tudjanak

menni a városban lévő telephelyre, ahová—ha lassú tempóban is, de beértek.

Amikor Kerepes felől beértek Pestre, elámult a sok-sok háztól, meg gyárkéménytől, amelyek majdnem annyian voltak, mint falujuk erdejében a fák, csak ezeken nem madár fütyült, hanem bodor füstjeiket eregették az Ég felé. Prüsszögött is mindjárt, amikor szippantott egyet az egyre büdösebb levegőből.

Telephelyen Zoli bácsi bemutatta a portás bácsinak:

—János bácsi! Ez a nagy legény velem van, de most széjjelnéz a városban. Ha este megjön, tessék már beengedni, mert itt alszik a szállón. Csak reggel indulunk vissza, amikor megjavították a teherautót.

Portás bácsi kedélyesen mosolyogva veregette meg a vállát:

—Gyere csak nyugodtan. Van itt hely bőven, csak nehogy elcsábítsanak a pesti lányok!

—Arra én nagyon vigyázok!—felelte önérzetesen.

Portás bácsi egy papírdarabkára felírta neki a szálló címét, ami jól jöhet még számára, amennyiben eltévedne ebben az óriási nagyvárosban.

Megköszönte neki és miután zsebébe csúsztatta a kincset érő papírdarabkát, kért még egy spárgát, hogy szandálját levetve, összeköthesse vele, amit aztán a vállára akasztott, nehogy feltörje

a lábát a sok gyaloglásban. Egyébként is így illet ez egy takarékos falusi fiúhoz, aki nem akarta elkoptatni idő előtt a sok pénzért megvásárolt szandálját.

Így indult el az ismeretlen utcákon, ahol több volt az ember, mint falujuk erdeiben a gomba. Pedig az sem volt kevés most az erdőben és ezt bárki elhiheti.

Már jó ideje ballagott a főváros belseje felé, amikor úgy érezte, ennie kéne valamit, mert gyomra ugyancsak korgásba kezdett. Megtapogatta zsebét, miután megnyugvással tapasztalta, hogy az otthon becsúsztatott forintok még változatlanul ott lapulnak.

„Thököly út”—olvasta el egyik ház sarkán az utca névtábláját és egy kicsit még továbbment. Nemsokára egy nagyház felől zajongás hallatszott, aminek ajtaja felett ezt olvasta:

„Fehér Ökör vendéglő”

—No, ide bizony betérek! —határozta el magát annál is inkább, mert az ebéd ideje már jócskán elmúlt. Az utcai villanylámpán két órát olvashatott. Korábban korgó gyomra még hangosabban korgott, mint ennek előtte.

Bent büdös volt és füst. Miután széjjeltekintett a zajos, büdös és füstös helységben, azt hihette, hogy város összes csavargója itt adott találkát egymásnak. Később azonban rá kellett

jönnie, csavargókból még másfelé is bőven jutott. Akik azonban ezt a helyet választották, kártyáztak, bagóztak, köpködtek, káromkodtak, és feltűnően zajongtak. Igyekeztek mindannyian egymást túlkiabálni.

Benő is beállt a pénztár előtti sorba, hogy valamilyen ételt vásároljon magának az étlap szerény kínálatából. Várakozás eredményképpen, végre egy tányér babbal kezében leülhetett egy asztalhoz, ahol már egy kopottas kinézetű alak ült akkor, és sóvár szemeivel az érkező falusi gyerekre összpontosított.

—Öcsém! Vegyél nekem egy tányér ételt, mert sóher vagyok! —szólította meg és kívánós szemeivel teljes egészében a párolgó babra összpontosított, amelyet korgó gyomrú parasztgyerek csak éppen elkezdett mohón kanalazgatni.

Mindeközben annyira figyelte a kanál mozgását, a tányér és az éhes gyerek szája között, hogy kezdte magát beleélni, ő eszi a babot, mert már hangosan csámcsogott is hozzá.

Az éhes Benő, mindehhez nem szólt semmit. Nem akart tudomást venni babjára éhező csavargóról, mivel pedig kenyere elfogyott, felállt az asztaltól, hogy vegyen még magának egy darabkát. Vásárolt kenyérrel közeledve az asztalhoz láthatta, amint asztaltársa mohón kanalazza az ételét.

Nem lehet azon csodálkozni, ha ilyen esetekben bárkit elöntene a méreg, ami

természetesen e falusi gyerekkel sem történhetett másképpen.

—Azonnal hagyd abba, te szégyentelen! —kiáltott rá. Ám a csavargó még szorgalmasabban kanalazta, mint ennek előtte.

Benőt teljesen elöntötte a harctéri idegesség, de ekkora behemót emberrel nem tudott mit kezdeni, ezért fogta a sótartót, s teljes tartalmát babgulyásba beleborította.

—Most edd meg, ha még így is beveszi bendőd! —kiáltott a falánk behemótra, akinek erre a váratlan fordulatra, villámokat szórtak szemei, ezért az éhes falusi gyerek jobbnak látta mielőbb lelépni, és a korábban vásárolt babgulyását sajnálkozva hátrahagyni.

Vendéglőből éhesen kilépve, egy újabb csavargó szólította meg. Nem tudta elképzelni, hogy pénz szagát érezték e meg rajta, vagy falusi mivolta volt szembetűnő.

Ez utóbbi sem volt lehetetlen, hiszen mezítláb araszolgatta a járda aszfaltját. Az otthonról hozott szandálja feltörte lábát, ezért mezítláb araszolgatta a járda aszfaltját. A pörge kiskalapját tarkójára tolta. Öltözködése, itt, a cipős emberek között, ugyancsak feltűnő öltözködésnek bizonyult. Nem úgy, mint otthon, falujában, ahol ez a módi legtermészetesebb.

—Akarsz nyerni, haver? —szólította meg egy újabb kétes alak, olyan meleg, baráti hangon, hogy már majdnem kötélnek állt. Ráadásul, nem is volt rosszul öltözve, ami szintén amellett szólt; *ez az ember nem akar neki rosszat.* Azonban rögtön az otthoni nagyfiúk elbeszéléseire gondolt, ezért máris óvatosabbá vált.

—Nincsen pénzem!—felelte sajnálkozását mutatva, és pörge kalapját most fejetetejéről mélyebben szemébe húzta. Ám az utca csavargója egy újabb ajánlattal állt elő:

—Ne bomolj már! Játszunk akkor a kabátodra, vagy pörge kalapodra!

Amikor ezzel az újabb ajánlatát megtette, egy másik alvilági alak termett elő valahonnan a föld alól és rögtön ajánlkozott a játékra:

—Én beszállok!

Másik alak rögtön vette a lapot és rázogatta, kavargatta kockáit, majd eldugva azokat, szólt a játékra jelentkezőhöz:

—Itt a piros, ott a piros. Hol a piros?

Beugró alak rögtön nyert ötven forintot.

—Hű, a mindenségit ennek a cudar világnak, ahol ilyen könnyen lehet pénzt keresni, nem úgy, mint azzal a fárasztó cseresznyeszedésével!—hüledezett Benő álmélkodva, hiszen ő is milyen könnyen megduplázhatná az otthonról hozott pénzét, ha beszállna.

Már éppen azon ponton volt, hogy mégiscsak kiveszi zsebéből az eddig eltitkolt forintjait, amikor

elkapta tekintetét e két alvilági alaknak, akik éppen ekkor, titkon kacsintottak egymásnak.

—Jó lesz vigyázni! Nem otthon vagyok! —rendezte gondolatait, a helyzet felismerése után és igyekezett minél előbb lelépni, miközben távozása közben halotta, amint ugyancsak szapulják.

*

Miután lelépett, máris a Baross téren találta magát. Nézte a forgalmat, kirakatokat, nyüzsgő embertömeget, akik valamennyien, számára valami ismeretlen cél felé rohantak és csak rohantak.

—Bolond népség! Ugyan hova a fenébe rohannak? —csóválta még egy darabig pörge kalapjával fedett kobakját, majd egy nagy épület felé fordulva olvashatta annak homlokzatán:

KELETIPÁLYAUDVAR.

—Ezt emlegették a nagyfiúk, hogy ide érkeznek vonattal, amikor Mezőkövesden felszállnak a pöfögő gőzmozdony által vontatott vasúti kocsikba! —csóválta meg ismét pörge kalappal takart kobakját, miután tovább méregette mezítelen lábával a járda aszfaltját. E felfedezésnek örömére kalapját még inkább a szemébe húzta.

Járdán haladtában, csak egyre jobban özönlött vele szemben az emberi áradat. Akik pedig utána jöttek, mindinkább bosszankodtak bámészkodó őgyelgése miatt, aki egy cseppet sem akart sietni. Sőt, őket akadályozta rohanásukban.

A járdán csak jött-jött vele szemben a tömeg, mint nyári zápor után, faluja Kánya patakjában a víz. Ezek mindannyian úgy rohantak, mintha mindenkit üldözne valaki.

Akaratlanul is nyugalmas faluja jutott eszébe, ahol mindenki komótosan ballagott a határba, abban a reményben, hogy kapálatlan földje megvárja. Sőt, a burjánzó gazokat sem lopja el senki.

Ott, ha megemelte pörge kalapját valakinek, illedelmesen visszaköszönt. Itt, értelmetlenül bámulták a kalapját emelgető falusi gyereket, akiről az volt a járókelők véleménye, hogy meghibbant. Pedig csak egy jól nevelt falusi gyerekhez illően, próbált most is viselkedni, mint otthon ezt gyakran teszi.

Ballagása közben, önkéntelenül az otthoni erdő nyugalma jutott eszébe, ahol a Nádas kútnál a vadak, e nap délelőttjén, még csendben kortyolgathatták a forrás hűsítő vizét.

Ilyen nyugalmas gondolatok mellett ért el egy még forgalmasabb, és még szélesebb utcát, ahol egy sarkon a *LENIN* körút feliratot olvashatta.

Villamosok még gyakrabban jöttek-mentek, mint a Keleti pályaudvar környékén. A villamosok

jöttek-mentek és folyton csilingeltek, miután úgy érezte magát, mintha egy véget nem érő nagymisét celebrálna valaki, ahol ministránsoknak sokasága, állandóan csengettyűzik.

Minél tovább nézte a csilingelő, sárga masinákat, annál inkább vágyat érzett a rajtuk való utazáshoz.

Alighogy kiindult a megállóból az egyik, máris jött a másik és beállt a helyére. Ebbe aztán mindenki egyszerre akart beszállni, aki csak megállóban várakozott ez idáig. Kíváncsisága arra késztette, felszálljon egy zötyögő villamosra, amelyen éppen hatos számot olvashatta. Miután felszállt, igyekezett úgy viselkedni, mintha máris túl lenne a százezredik villamosozáson.

—Mit kérsz öcsi? *Vonal*, vagy *átszálló?*— paskolta meg az elmerengő falusi gyerek vállát lapáttenyerével az egyenruhás alak, aki a villamoson egyenesen az atyaúristennek érezhette magát, mivel rendkívül dölyfösön viselkedett az utasokkal szemben.

Benő értetlenül nézett a dölyfös, egyenruhás alakra, aki hasonlított arra a végrehajtóra, aki minden terményüket elvitte az adóba.

—No, mi az? Nem érted? Hozzád beszélek, ha még nem vetted volna észre.

Falusi gyereknek fogalma sem volt arról, hogy mi a *vonal* és mi az *átszálló*, ezért az utóbbi szóra vágta rá gyorsan:

—Egy *átszállót* kérek, ha még van olyan magának!

Szerencséjére, még bőven volt ilyen utazási jegye.

Ha tudta volna, hogy ez a drágább jegy, akkor mindenképpen *vonalat* kér, de ő ezt nem tudhatta.

—Hetven fillér!—mondta a dölyfös kalauz és szakított a nála levő jegykötegből egyet, majd átvette az érte járó pénzt, miután gőgösen tovább állt.

Miután kifizette, megkönnyebbülve csúsztatta zsebébe, mert úgy érezte, most már jogosan utazik ezen a sárga, zötyögő masinán. Azonban azt még nem tudta, hogy hová is akar utazni. Ez már számára csupán lényegtelen semmiség volt. Csak a lába ne érjen földet.

Utazás közben igyekezett megfigyelni egy-egy tájékozódási pontot, nehogy eltévedjen. Egy pár megálló után, máris Duna felett átívelő hídon zötyögött a villamos.

Széles folyónak vízfelülete csillogott az aranyló, júniusi napsütésben, amelyen mindenfelé hajók és uszályok úsztak.

Egy pár megálló után már úgy érezte, hogy itt az ideje tájékozódásának. Egy negyven év körüli nő ült előtte. Fején hatalmas, lila kalapja, virágbokrétával volt díszítve. Kabátja piros, szoknyája zöld színben tündökölt. Akár egy papagáj, úgy fel volt díszítve. Az bizony igaz, öltözéke egy cseppet sem hasonlított az otthoni

falusi asszonyok egyszerű ruházatához, akik ebben a korban, legtöbb esetben, tetőtől-talpig, barna, vagy fekete színű ruhába öltöztek.

Ugyancsak szokatlan volt számára ez a díszes öltözék, amelynek színei, az otthoni Kaptárrét pompázó virágaihoz hasonlítottak leginkább. És mindez nem is olyan elvetnivaló öltözködés, csak kisé szokatlannak tűnt számára. A szomszéd Rozál nene ruházatához főleg nem hasonlított.

Egy pillanatig tanácstalanul nézte díszes tollazatát, aztán mégiscsak bátorságot vett magába és megszólította:

—Jó napot nene! Hova megy ez a villamos?— köszönt neki illedelmesen és tette fel kutakodó kérdését.

Papagájhoz hasonlító asszonyság azonban néma maradt. Benő ott állt mögötte tanácstalanul és éppen azon gondolkodott, talán süket lehet a megszólított asszonyság. Azonban ezt megelőzően úgy látta, csevegett szomszédjával, ebből következtetve, teljes süketségének lehetőségét elvetette. Gondolván arra, esetleg nagyobbat hall a kelleténél.

Ilyesmi bizony könnyen előfordulhat, mint például Rozál nene, akinek András bátyó úgy ordítgat olykor-olykor fülébe, hogy az éhes tehén bőgése ahhoz képest, igen halk tücsökmuzsikálásnak tűnik.

Biztos, ami biztos. Benő vett egy nagy levegőt és teljes erejéből egy bődületest ordított az asszonyság fülébe, megismételve az előbbi szavait:

—Jó napot nene! Hová megy ez a villamos?

Kérdezett, úgy fordult meg e hangosabb szavakra, mintha ménkő fordítaná meg. De nemcsak ő figyelt fel erre az ordításra, hanem a villamoson utazók valamennyien feléjük fordultak és élénken figyelték a vészt jósló fejleményeket. Figyelték már csak azért is, mert a kérdezett erre az ordításra ugyancsak elvörösödött és már-már lilulni kezdett.

—Nene neked az édes jó nagynénikéd, az a sanghaji kúrva, aki homokszemért hentereg férfiakkal a sivatagban. — robbant fel dühében a papagáj kinézetű asszonyság.

Az első villamosozását megejtő falusi gyerek, erre a kirohanásra pirosabb lett, mint otthon a mezei pipacs. Érezte, mindenki őket figyeli, és ezek után könnyen azt fogják mondani, hogy még csak most utazik először ilyen zötyögő masinán, amit ezek a fura pestiek, villamosnak mondanak.

Roppant szégyellte az egész jelenetet, ezért próbált lazítani villamosban csüngő fogantyú szorításán. Ez éppen akkor történt, amikor jármű éppen fékezett a megálló előtt. Az viszont ismét az ő szerencsétlensége, hogy meglazított keze, a fékezés miatt, lecsúszott a fogantyúról, minek eredményképpen egyensúlyát vesztve, ökle, mint

egy jól irányított gránát, papagáj lila kalapjának közepébe talált.

E váratlan becsapódás, szörnyen eltorzította lilakalapot, amelyről virágbokréta, úgy repült tova, mint gránátszilánkok a széjjelrobbant gránátból.

Cudar Benő gyerek, az eseményutáni látványt, olyan mulatságosnak találta, hogy rögtön kitört rajta a röhögés. Majd fennhangon hahotázni kezdett, aminek hatására megereszkedett könnycsatornájából, úgy kezdett el csorogni a könnye, mint nyári zápor után háztetőjük eresze.

Mindezek után nem láthatta számára veszélyesen közelgő vihart. Azt az égiháborút, amelynek dörgését, a lilakalapos városi asszonyság szeméből, ez időre kipattanó villámok már előre jeleztek.

Arra eszmélt, hogy a kalapján keresztül mért ütésre, egy nagyot koppan kobakja. Miután sajgó fájdalmat érzett és látta, hogy feldühödött papagáj egy újabb rohamra készül ellene. És kézitáskájával veszettül hadonászott irányába.

Szerencséjére, éppen ekkor állt meg megállójában a villamos, aminek kinyíló ajtaján úgy lőtte ki magát, mint egy nyílvessző, pedig az ütés hatására még erősen szédelgett.

—Strici! Huligán!—kiabálta utána torkaszakadtából a városi asszonyság, akinek arca úgy eltorzult e neveletlen gyerek viselkedésén, hogy az utcájukban élő, nyolcvan éves Marcsó nene, tündér királylánynak nézne ki mellette, ha egymás mellé állnának.

Benő ekkor már biztonságban integetett egy *pát* a megállóból, aminek hatására lilakalapos papagájon téboly jelei mutatkoztak, tehetetlensége miatt. Talán le is ugrik az induló villamosról, ha annak be nem csukódik az ajtaja.

*

—No, ezzel is megvolnánk!—nyugtázta magában az első villamosozásának végeredményét, és büszkén húzta szemébe pörge kalapját. Ez a kalap védte meg, ennek köszönhette, hogy kobakja

nem repedt meg úgy, mint az érett dinnye a lékelésnél.

Közben azon gondolkodott, hogy miért ideges itt mindenki?

—Olyan ez a Pest, mint egy nagy diliház!— állapította meg magában, amikor az otthonhagyott nyugalomra gondolt, amely után már most vágyakozott. Azonban nem az ő hibája, hogy most Pesten kell aludnia, a bedöglött teherautó miatt.

Visszafelé ballagtában a Duna hídján állt meg és nézte a széles folyót, mely alatta méltóságteljesen hömpölygött. Még soha nem látta e széles folyót, melynek nagysága minden képzeletét felülmúlta. De nem látott más folyót sem, csak falujának lassan csordogáló vizét, a Kánya patakot.

A hajók és uszályok nagy terheket cipeltek minden irányban. Elfigyelte volna még sokáig, mert szemnek is gyönyörködtető látvány tárulkozott szeme elé. Bámulta még egy ideig, amint feltartóztathatatlanul érkeztek és távoztak az enyhén fodrosodó hullámok, amelyek felett sirályok köröztek, majd szálltak le a víz felszínére.

Ezt az idillt egy ötven év körüli férfi szavai zavarták meg, aki mellette állt meg és támaszkodott hanyagul a korlátnak:

—Szép a Duna ugye? —szólította meg kedvesen, olyan meleghangon, amelyet rövid pesti tartózkodása alatt még egyszer sem tapasztalt. Hiszen eddig, mindenki be akarta csapni, túl akart járni az eszén.

Arról nem beszélve, hogy a villamoson még fejbe is kólintották úgy, hogy még mindig sajgott a kobakja.

—Szép! —felelte egykedvűséget színlelve, nehogy az ismeretlen azt találja gondolni, életében először van szerencséje látni ezt a nagy folyót.

—Honnan jöttél, hogy olyan sokat gyalogoltál, miután még szandálodat is le kellett vetned?

—Borsodból! —válaszolta annak a férfinak, aki olyan kedvesen szólt hozzá, ahogyan eddig senki sem szólt ebben az irdatlan nagyvárosban. Máris próbálta visszaszívni a korábbi megállapítását, miszerint: *Pest egy nagy diliház*.

—Vannak még rendes emberek!—nyugtázta magában véleményét a mellette álló férfiról, akinek az erősen kopaszodó fejéből, olyan meleg tekintetek sugároztak feléje, mint egy jóságos atyának fia felé, vagy még annál is *melegebbek*.

—Nem vagy éhes?—toldotta meg egy újabb kedvességgel az előbbi szavait.

—Hát, már eléggé megéheztem. —válaszolt Benő őszintén, ami valóban igaz volt, hiszen a félig elfogyasztott babgulyás miatt, gyomra ismételten, rakoncátlanul korogni kezdett.

—Gyere, van itt egy jó kis vendéglő közelben, ahol minden finomság kapható!

Ráadásul az én vendégem vagy! —mondta és kezét az éhes gyerek vállára téve, indult volna máris a vendéglő felé.

—Van nekem pénzem, ki tudom fizetni az ételt!—felelte a mezítlábas gyerek önérzetesen, amiért ez az idegen olyan koldusnak nézi, akinek még egy kis pénze sincsen egy nyamvadt kajára.

Aztán mégiscsak mást gondolt, mert a férfi ugyancsak barátságosnak bizonyult.

—Nem bánom, csak restellem magamat, ha más akar nekem kaját venni.

—Jól van! Jól van! Csak menjünk már, és ne önérzeteskedj. —mondta ismét az idegen, és még jobban szorította magához, mint eddig tette. A Benő gyereknek ez a meleg fogadtatás már túlzottnak tűnt.

Mentek még egy darabig, majd egy fagylaltos előtt megálltak. A kopasz férfi vásárolt kettő nagy adag fagyit, ami mindkettőjüknek jólesett ebben a nagy melegben. Miután elnyalogatták, tovább sétálgattak a vendéglő felé, amely erről a helyről már jól látszott.

—Hát nem megyünk be? —kérdezte meglepetten a falusi gyerkőc, amikor elhaladtak előtte, ahonnan kellemes étel illata áramlott ki a bűzös utcára.

—Ide már nem lakom messze, ezért azt ajánlom, menjünk el hozzám, és ott ebédeljünk, ne ebben a füstös vendéglőben.

Valami félelemérzet fogta el és rögtön az otthoni nagy fiúk elmesélése jutott eszébe, akik fura

dolgokat meséltek pesti tapasztalataikról, amely talán nem is volt mese.

Ez a kedveskedő alak, egyre jobban simogatta, ezért dacosan ellenállt:

—Addig nem megyek oda, amíg itt nem eszünk valami ételt, mert gyomrom ugyancsak korog. —makacsolta meg magát, miközben azon gondolkodott, miképpen kellene lelépnie.

—No, jól van, nem bánom:—egyezett bele a sunyi alak a későbbi siker reményében.

Bementek és leültek egy asztalhoz, de miután nem jött senki kiszolgálásukra, a vendéglátója felkelt és ráparancsolt:

—Innen ne mozdulj sehová, amíg én nem jövök vissza!

—Dehogy mozdulok, csak még azt sem kérdezte, hogy mit hozzon nekem, milyen étel az, amit én szeretek.

—Majd azt eszel, amit én!

—Az attól függ, mi az, amit maga akar, mert én nagyon szeretem a rántott húst, egy kis savanyúsággal. Aztán meg abból a mákos rétesből hozzon még nekem vagy öt darabot, mert azt nagyon szeretem. —mondta, miközben arra a pultra mutatott, ahol rétesek, porcukorral behintve, csábítóan felkínálkoztak az ugyancsak éhes gyomrának.

—Otthon is ennyire válogatós vagy, vagy csak az én pénztárcámat akarod kicsavarni? —nézte egyre idegesebben és gyanúsabban a mezítlábas,

falusi gyereket, akinek nem biztos, hogy otthon ennyire jól menne dolga, ennyire válogathatna. Nézte, de nem tudott mit tenni, hiszen ő akart tőle *valamit*.

—Amit szeretek, azt nem szoktam megtagadni magamtól.

—No, de, annyit akarsz falni, mint egy ló, vagy csak minden dohányom magadra akarod költetni, hiszen úgyis sóher vagyok!

—Olyan éhes vagyok, mint az egy hete éhesen kóborló farkas! —nyugtatta meg vendéglátóját, és amit mondott, komolyan is gondolta, mert a korábbi fél adag babgulyásnak már az ízére sem emlékezett.

Benő túl sokat akart egy csapásra. Jól akart lakni és utána lelépni, mert egyre jobban világosodott meg elméje, az idegen férfi akaratát illetően. Csak még azt nem tudta, miképpen tudja az elképzelését megvalósítani.

Vendéglátója sűrűen tekintgetett vissza közös asztalukhoz, amint a pénztárnál sorban állt az étel vásárlásánál.

Valami nem tetszett neki a vidéki lurkóban. Nem találta okosnak, de mégsem bízott benne, mert olyan ravasz pofát vágott, amikor tüzetesen vizsgálta arcvonásait. Azonban öltözékét nézve, igazi paraszt gyereknek látta, akit elképzelése szerint, nem lesz nehéz átverni. Márpedig neki volt

tapasztalata, hiszen nem most volt már az, amikor bizonyos dologban *elhajlott* más emberekhez képest.

Miután a kért húst meghozta savanyúsággal, hozzá a párolgó rétest, az éhes gyerek falánk módon eltűntetett mindent pocakjában és máris újabb követeléssel állt elő:

—Ami igaz, az igaz, én még szívesen meginnék két üveg bambiüdítőt a jó kajákra!

—Még csak az kellene! Nem tudom mit eszek a jövő héten, ha most minden dohányomat fel akarod zabálni és felhörpinteni.

—Márpedig én nem megyek ki innen, amíg nem érzem tele hasamat, és szomjamat nem oltom!

A tar fejű alak nem tudott mit tenni, mint Benő kívánságát teljesíteni, aki láthatóan megmakacsolta magát. Csak abban reménykedhetett, hogy ez lesz az utolsó kívánsága. Ebben nem csalódott.

Amikor újra beállt a sorba, a jóllakott gyerek már résen volt arra, hogy nekiiramodjon az emberektől zsúfolt járdának Ám a vendéglátója gyakran visszanézett rá. Amikor azt látta, hogy nem mozdul, nem ellenőrizte olyan gyakran, mint eddig tette.

E pillanatot kellett kihasználni, ha szökni akart. Márpedig ő semmit sem akart jobban, mint tele hasával minél előbb lelépni, ezért kabátját felkapva szék támlájáról, rohant vendéglőből kifelé, és nekiiramodott a népes járdának.

Futás közben, mezítelen talpa csattogott a járda meleg aszfaltján, amit még a csilingelő villamosok kerekeinek csattogása mellett is jól lehetett hallani. Lábáról levetett szandálja, úgy himbálódzott a vállán, mint otthon a gémeskútjuk ostorának végén az üres vödör hintázik.

Csak rohant és rohant a népes járdán, ahol járókelők most döbbentek rá, van olyan ember, akinek még tőlük is sürgősebb dolga akadt ebben az irdatlan nagyvárosban. Ott, ahol Benő gyerek megállapítása szerint, mindenki diliházra érett, hiszen annyira rohan a rendkívül fontosnak hitt célja felé.

Mivel futásban különösen jónak tudta magát, nem félt attól, hogy vendéglátója utoléri. Mindezt nagyon jól gondolta, hiszen még akkor sem bírna nyomába eredni, ha idejében látná szökésének irányát. Márpedig ezt nem láthatta, mert ez butának hitt falusi gyerek, nagyon jól számította ki azt a pillanatot, amikor az alkalmi vendéglátójának figyelme lanyhult egy pillanatra.

Tehetetlen dühében nem tudott mást tenni, mint kegyetlenül szidott minden falusi gyereket. Eközben a kiürült pénztárcájával addig verte a pultot, amíg a vendéglős ezt megunva, a nyitott ajtón az utcára lökte.

*

A mezítlábas Benő csak rohant, rohant az ismeretlen és óriásira megnőtt házak között. Mezítelen lába csattogott a járda forró aszfaltján, annyira, hogy a járókelők ijedten rebbentek széjjel, utat adva a fura módon öltözködő menekülőnek.

Egy idő eltelte után a futás tempóját lassította. Már volt ideje visszatekinteni a maga mögött hagyott járdákra és az őt bámuló emberekre. Azokra, akik kiabáltak utána, mert rohanása közben többet meglökött közülük. Némelyeket fel is lökött, de ő bocsánatot soha sem kért. Erre most ideje sem lett volna, még akkor sem, ha ilyesmi egyáltalán eszébe jutna.

Járdán igyekvő emberek nem láthattak mást, mint egy rohanó falusi gyereket. Szandálja egy spárgával átkötve, himbálódzik vállán. Kalapja a feje búbján eszeveszettül kapaszkodott az égnek meredező hajszálaiba azért, hogy bőszült tempóban vágtázó gazdájának a tulajdona maradjon.

Futott még egy darabig, amíg csak szusszal bírta. Majd járdaszélén megállt, egy nyugalmasabbnak vélt helyen, ahol pihegett egy ideig. Aztán már csak sétálgatott, mint némely őgyelgő ember, aki már úgy érezte, mai napra minden dolgát elvégezte. Egyszóval, lopta a napot.

Sétálgatott még valamennyit, aztán újra azt érezte, mintha éhes lenne. Mintha korábbi vendéglői zabálása nem lenne igaz. Az előbb még degeszre tömött gyomra ismét korgásba kezdett. Mindez, az eszeveszett menekülése miatt történhetett.

Ekkora futás után, mindezen, nem lehet csodálkozni, ha számot vetünk e fejlődésben levő gyerek igen jó étvágyával. Az bizony ugyancsak igaz, hogy ő, az étvágytalanságára, még sohasem panaszkodott. Nem úgy, mint némely vértelen, halványszínű pesti gyerek. Hiszen a városi gyerek úgy nevelkedett fel, mint az otthoni sötét pincéjükben, az erőtlenül, színtelenül megnövő krumpli csirája.

Az étvágyával soha sem volt baj, amit bizonyította az is, hogy kemencében kisült mákos rétesből, akkora darabot megbírt enni, ami egy teljes kanyart fordult a hosszú tepsiben.

—Francot ebbe a Pestbe, még itt halok meg éhen, hiába van zsebemben a cseresznye árából még majdnem ötven forint!—morgott bosszúsan, mert azt érezte, mintha valami gonosz szellem irányítaná úgy sorsát, hogy ő mégiscsak éhen haljon ebben a nyugtalan, nagyvárosban.

Most a félig elfogyasztott babfőzelékre gondolt, és az utóbbi vendéglői ételre. Menekülés közben úgy szívódott fel benne, mint aszályos

időben egy kisebb nyári zápor az otthoni kiszáradt földeken. Vagy, mintha csak álmában zabálta volna meg az összes zabálnivalót és emiatt mégiscsak éhes maradt.

Amikor a cseresznyeárából magához vett forintokat megtapogatta, kellemes érzése támadt. A zsebében lapuló forintok ugyancsak megnyugtatták. Pedig ez idő tájékán az a mondás járta, miszerint a pénz nem boldogít. Az, könnyen lehet, hogy nem boldogít. Őt, az éhes hasú gyereket, azonban most megnyugtatta.

Sétálás közben egy utcai büfé elé ért. Odaállt az ablakhoz és szemlélgette annak kínálatát. Úgy érezte, mindet meg tudná zabálni.

—Mit kérsz Öcsi?—szólt ki az ablakon egy csinos, fiatal hölgy kedvesen.

—Abból a túrós batyuból kérek hat darabot!—mutatott rá határozottan az étvágygerjesztő batyukra, amelyeknek ínycsiklandó illata, kiáramlott a büfé ablakán és arcátlanul csiklandozta az ugyancsak kívánós szimatát.

—Becsomagoljam?

—Nem kell! Itt fogyasztom el!

—Ezt! Mindet!? —szörnyülködött és hitetlenkedett egyszerre a szemrevaló hölgy, az igen jó étvágyú vidéki gyerek láttán.

Ezen nem is lehet csodálkozni, hiszen azok, akik rohanásuk közben itt fogyasztanak el valamit, legtöbben gyomorbajos, ideges emberek. Nekik

soha sincsen idejük arra, hogy elegendő mennyiséget zabáljanak. Állandóan vigasztalják magukat és tesznek fogadalmat; *ha lesz időm, majd eleget eszek!*

Idejük azonban nem lesz, így aztán nem lehet azon sem csodálkozni, ha előbb lesznek gyomorbajosok, mint jóllakottak.

—Ha nem előre sütött, még kevés is lesz! — célzott Benő a kívánatos batyuk frissességére, mert annyi udvariasság mégiscsak szorult ravasz kobakjába, hogy ne így mondja: *Ez már nem friss! Ezt már régen kisütötték!*

Miután kifizette, falatozásnak látott tüstént és tíz perc multával már egy sem volt belőle.

A büfés nő csak ámuldozott ekkora falánkság láttán. Sok éhes emberrel találkozik napi munkája során, azonban ilyen rágásnélküli zabálást, még soha nem volt szerencséje látni. Soha sem lehetett ilyen mértékű bélpoklosságnak tanúja, melyet Benő produkált.

Ámuldozásából a jól lakott gyerek hangja zökkentette ki:

—Kérek még egy üveg bambit is, mert ugyancsak megszomjaztam.

Miután bambit utána öntötte a batyuknak, érezhette, legelégedettebb ember a körúton, ahol végre ismét tele gyomorral ballagott visszafelé. Arra, amerről érkezett, mielőtt a villamosra szállt.

*

Késő délutánra járt az idő. Az utcai villanyórákon hat órát mutattak a mutatók. Az utca még mindig tömve volt idegesen rohanó emberekkel. Ekkora rohanó embertömegben ugyancsak feltűnő az, ha valaki nem rohan. Nem rohan, mert ugyancsak ráér. Ez bizony nemcsak feltűnő, hanem egyenesen gyanús egy pesti utcán.

A lődörgő Benőnek ugyancsak feltűnő volt a villamosi *papagájhoz* hasonló öltözékben pózoló hölgy. Szemtelenül ráérősnek bizonyult, amint az egyik háznak falához támaszkodva, csak az egyik lábán állt, mint a gólyamadár. Az egyik kezével szorongatott szipkájából füstöt beszívta, amit aztán gyorsan szertefoszló karikában engedett ki az orrán.

Bodorfüstök eregetése közben minden arra járó fiatalférfihoz volt egy-két kedves szava, azonban legtöbben nem akarták meghallani e csábos szavakat.

Az ismételten jóllakott falusi gyerek kíváncsiságát ugyancsak felcsigázta, vajon mi lehet az, amit ezek az udvariatlan férfiak legtöbbje válaszra sem méltat.

Legtöbbjük, úgy megy el díszes tollazatú hölgy mellett, mintha süket lenne. Pedig nem voltak azok, mert ennyi süket ember még Pesten sem éldegél.

Kíváncsisága egyre elviselhetetlenebbé vált számára, ezért közelebb ment az udvarias hölgyhöz, és ugyancsak hegyezni kezdte füleit, hogy megérthesse, a tőmondatban kiejtett szavakat.

—Mennyi? —kérdezte az egyik arrafelé haladó pasi, miközben sóvárgó, kívánós szemeivel majd felfalta a füstöt, eregető hölgyikét.

—Kettőszáz!—felelte.

—Az sok! Nagyon sok! Már százötvenért sokkal különbet kapok.

—Dögölj meg! —fakadt ki a papagáj epésen és dühösen elfordult a kérdezőtől.

Amikor e szavak elhangzottak, már egyáltalán nem tudott uralkodni az egyre mohóbb kíváncsiságán, ezért még közelebb lépett az árúját kínálgató hölgyhöz és egyenesen szemébe bámult, miközben száját is eltátotta. Majd körbejárta a ráérősen pózolót, miközben szemét egy pillanatra sem vette le róla.

Mindezt még elviselné, a várakozó örömlány, azonban újabb körökbe kezdett körülötte, miközben szemtelenül figyelte.

A testét kínálgató már úgyis eléggé dühös volt, hiszen az előbbi manus, ugyancsak leértékelte a százötven forintos tarifa ajánlatával. Most ez a mamlaszképű gyerek, úgy jár körbe rajta, mint

búcsújárók a szentszobrokon. Mindezek után egy cseppet sem lehet azon csodálkozni, ha begurult.

—No, mi lesz? Mit bámulsz azzal a buta, falusi pofáddal? —kérdezte gorombán.

—Csak azt, hogy mi van itt eladó? —érdeklődött ártatlannak látszó, angyali arccal, miközben figyelte díszes tollazatát.

Úgy tűnt, mintha annyira kezdene el borzolódni, mint a villamoson dühöngő papagájé. Vagy otthon a kendermagos kakasuknak tollazata, mielőtt megküzd a szomszédjuk kopasznyakú kakasával.

—Majd rögtön az orrodra húzom, ha gyorsan nem kotródsz el! —kiáltott rá mérgesen, de már ugrania kellett, mert kézitáskájával feléje suhintott.

Benő hihetetlen gyorsan vált tanulékonnyá. Ezt követelte meg tőle az adott helyzet. Hamar megértette, miről is van itt szó. Mit akar áruba bocsátani. Miután megértette, biztos távolságra ugrott és visszakiáltott kajánul:

—Én azért az ócska bőrért még egy nyamvadt tízest sem adnék!

E *„szép”* szavakra, olyan dühös lett a szárnyát borzolgató díszes madár, hogy mindkét tűsarkú cipőjét levetve, menekülő Benő után hajította.

Arról viszont már egyáltalán nem tehetett a menekülő, hogy járda kemény aszfaltján, úgy peregtek le tűsarkai az eldobott cipőnek, mint otthon ősszel, az érett dió lepereg.

A cipő gazdája, e pusztulást látván, majdnem eszét vesztette. Úgy, ahogy volt, mezítláb iramodott az elképesztően szemtelen, gyerkőc után. Amennyiben ezt nem teszi, azonnal felrobban dühében.

Annak ellenére, hogy mindketten mezítláb futottak, mégsem lehetne mondani, hogy egyforma eséllyel bírtak a futásban.

Ám ezt az iramodást teljesen feleslegesen tette, mert futásban jobbat, ennél a pimasz gyereknél, még legszorgalmasabban kutakodó adóvégrehajtó sem találna. Márpedig ezeknek buzgalma közismert volt ekkortájban.

Futott még egy darabig, majd tapasztalva, hogy senki sem követi, leállt egy kis pihenőre és elmélyülten törte a kobakját.

Vajon mi lehet annak oka, ha ő végre jól lakik, akkor utána futásnak kell következnie. Valami törvényszerűséget próbált felfedezni, de semmilyen nagy felfedezést nem sikerült megejtenie. Végül keserűen fakadt ki:

—Fene enné meg ezeket, a papagájokat! Sohasem tudtam, hogy ezek is ragadozó madarak!

Biztos távolságban mondta most ezt, jóízű kacagás mellett, a villamoson és az utcán pózoló papagájokra gondolva.

Kacagására még a járdán rohanó gyalogosok is felfigyeltek és nem tudták mire vélni a pörgekalapos gyerek féktelen jókedvét, kinek vállán egy spárgával összekötött szandál himbálódzott.

Lehetséges, hogy szandállal lábán nem tudott volna olyan könnyen elmenekülni. Amikor otthon is

menekülnie kellett, mindig mezítláb iramodott el a helyszínről.

*

Miután Rákóczi utat elérte, jobbra fordult a Keleti pályaudvar irányába, bizonyítva azt, jól megfigyelte az idevezető utat, amikor még munkásszállóról elindult a délelőtt folyamán.

Átment a baloldali járdára és ekkor úgy érezte, egyenesben van a hazafelé vezető úton. Gondolhatta, mert a Keleti pályaudvar kiemelkedő épülete már látszott a távolban.

Megnyugtató érzés volt számára, hogy a zsebében megtapogatott pénzzel, bármikor felszállhat egy hazafelé induló vonatra. Erre azonban semmi szüksége nem volt, mert másnap hajnalán, megjavított teherautóval, hazamehetett. Most, a munkásszállón várt rá az éjszakai szállás.

Úgy oldódott fel a járdán özönlő tömegben, mint faluja patakjának vizében egy másik vízcseppecske. Nem lett vele több, sem kevesebb járdakoptató a gyalogosok tömege között. Ráérősen ballagott és bámulta a villamost, az autókat és az embertömeget, amelynek áradta nem akart szűnni még mostanára sem.

Valaki megrántotta a karját:

—Gyere haver, mutatok neked valamit! — szólította meg egy aránylag jólöltözött ember.

—Kiszúrtak megint!—könyvelte el magában, amikor az árkádok alatti kirakatüvegekhez értek, ahol a rejtélyes férfinak haverjai várták őket.

Egyikük benyúlt zsebébe, ahonnan csillogó-villogó nyakláncokat, gyűrűket húzott elő és még másfajta *„ékszereket”.*

—Olcsón megszámítom neked!—tolta orra alá a csábítóan csillogó, csodálatos *„ékszereket”,* amelyek ismételten lehetőséget adtak neki arra, hogy gyorsan meggazdagodjon.

—Ez arany?—kérdezte és mutatott kérdőn arra a gyűrűre, amelyik szerinte a legjobban csillogott.

—Persze, hogy az! Mégpedig gyémántkővel ékesítve, ami nem akármilyen gyémánt, hanem igazi dél afrikai, értékes gyémánt.

—Valódi gyémánt ez? Mennyiért adod?

—Negyvenesért megszámítom neked.

—Hű, a kutyafáját neki!—ámuldozott Benő gyerek fennhangon és máris arra gondolt, milyen nagyszerű lehetőség áll ismét előtte. Olyan, amilyen talán az életben egyszer adódhat meg minden embernek, vagy talán egyszer sem.

„Ezt az üzletet nem szabad elszalajtanom!” — suttogta magában remegő szájjal, mert attól félt, hogy izgalmát észreveszik, miután semmit nem engednek az előbbi árból.

Mivel az eladók kételkedni látták, az ékszer minőségét illetően, kirakatüvegén hosszú karcolatokat húztak, ami annak bizonyításául szolgált, hogy még az üvegnél is keményebb. Mindezért csakis gyémántköves gyűrű lehet.

A „*gyémántkereskedők*" a falusi gyerek hangos ámuldozását jó jelnek vélték. Máris biztos vásárlójukat vélték felfedezni. Az ámuldozó fiú összeszedte gondolatait, amit az iskolában mélyített el agytekervényeiben és úgy suttogta magában:

„*Gyémánt a legkeményebb és legértékesebb ásványi anyag, ami létezik a földön.* „

Annyi kétségtelen, meggazdagodás lehetősége állt most ismételten előtte! Csak neki elég bátornak kell lenni! Merjen élni a hírtelen jött lehetőséggel. Ez volt most legnagyobb dilemmája.

Mindent figyelembe véve, szeretett volna egy olyan üzletet csinálni, amiből jobban jönne a pénz. Jobban, mint a cseresznyeszedésből, mert azt, ugyancsak fárasztónak találta. De a kukoricakapálást sem találta annyira vonzónak és persze ennyire jövedelmezőnek. Arra a kukoricára gondolt, amit az édesapja feleslegesen kapált be, mert a jégverés— később—teljesen tönkretette.

Fejének vakargatása, nála mindig az elmélyült gondolkodásra utaló jelnek számított. Miközben erősen gondolkodott, tekintete az előbbi kirakatüvegekre esett, ahová karcolásokat ejtették meg a leendő üzletfelei.

Nem akart hinni szemének, mert ugyancsak sok karcolást fedezett fel rajtuk. Hatalmas üvegek össze-vissza voltak szőve, úgy, mint az utak behálózzák a világatlaszt. Ekkor jött rá, hogy az utóbbi időben több üzletet köthettek e helyen, mint Amszterdam összes gyémántüzletében.

—*Ezek a huligánok rengeteg afrikai gyémántot adhattak már el ezen a helyen!*—suttogta magában.

Nem akarta tudatni velük, miszerint rájött a turpiságra, ezért úgy gondolta, legjobb, ha soknak találja a kért száz forintot. Nem is lett volna annyi pénze.

—Annyit nem adok érte!

—Mennyit ér meg neked?

—Legfeljebb ötven forintot darabonként és egy forinttal sem többet.

A huligánok rövid tanácskozást tartottak, majd az előbbi alak ismét feléje fordult:

—Jól van! Rendben van! Itt van az árú és fizess!

—Nincsen nálam ennyi pénz, mert pályaudvaron hagytam a megőrzőben. —intett a pályaudvar felé. Egy órán belül itt vagyok! Addig várjatok rám, mert engem néhány darab ékszer érdekel.

—Oké, menj, de aztán igyekezzél vissza, mert túladunk rajta, ha nem jössz időben!

Rohant a pályaudvar felé és vissza sem nézett. A huligánok jól megnézték maguknak. Azt láthatták, hogy a parasztgyerek kobakján kapaszkodó kalap hátra van tolva. A vállán spárgával összekötött szandálja, úgy himbálódzik, mint azaz utas, aki a villamos lépcsőjén csüng, mert nem jutott neki hely bent az utastérben.

Jól is tették, hogy tüzetesen megnézték, mert nem láthatták soha többé. Azóta valószínűleg rájöttek, erre az őszintének látszó parasztgyerkőcre nem érdemes várni.

Mikor már sikertelenül vártak vagy másfélóráig, igyekeztek maguknak keresni egy újabb balekot, akit talán be is tudnak csapni.

*

Benő, miután bement a pályaudvarra, leült egy padra. Nézte folyton nyüzsgő embertömeget, amely így nyolc óra elmúltával sem akart lecsillapodni, pedig már lassacskán szürkülni kezdett, hiszen a magas házak között, lebukott az elébb még vörösen izzó Napnak korongja.

Egy ideig még elnézte ezt az esztelen tolongást, majd másik ajtón keresztül hagyta el az épületet, nehogy az előbbi üzletfeleinek karjába fusson.

Folyton résen kellett lenni, nehogy átdobja valaki és vigyáznia kellett a rendőri igazoltatásra, mert mit mondott volna, ha megkérdezik; *mit keres a főváros legnagyobb pályaudvarán, szülői felügyelet nélkül?*

Nagyon elfáradt ő ezen a napon. Annyi szokatlan eseménynek volt részese, hogy az eddigi életében együttesen nem történt vele ennyi váratlan dolog.

Nem volt már más vágya, mint munkásszállót mielőbb elérni, ezért megszaporázta lépteit. Még nem volt kilenc óra, amikor benyitott annak ajtaján.

—*Már azt hittem elvesztél!* —szólt ki fülkéjéből portás bácsi viccesen.

—Nem megy az olyan könnyen! *„A rosszpénz nem vesz el”*—felelte a városnézésből fáradtan megtérő fiú magabiztosan a jól ismert közmondást.

—*Csak nem te vagy a falurossza?* —kérdezte most már nevetve, mert a mezítlábas gyerek még hátrább tolta fején a pörge kalapját. Ettől ugyancsak nevethetnékje támadt a kissrác hetvenkedése miatt.

—Á! Csak vicceltem. Otthon azt mondják, hogy én a *„jobbak”* közé tartozom.—mondta mosolyogva. Talán még ő sem hitte komolyan szavainak igazát, de hát ki dicsérje őt, ha még ő sem dicséri sajátmagát.

—Ha ennyire jó vagy, akkor menj és pihend ki magad a holnapi úthoz! Tizenötös szobában van egy üres ágy, azon megalhatsz reggelig. —mutatott a folyosó vége felé.

Az elgyötrődött gyerek, amikor ágynak döntötte fáradt testét, rögtön elaludt. Nem érdekelte a körötte lévő ágyon alvók bömbölő horkolása, mert gondolatait nap folyamán történt események teljesen lekötötték, ezért gyorsan álomba szenderült.

Álmában, az éjszaka első felében, még a pesti forgatagban futott, menekült. A második felében azonban már otthon járt. Az erdőn sokkal nagyobbnak látta a fákat, mint eddig. Nádas kút körül hatalmas, agyaras vaddisznók túrták az iszapos talajt. Az egyikük észrevette és futott feléjük, amint Józsi öccsével kibukkanva az erdőből, észrevette őket.

—Szaladjunk! Szaladjunk! —kiabálta öccsének, hogy minél előbb elérjenek egy fát, amire majd felkapaszkodnak a támadó, dühös vadkan elszánt támadása elől.

Rohanni akart, de lábai nem engedelmeskedtek. Feldühödött állat már az agyarát csattogtatva, vészesen közeledett feléjük. Végre mégiscsak elérték egy fának ágait, de akkor meg a karjai nem engedelmeskedtek.

Már-már elérte csüngő lábaikat a csattogó, tuskónyi fejével, amelyből hatalmas agyara és fogai kivillantak, amikor valaki erősen rángatni kezdte az ágyon:

—Ébresztő, hé! Indulunk hazafelé! —ismerte meg Zoli bácsi ébresztő hangját, aki éppen legjobbkor jött, mert nem lehessen tudni, mi történik, ha késik az ébresztésével.

—Miért kiabáltál?

—Azt álmodtam, hogy üldöz egy agyaras vaddisznó és…—a felébresztett Benő próbált magyarázkodni. Mivel Zoli bácsi nem értette, félbeszakította értetlennek tűnő magyarázkodását:

—Nem baj, ha üldözött is, hiszen hamarosan megnézheted otthon a faludban, mert egy pár óra elmúltával már otthon leszel.

Hazafelé menet, mintha a teherautó motorja is vidámabban duruzsolna. Igaz, platóján alig volt valami súly, mert a finom szomolyai cseresznyével telt ládákat mindet kiürítették Pesten.

—No! Hogy tetszett Pest, meg a pesti lányok? —kérdezte Zoli bácsi, a sofőr.

—Sehogy! Sem az egyik, sem a másik. Olyan ez a Pest, mint egy nagy diliház. —ezt válaszolta ugyan, azonban mégiscsak sok mindent tapasztalt az első pesti útján, amiről eddig fogalma sem volt. Mindezt, utóbb el kellett ismernie.

Mezőkövesdi szőlőkből kiérve, falutól öt kilométernyire, már látszott a falu templomának

tornya. Mint egy nagy felkiáltó jel, falu völgyéből kimagasodva, jelezve az érkezőknek, jó úton járnak. Errefelé vezet hazafelé az út.

Falu házait még eltakarták a dombok, amelyek szinte minden oldalról magasodtak föléje sűrű erdővel borítottan.

Amikor tíz perc multával begurultak a felvásárló helyre, megköszönte a fuvart és futott hazafelé, ahogyan csak lába bírta.

Otthon szülei már aggódva várták:

—Hol a fenében jártál ennyi ideig? — kérdezték mindezt annak ellenére, hogy elolvasták sebtében hátrahagyott üzenetét. Látszott az is, hogy fölöttébb örülnek érkezésének.

—Elromlott az autó és amíg, megjavították, addig széjjelnéztem abban a hatalmas nagyvárosban, ahol annyi ember és annyi ház van, hogy egész életemben sem bírnám megszámolni.

Miközben szülei hallgatták, látszott rajtuk, ezúttal eszük ágában sincsen megfenyíteni, ami máskor olyan könnyen előfordult, még kisebb fegyelmezetlensége esetén is. Sőt édesanyja még megsimogatta, amikor a zsebéből kihalászott negyven forintot az asztalra letette. Hiszen nem költött el belőle sokat.

Másnap este aztán volt mit mesélnie cimboráinak, akik szájtátva hallgatták. Kíváncsi tekintetükön látszott; *ők is szívesen utaznának,*

bármikor, a fővárosba. Ő azonban nem vágyott már erre az utazásra.

Történetének végére érve, a falu utcái ugyancsak elnéptelenedtek. Csupán egy-egy kutya vonyított fel olykor a falu különböző pontjáról, mintha ellenükre lenne, hogy a dombok mögül felkelő Hold bekukkantott a faluba. Ezüstszínű leplével megvilágítva a falut, amely az esti szürkületben föléje magasodó Győrtető és Nagyvölgy tető között, rejtőzködött eddig.

Apa és fia jutalomkirándulása.

Sándor gazdának, amikor másnap hajnalán felébredt, egyfajta hiányérzete támadt. Az éjszakai zavaros álom szertefoszlott a borzas kobakjából. Ám helyette újabb gondolat kezdte gyötörgetni. Természetesen neveletlen fiával, ezzel a büdös Benő kölyökkel volt kapcsolatban.

Az előző estére gondolt, amikor az elveszettnek hitt édes gyereke, mégiscsak előkerült. Az ebből fakadó öröme miatt, először fordult vele elő, hogy az önfejűen viselkedő gyerekét nem dorgálta meg.

Különösen azt restellte, hogy fiának érkezésekor eszébe sem jutott nadrágszíjának lecsatolása. Persze mindent lehet pótolni!

Ami persze máskor, ilyen esetben, olyan természetesnek tűnt, mint az, hogy hajnali ébredés után, az éhes állatait megetesse. Vagy az, hogy az adóvégrehajtókat kezdje el szidalmazni, az összes felmenő és lemenő rokonaikkal együtt.

Az volt szent meggyőződése, hogy az őseik nélkül, ma nem élnének ezek a hitvány emberek. Azok, akik az ő padlásáról, olyan gyakran sepergetik le termését, mintha semmi más dolguk nem lenne ebben a cudar világban.

Benő gyerek, a Pestet járt fiú, még semmit sem sejtett a reá leselkedő nagy veszedelemből. Ezen nem is lehet csodálkozni. Amikor hazaért, a szülői szeretetet és aggódást vélte felfedezni, még édesapja arcán is, ami ugyancsak ritkán fordult elő, mióta neki az emlékezete homályosan létezik.

Ugyancsak szélesre nyitott szájjal, ásítozva lépett ki tornácos házukból az udvarra, amikor édesapja erőltetetten szelíd hangja rezzentette meg az ébredező dobhártyáját:

—Gyere csak ide é…édes fiam és meséld el nekem, mit láttál abban bűnösöktől hemzsegő nagyvárosban, ahol úgy nyüzsögnek az emberek az utcákon, mint a mi trágyadombunkban a giliszták.

Miközben ezt mondta, igyekezett édes fia előtt rejtve tartani azt a matatását, amit nadrágszíjával cselekedett.

Bár nehezen nyiladoztak a fővárost járt, neveletlen gyerekének szemei, veszély felismerésére, az eltelt években kifejlődött szimata, pótolta csipás

szemeinek homályos látását. Különösen az ismételten elnyújtott *„é…édes”* szó volt az, ami arra késztette, hogy az utcára nyíló nagykapu felé oldalogjon, úgy, mint máskor is, amikor verés lehetőségének nagyvalószínűsége állhat fenn.

Nagyon jól tette, hogy így cselekedett, mert az időközben lecsatolt nadrágszíj suhogását vélte hallani, amint az úgy szeli át a levegőt, mint villámok a borús égboltot. Csak a nadrágszíj durranása az ő hátán következett volna be, ha időben nem észleli a rá leselkedő veszélyt.

Éberségének köszönhetően, annak a korhadt deszka kapunak lécén durrant az elcsattanó ütés, aminek ő már az utca felőli oldaláról figyelhette, mi történt volna akkor, ha az ütés valóban a hátát éri.

Korhadt léc nem bírta el a büdös kölyök hátára szánt ütés erejét, ezért egy nagy reccsenés mellett kirepült a többi lécek soraiból.

Az édesapa látva, hogy ütése mennyire célt tévesztett, sőt még kapu megjavításával is neki szaporodott munkája, eszelősen, mindenre elszántan vigyorogni kezdett.

Már éppen rohant volna az utcára, neveletlen fia után, amikor tanácsházáról most érkező segédhivatalnok köszönt rá illedelmesen:

—Adjon az Isten Sándor bátyám! Azaz szabadság!—javította ki köszönését az ez idő tájt használatos és ajánlatos köszönéssel, majd átnyújtotta azt a levelet. A tanácselnök elvtárs

küldte a ház urának, falu adózó polgárának, majd ismét illedelmesen köszönve eltávozott.

Hivatali levél érkezése egy kisebb fajta villámsújtással volt egyenlő a gazda számára. Évek óta beléivódott az a tény; *a tanácsházáról neki még semmilyen jó hír nem érkezett. Ám rossz hír annál több.*

Mi is érkezhetne onnan az ő részére? Az eltelt évek azt mutatták, hogy értesítették arról, miszerint ismét emelkedett az adója. Vagy éppenséggel az adója hiányosan lett befizetve. Vagy beszolgáltatása még azzal sem lett teljesítve, hogy legutóbb padlását tehermentesítették az összes terményének lesöprésével.

Ha mindezeket figyelembe vesszük, akkor nem csodálkozhatunk azon, ha cudar gyerekének, Pestet járt Benőnek üldözését, egy rövidke időre, most kényszerűen szüneteltette.

Azt mindenképpen el kell ismernünk, még mostanság is inunkba száll a bátorság, ha ilyen adózást emlegető helyről, hivatalos levelet kapunk. Hiszen, arra még nem volt példa, hogy túlfizetésről értesítenek, miáltal visszakapnánk valamennyi pénzt.

Sándor gazda sem bírta sokáig, felfokozott kíváncsiságával e bizonytalanságot, ezért a borítékot azon nyomban feltépte, hogy tartalmával mielőbb tisztában lehessen.

Tudni akarta, mi az, amivel még tartozik az állam apparátusának, ennek a nagy, rabló gépezetnek, amelynek az adókat kívánó étvágya, szerinte egyre jobban fokozódik. Sőt, nem egy esetben támadt olyan érzése, miszerint annyira bélpoklossá vált, amely mindenképpen gyógyításra szorulna, akár vér árán is.

Miközben ilyen lesújtó gondolatokkal viseltetett az adógépezet iránt, idegesen matató kezei közben feltépték a segédhivatalnok által kipostázott borítékot, amelyben talált iratban következőket olvashatta:

Igen tisztelt elvtársam!

Kérem, szíveskedjen azonnal meglátogatni, mert egy igen fontos dologról szeretnék Önnel elbeszélgetni, ezért azt ajánlom, saját érdekében, még most keressen fel engemet a községi tanácsházán!

Baráti üdvözlettel: XY tanácselnök.

Az érkező levélben tapasztalható hangnem, teljesen idegenül csengett számára. Az bizony igaz, ilyen szavakhoz eddig még sohasem szoktatták hozzá, amelyek a most érkező levélből kiolvashatók:

*„Igen tisztelt elvtársam! Szíveskedjen,”*meg, *„kérem,”* meg aztán, *„Baráti üdvözlettel.”*

Ijedtében semmi más nem jutott eszébe, mint az, hogy mindenképpen az akasztása következik.

Akasztása, amire ezekkel a mézédesen hízelgő szavakkal akarják őt most tanácsházára csalogatni. Ott már egy leponyvázott teherautó vár rá, amely meg sem áll véle az internáló táborig. Sőt, a dermesztően hideg Szibériáig. Hiszen ezen idő táján ez volt szokás.

Bármilyen ijesztő, rémisztő gondolatok kavarogtak gondokkal terhelt kobakjában, nem tehetett mást, mint fejébe nyomta zsíros kalapját és távozásra készen, ekképpen szólt élete párjához, Benő gyerekének édesanyjához:

—Julisom, egyetlen, drága feleségem, lehet, hogy utoljára látjuk egymást! Engemet hívatnak a tanácsházára!—lobogtatta meg hűséges asszonya előtt az imént érkező levelet, amely családjának is derékba törheti életét, és nemcsak az övét.

Arról nem beszélve, majd ez cudar gyerek, az ő gondos nevelésének hiányában, úgy elkutyul, mint az őrzés nélkül hagyott jószág a veteményeskert közelében.

Elkutyul és nem lesz ebből más csak valami kupcihér, munkakerülő politikus, vagy még ezeknél is rosszabb, ami nem lehet más, mint adóvégrehajtó.

Saját sorsa mellett ez utóbbi fájt neki legjobban. Benő fiának menthetetlen elkutyulása.

Pedig mennyi nadrágszíjat elkoptatott már hátsó felén és most e nevelésnek vége szakad, nem lesz folytatás. Vagyis, miden eddigi nevelési buzgósága kárba veszett.

Ilyen gyötrő gondolatokkal terhelten nyitott be a tanácsházára, ahol tanácselnök elvtárs ugyancsak barátságos arccal tárta ki előtte az ajtót, a bátortalan kopogását követően.

—Szabadság K. Sándor elvtárs! Nagyon örülök, hogy ilyen gyorsan megérkezett kiküldött levelemre. —nyújtotta feléje kezét és az egyik párnázott székre mutatva, hellyel kínálta.

A megszeppent ember suttogva köszönt vissza, hasonlóképpen egy *szabadság* szóval. Azonban nem lett bátrabb még az ilyen kedvesen csengő, és helykínáló szavak után sem, a párnázott szék ölelésében. Mindig csak arra tudott gondolni, ez nem lehet más, mint egy színjáték, amely után kegyetlen dolgokat közölnek véle.

Hallott ő már az utolsókívánságról és szerinte az, ami vele most történik, elpusztítása előtti kívánságának egyik előjátéka.

Sok ideje nem maradt ezen töprengeni, mert az elnök elvtárs kezdett ismét szólni, amint ő az ülepét, a felkínált, párnázott székbe süllyesztette. Ezután olyan érzése támadt, mintha gyerekkora térne most vissza és ő ismét édesanyja ölében, ásítozna.

—Kedves elvtársam, most rögtön a lényegre térek!

Nagyon tetszik nekem, ahogyan Benő gyerekét neveli. Ugyanis, a sok nyári munka mellett, fontosnak tartja, hogy a fiú más tájakkal, más településekkel megismerkedjen. Hallottam róla, a Benő gyereke nem elégedett meg azzal, miszerint ő már tágította a fővárosról ismereteit, hanem az elmúlt éjszakán tovább adta barátainak.

Nem beszélve arról, ha ez a település éppenséggel a főváros, ahol a dolgozónép lánglelkű vezetői, az ország parlamentjében, a népi demokráciánk lendületes építését, nagy-nagy szorgalommal irányítgatják.

Az ilyesfajta úttörő pajtások azok, akikre az egyre gyarapodó népi demokráciánk nagybiztonsággal számíthat.

Mindez köszönhető annak, hogy Ön, az édesapja, magáévá tette lánglelkű vezérünk, Rákosi elvtárs bölcs tanítását és igyekszik továbbadni fiának, Benőnek, akire úgy ragad rá minden jó példa, mint hosszúszőrű kutyára a mezei bogáncs.

Nem szaporítom szavaimat, ezért egyszóval csak azt akarom mondani, az ilyen embereket jutalom illeti meg. E jutalmat a tanács tagjaival hamarosan megszavaztatom Önnek és a haladószellemű fiának.

Mindezek után érthető, ha Sándor gazdának ugyancsak zúgni kezdett a feje. Zúgó fejjel lépett ki a tanácsháza ajtaján, ki az utcára.

A perzselő napsugarak hatására, még akkor is csikarások kezdődtek volna kobakjában, ha nem onnan lép ki, így azonban még inkább ez történt.

Fanyar mosollyal gondolt arra, miszerint nincsen még egy órája sem annak, amikor verni akarta ezt a büdös kölyköt. És most meg már dicsérni illene.

—*No, ez az, amit nem fogok megtenni*!— mormolta magában—, mert mégiscsak verés illetné az önkéntes pesti távozása miatt, és semmiképpen sem dicséret. Gondoljon tanácselnök elvtárs a nagy, vörös fejével azt, amit éppen csak akar.

Pedig verésre gondolva ugyancsak viszketett tenyere, de ilyen védett gyereket, amilyen Benő fia lett most, semmiképpen sem dorgálhat meg. Abból az elnökelvtárs képes lenne politikai ügyet kovácsolni. Semmiképpen sem akart ilyen bűnbe esni, mert ez nagyobb bűn lenne most még a gyilkosságnál is.

Benő gyerek értetlenül nézett tanácsházáról visszatérő apjára, aki talán elfelejthette, hogy elindulása előtt még az ő veréséhez készülődött, hiszen most hiába látta őt, nem kapkodott nadrágszíja után.

Először azt gondolta a tanácsházán közölt újabb adók felejtették el vele, hogy odaindulása

előtt, miben is serénykedett. A sérült kapuléc láttán, ismét eszébe kellett jutnia dorgálási szándékának, de mégsem következett fenyítés. Ehelyett olyan szelíden szólt hozzá, mintha olyan szívességet kérne tőle, amit egyébként soha nem szokott:

—Édes fiam! Elkészültél e már leckéddel, van e még tanulnivalód?

—De édesapám, már elkezdődött a nyári szünet és ilyenkor már nem járunk iskolába! Már csak azok tanulnak ilyenkor, akik megbuktak valamiből, de én nem buktam meg semmiből! —válaszolta Benő fiú büszkén, amire az édesapa zavartan felelt, hiszen mindezt neki illene tudnia, ha egy kicsit odafigyelne a dolgok folyására:

—Látod édes fiam, hogy kiment mindez fejemből. De ezen nem is lehet csodálkozni, hiszen olyan dolog történt most a tanácsházán velem, ami még sohasem történt életemben.

Képzeld csak el, édes fiam, nem az adó miatt hívattak, hanem a pesti kirándulásod miatt! Meg akarnak jutalmazni téged is, meg aztán engem is. Azt mondja a tanácselnök elvtárs, hogy én haladószelleműve neveltelek. Azért utaztál fel Pestre, nem a kóborló természeted hajtott el erre a csavargásra úgy, mint hajdan a kóborlovagokat.

Meggyőződése, hogy e kiválóság benned, az én nevelésem eredménye, ezért mindkettőnket jutalomban akarnak részesíteni.

Pedig édes fiam, nem látok rajtad semmi különösebbet korábbi állapotodhoz képest. Olyan neveletlen, büdös kölyöknek ismerlek most is, mint pesti kóborlásod előtt.

Én egyáltalán azt sem tudom, miképpen néz ki a haladószelleműnek mondott ember? Netalán az orra nagyobb, vagy fején van nagyobb dudor, a beleszorult sok ész miatt. Vagy több élelem fér bendőjébe?

Vagy a finom babfőzelék után büdösebbet szellentget. Vagy inkább durrantgat, mint más, olyan ember, aki nem annyira haladószellemű.

Mondd ezt meg nekem édes fiam. Miről ismerem fel az ilyen embert, ha velem szemben jön az utcán? Szeretném elkerülni, nehogy rám ragadjon ez a fene nagy kiválóság.

—De édesapám! Ez nem olyan látható dolog, mint, amikor maga beekézi kukoricáját a Vaslápánál. Vagy bepermetezi szőlőjét a Métyi hegyen, kiássa ősszel a krumpliját az Alsóbentelekben!

Ez bizony nem olyan látványos dolog. De az ilyen ember közösségi szellemmel jobban át van itatódva, ezáltal jobban megtudja, mutatni azt az utat, melyet követni kell, ha a népi demokráciát minél előbb fel akarjuk építeni.

Bezzeg a parlamentben vannak ilyen haladószellemű emberek jócskán. Ilyen ember Rákosi pajtás, a magyarnép vezére, aki tűzön-vízen

vezeti át népét, és meg sem áll a Kánaánig, ahol már kerítést is kolbászból fonják.

—Most már osztán hadd abba *é…édes* fiam, mert mégiscsak lecsatolom azt a nadrágszíjat, ha tüstént be nem fogod locsogó pofádat!

Te, te rakoncátlan büdös kölyök, akit már úgy elnevelt Rákosi pajtás, hogy azt gondolod a dumából is meg lehet élni!—gurult be az édesapa és félre nem érthető mozdulatokat tett nadrágszíja környékén.

A felvilágosult, haladószellemű fiú látta, édesapja egy cseppet sem tréfál, ezért ismét az utcára nyíló nagykapu felé somfordált, majd hirtelen kiugrott az utcára.

Feldühödött édesapa egy karóvéget kapott fel a kemence mellől, azonban lendülő keze mégiscsak megállt a levegőben, miután morgásba kezdett:

—Majd bolond lennék utána hajítani! Azzal is az én munkám szaporodna. —gondolt még idejében az előbb kitört kapulécre és ezért megállt még félúton a lendületben lévő keze.

A következő napokban úgy hadakozott apa és fia, mintha a tanácselnök dicsérő szavai el sem hangzanának előző nap, személyüket illetően.

Tanácsházán ezen idő alatt, az elnökkel és a titkárral élén, összeült a községi tanács teljes apparátusa. Nem kis dologról kellett nekik most dönteniük, mint arról, hogy ennek a Benő

gyereknek, meg aztán nevelésével foglalkozó édesapának, milyen jutalomban legyen részük.

Azzal teljes egészében egyetértettek, amit ez a Benő gyerek véghezvitt Pesten, arra senki sem foghatja rá, miszerint az a nullával lenne egyenlő.

Az sem lehetett vitás senki előtt, mindez jó szülői nevelésnek eredménye. Elsősorban az édesapáé, aki a kapálásnál fontosabbnak tartotta fiának kirándulását, pesti élet megismerését és azt, hogy mindezt a tapasztalatot a falu gyerekeinek mielőbb átadja.

Milyen szerencse, hogy a tanácsülésen nem kellett jelen lenni az édesapának. Különben hallhatta volna a dicséreteket, amik neki és fiának magasztalására szolgálnak. Az elhangzott hazugságokra az égbolt mindenképpen leszakad, mert az itt elhangzott méltató szavak, teljesen érdemtelenül magasztalják őt.

Természetesen, a dicséreteknek jogossága, olyan távol állt tőle, mint Burbolyán található szántóföldjüktől a Métyi hegyi szőlőjük. Az viszont ugyancsak távol esnek egymástól. Ezt mindenki elhiheti, minden hitetlenkedés nélkül, amennyiben egyiktől elkutyagol a másikig, egy hátyi cseresznyével megterhelve a hátát.

A községi tanács tagjai közül nem mindenki magasztalta az édesapát annyira, mint az, ilyen érdemek után elvárható lenne. Ilyen ember volt az a

tanácsi dolgozó, aki kezét felnyújtva, az ellenvéleményét fejtette ki:

Kedves elvtársak! Kérek mindenkit, legyünk tárgyilagosak. Ne csak a szép dolgokat mondjuk K. Sándorról, meg fiáról, a Benő gyerekről. Mert ki kell mondani olyan dolgokat is, melyek nem fényezik őket annyira. Mindezt, építő kritikának szánom.

Az igazsághoz hozzátartozik, hogy ez az ember ugyancsak berzenkedett a termelőszövetkezetbe való belépéstől. Sőt, már-már lázított a belépés ellen.

Volt idő, amikor olyan hangot ütött meg, mint a klerikális reakció, vagy az imperialistákkal egy húron pendülő kulákok. —fejtette ki ellenvéleményét az a tanácstag, aki nem volt más, mint a titkár elvtárs.

Erre aztán néhányan igenlően morajlottak fel, sőt olyan is került közöttük, akinek titkár elvtárs véleménye után, inogni látszott korábbi pozitív véleménye, a felmagasztalt apáról és kóborló természetű fiáról, Benőről.

—Valóban elvtársak! Ne kapkodjuk el döntésünket, a jutalmazást illetően. Én például, sohasem láttam K. Sándort az *április 4-i,* felszabadulási ünnepségeken. Olyat azonban nem egyszer láttam, hogy a templom felé lopakodott, ami mindenképpen templomi nagymisén való ájtatoskodásra való igyekvését jelenti.

Még egy másik tanácstagnak is volt hasonló véleménye, azonban a többség nem vitatta az édesapa érdemeit, sem pedig az édes fiáét.

Végül is, demokratikus népszavazás eredményeképpen, mégiscsak megszavazták az apának és fiának a pesti jutalomkirándulást.

Azonban szerettek volna valami hasznot kovácsolni, falujuk számára, ebből a jutalomkirándulásból, ezért apának és fiának parlament meglátogatását is célul tűzték.

Természetesen, Rákosi elvtárssal való személyes találkozás sem maradhat el, amelynek lehetőségéről időben gondoskodnak.

Ebben mindenki teljesen egyetértett. Csak még azt nem tudták, miképpen kellene ezt a találkozást megvalósítani. Azzal a jelenlévők közül mindenki tisztában volt, hogy magyarnép hős vezérének közelébe, nem lehet csak úgy odaférkőzni.

Az bizony igaz, ilyen kirándulási manipulációval, külföldi diverzánsok is közelébe juthatnának. Ennek folytán, valamelyikük még kárt tenne a magyarnép hősvezérében. Mi lenne akkor a magyar dolgozónéppel?

Egy ilyen vezető nélkül mi lenne? Akinek már kisujjában van a népi demokrácia építésének minden csínja-bínja. Birtokában van a hozzávezető út irányvonala, teljes hosszúságában, szélességében egyaránt. Ezért mindenképpen komoly szervezést

igényel e cselekmény lebonyolítása, ezért egy bizottságot kellett létrehozni tüstént, amelynek feladata kifejezetten csak ez lesz és semmi más.

Miután létrejött a fenti célok megszervezésével megbízott bizottság, lázas ténykedés vette kezdetét a községi tanácsházán.

Égtek a telefonvonalak, melyeknek számlálói ugyancsak szépségesen számolgatták a beszélgetésekért fizetendő összegeket. Az ilyen nemes célok megvalósulása érdekében azonban, nem lenne helyes garasoskodni. Az ilyesféle fösvénykedést még a legrosszabb indulatú ember sem foghatta volna rá erre a buzgó bizottságra.

Ment telefon a járási tanácsra, megyei tanácsra, járási pártbizottságra, megyei pártbizottságra, az összes szakszervezeti bizottsághoz, népfronthoz, tűzoltósághoz, népdalkórushoz és még kitudná megmondani hová ment el a kutakodási kérelem. Ennek nem volt más célja, mint az érintett személyek múltjának megismerése, feltárása, aminek folytán egy hitelesnek mondható kádervélemény születhet.

Az eredmény mindenhol ugyanaz volt. A nevezett személyek lemenőit és felmenőit megvizsgálva, egészen az Árpád korig, makulátlan tisztaság jellemezte. Az őseik az imperialistákkal, még a legrégebbi időkben sem voltak hajlandóak lepaktálni.

Mindezek eredményképpen, alkalmasnak találtattak arra, hogy Rákosi elvtárs színe elé kerülhessenek. Ők a falunak követei, akik lakosság üdvözletét tolmácsolják a magyarnép hős vezérének, természetesen, az ajándékaik átadása mellett.

Szervező bizottság úgy látta eredményesebbnek, az apának és fiának utazását, ha tehenek által vontatott szekerükkel teszik tiszteletüket a magyar dolgozónép lánglelkű vezérénél. Hiszen a falusi dolgozónép érkezését fővárosba, ezzel lehet képviselni leginkább.

Ez volt a helyes cselekedet már csak azért is, mert az ajándékcsomagok sokaságát képtelenek lettek volna kezükben felcipelni, egészen a parlamentig.

Márpedig a csomagok szépszámmal összegyűltek. Küldött csomagot a megyei tanács, járási tanács, községi tanács, helyi szakszervezet, helyi tűzoltó egyesület, úttörő szervezet és még sokan mások, mindazok, akik meg akarták tartani továbbra is a bársonyszéküket.

Szervező bizottságnak nem kis gondot okozott, hogy a küldendő csomagok nagy része, ugyancsak romlandó árúkból tevődött össze.

Sonkák, szalámik, kolbászok, tojások, vajak és még más egyéb, igényes bendő tömésére szolgáló nyalánkságok. Mindezek, leginkább az olyan élelmiszerek közé tartoznak, amelyek nem bírják

túlságosan a nyári napsugarak perzselését, éppen ezért könnyen megszagosodnak.

Van-e ebben az országban olyan bátor ember, aki bemerné vállalni azt a kockázatot, amely szerint magyar dolgozónép lánglelkű vezérének asztalára, megbüdösödve érkezzenek e nyalánkságok?

Természetesen, ilyen ember, ha volt is, nem tudtak róla, mert ellenkező esetben, az arcátlan viselkedése miatt, még idejében megfelelőhelyre internálják.

A szervezőbizottság tagjai olyan emberek voltak, akik az internáló táborok helyett, jobban szerették a szabad járás-kelést az országhatáron belül. Éppen ezért nem kis gondot okozott számukra, hogy a tehenes szekér miképpen jusson fel annyi idő alatt, amennyi alatt nem romlanak meg az ajándékozásra szánt élelmiszerek.

Az, senki előtt sem lehet vitás, hogy százharminc kilométeres távolságot, tehenek által vontatott szekérrel, nem lehet megtenni egy nap lefolyása alatt.

Márpedig a falut, igazi valóságában, csak ilyen járművek képviselhetik. Magyarnép hős vezére talán mindennél jobban méltányolja, ha a dolgozónép egyszerű fiai, mint Sándor gazda, aki már termelőszövetkezeti tag—de van egy kis háztáji gazdasága is— és rakoncátlan fia, Benő pajtás, ezekkel az egyszerű közlekedési eszközökkel közelítenek a Parlament felé. Természetesen, mindenféle ágyú vontatása nélkül.

Az éjfélig eltartó sok vita és építő kritika után bizottság úgy határozott, egy vasúti vagont bérelnek a szekér és utasai részére. E vagon akkor áll rendelkezésére a falujukat képviselő utazóknak, ha Rákosi elvtárs időbeosztása lehetővé teszi a fogadásukat.

A várakozás ideje alatt nagy volt az izgalom mind a tanácsházán, mind pedig az édesapa és édes fia portáján, ahol a portán belül különböző zsörtölődések voltak ismét napirenden:

—Látod é…é…des fiam! Mennyi gondot okoztál te azzal nekünk, hogy engedélyünk nélkül Pestre kóboroltál. Ezek az agyalágyult vezetőink meg azt gondolják, hogy én biztattalak az elutazásra.

Nem is sejtik, mennyi bajt okoztál nekünk már elutazás napján, amikor kukoricakapálásból hazaérve, anyád a sebtében firkantott leveledet az orrom alá dugta, amelyre ez volt firkantva:

„Pestre mentem, estére itt vagyok!”

Mintha ez egymagában nem lett volna elég nagy baj, még azt is el kell játszanom, hogy én biztattalak erre a cselekedetre.

Mert kimerné azt megmondani nekik, hogy te mindenféle engedélyünk nélkül, csak fogtad magad és a cseresznyét szállító teherautóval, úgy fellibbentél Pestre.

Úgy fellibbentél, mint akinek egyéb dolga sincsen ebben a cudar világban, meg aztán ebben a kapálatlan szomolyai, gyomos határban.

Pedig é…é…des fiam tudhatnád, kapálatlan a szőlő, kapálatlan a krumpli, mintahogyan a kukorica sorát is meg kellene kapálgatni, amit én napokban, nagy szorgalommal beekéztem.—sorolta az összes elvégzésre várakozó munkákat a dühös édesapa, az ilyenkor rá jellemző epés hangulatában, amikor még száját sem nyitja ki teljesen, csak fogai közül sziszegi dühös szavait.

Mindezt azonban feleslegesen tette. Régóta az volt véleménye, hogy Rákosi elvtárs az ő fiát, különböző téves eszmékkel, annyira elnevelte, akiből már dolgos ember soha nem lesz.

Benő gyerek őszinte megbánással hajtotta le fejét és egy ideig szótlanul, hallgatta édesapjának okító szavait, majd azt megunva, szólni kezdett:

—De édesapám!

Minden úttörő pajtásom boldog lenne, ha a magyarnép nagytekintélyű vezére, Rákos pajtás fogadná a Parlamentben.

Arról nem is beszélve, hogy többi TSZ tag, akikkel együtt dolgozik, milyen boldog lenne, ha Parlamentben látogatást tehetne. Ott, ahol a magyar dolgozónép jövőjéért küzdenek, az országunk színe-javai. Ráadásul, ezen látogatáson, a magyar dolgozónép bölcs vezére, Rákosi pajtás fogadná őket.

—De édes fiam! Azt te nem tudhatod, mennyire lennének boldogok a termelőszövetkezetben dolgozó társaim. Azok, akiknek szintén elvette földjét a te puszipajtásod. Az a legjobb, ha csak magad érzéseidről beszélsz. A másokét pedig hagyod a fenében és nem foglalkozol vele.

Ellenkező esetben valóban elővesszem a nadrágszíjat még akkor is, ha neked olyan pajtásaid kerülnek abban a sok tornyos épületben, mint Rákosi pajtás.

Hogy a nyavalya ott állna már beléje, ahol éppen van! Csak az a baj, hogy az ilyen népnyúzó emberekbe még villám sem csap beléje. —zárta le kényes párbeszédet az édesapa, aminek Benő gyerek örült meg legjobban, mert nadrágszíjra gondolva, nem volt kedve tovább erről beszélgetni.

Érdekes módon, alig telt el pár nap, szervező bizottság részére megérkezett a parlamentből a válasz, amelyben jelezték, Rákosi pajtás fogadja a nemzet egyszerű fiait, akik hódolói látogatásukat meg akarják nála ejteni.

Mindezidáig az édesapa még reménykedhetett abban, hogy valami csoda folytán, olyan híreket közöl majd vele az e célból megalakult szervezőbizottság, miszerint, magyarnép hős vezére nem tudja fogadni. Az igen sűrű programja miatt, nem áll módjában fogadni a hozzá készülődő dolgozónépet, illetve annak jeles képviselőit.

Most be kellett látnia, az ilyen irányú reményei egyszer s mindenkorra, szertefoszlottak úgy, mint nyári zápor után, egy rövidke időre keletkező halvány köd falujának határában.

Az egyik júniusi nap délutánján, a nyári zápor éppen csak elállt, Gyűrtető fölé szivárvány vont gyönyörű glóriát, amely a színek teljes választékában pompázott. E szivárvány, egy ideig még figyelmeztetette falu lakóit arra, *nem lesz többé vízözön,* Majd fokozatosan felszívódott az égboltnak hatalmas, kéklő óceánjában.

Még szivárvány glóriája díszítette a Gyűrtető csúcsát, amikor lázas izgalommal törtetett be a portájukat elzáró deszkakapun a tanácselnök elvtárs:

—K. Sándor elvtárs! Megérkezett a visszajelzés a parlamentből! Holnap délután kettő órakor várják magukat a parlamentben.

A vasúti vagont megrendeltük, amely szekerestől, tehenestől felszállítja magukat Budapestre. Az a vonat, amelyhez magukat szállító vagont kapcsolják, kilenc órakor indul a mezőkövesdi vasútállomásról. Tehát, úgy kell itthonról elindulniuk, hogy a vonatot még akkor is el kell érniük, ha vasvilla hullik az égből.

Amennyiben nem érik el indulását, annak beláthatatlan következményei lesznek mindenki számára. Nemcsak magukat érheti súlyos büntetés, hanem még minket, falunak vezetőit, kiket eddig

csak dicséret illetett meg, a kiválóan végzett munkánk után.

Már most arra kérem, mondja el Rákosi elvtársnak, én milyen jó vezetője vagyok a falunak! —hadarta egyfolytában mindezeket a figyelmeztetéseket tanácselnök elvtárs, átérezve az általuk megszervezett látogatásnak teljes felelősségét.

Az édesapa még egy cseppet sem örült a váratlan hírnek. Vakargatta tarkóját és azon törte fejét, miképpen tudná elkerülni a hősvezérrel való találkozást.

Akárhogyan forgatta gondolatait fejében, nem lett okosabb. Ezt már nem kerülhette el, mert annak beláthatatlan következményei lennének. Ezt a tanácselnök elvtárs sem tagadta.

Tehetetlen dühében nem tudott mást tenni, mint az édes fiát, Benőt kezdte el ismét macerálni:

—No é…édes fiam! Kinek hiányzik mindez? Azt persze nagyon jól tudom, tégedet nem érdekel más, csak távol lehess mindenféle határi munkától és folytasd az örökös kóborlásaidat.

Az, hogy emiatt, a hajbókoló látogatás miatt, kapálatlanok maradnak növényeink, majd széjjelvet a méreg, de nem tehetek semmit.

Sőt, nem elég az, ha munkámmal teljesen elmaradok, még nekem kell hízelegnem puszipajtásod előtt. Hízelegjek annak az embernek, aki a termelőszövetkezetbe erőszakkal beléptetett,

elvette kis földecskémet, és most méltóztatik minket fogadni azért, hogy kiválónak mondott egyéniségét helyszínen is tovább magasztaljuk.

Tudod é…é…des fiam, olyan ez, mint, amikor nagyon savanyúnak találod az ecetes uborkát, de azt kell mondanod, hogy az édesebb a méznél. Ha nem ezt mondanád, fenéken billentenének.

De hiába beszélek én már neked, mert te fejedet teletömték mindenféle, hülye ideológiával, demagógiával, ahogyan ezt a nagyműveltségű agitátor elvtársak nevezik. Éppen ezért nem szaporítom feleslegesen a szót, hanem vezesd ki a teheneket az istállóból és csutakold tisztára őket úgy istenigazából, hogy kebelbarátod is tisztának találja. —zárta le az egyoldalú párbeszédet az édesapa, majd ő is nekilátott a tehenek által vontatott szekér felkészítéséhez.

Nagy készülődés közben, egymásután érkeztek különböző szervezetek által ajándékozásra szánt csomagok, amelyeknek már alig jutott elegendő hely, hiszen az eleségnek szánt szénának is helyet kellett még biztosítani a szekér rakterében.

Nem volt mit tenni, mint legnagyobb saroglyával bővíteni a rakteret, ami után, ha szűkösen is, de minden helyére kerülhetett.

Miután mindennel elkészültek, szépen beesteledett, hiszen Nagyvölgy tető mögött vörösen

lebukott a Nap még akkor is, ha ebben az időszakban leghosszabbak a nappalok.

Este tíz óra elmúlt már, mikor álomra hajthatták fejüket. Éppen ideje volt ennek, hiszen még akkor is elfáradtak volna, ha csak a készülődés szerteágazó feladata zúdulna nyakukba, nem még különböző látogatók sokaságának fogadása.

Látogatójuk pedig volt bőven, hiszen futótűzként terjedt el a hír, az édesapának és Benő fiának parlamenti látogatásáról. Ezek után nem csoda, ha különböző óhajaikkal keresték meg őket, hogy kéréseiket tolmácsolják a magyar dolgozónép hős vezérének.

Ezek többnyire arról szóltak, hogy a parlamenti elvtársak csökkentsenek az adón és a beszolgáltatás végrehajtói, ne söpörjék le teljesen a padlást úgy, mint eddig tették.

Pirkadás jelei még alig mutatkoztak a Gyűrtető fölött, amikor az édesapa már az istállóban serénykedett. Etetgette éhes jószágait, amelyek kedvetlenül eszegették a szénát, mintha sejtenének valamit erről az utazásról, amihez most semmi kedvük sem mutatkozott:

—Nem búslakodnotok kellene, hanem inkább örülnötök! Olyan helyre hajtalak titeket, ahol döntéseket hoznak arról, hogy mennyi abrakra van szükségetek, mennyit kell tejelnetek a beszolgáltatásba.

Most érkezik el annak az ideje, hogy megfelelő helyen bőghetitek el panaszaitokat. Itthon hiába bőgtök, mert nem hallatszik fel az országházba, ahol sok hozzáértő ember ücsörögve okoskodik bársonyszékében, ha egyáltalán értenek valamihez az adóemelésen kívül.

Daru tehén fájdalmasan bőgte el magát gazdájának szavaira, mintha csak ezt bőgné; *az egyik marha nem hallgatja meg a másik marha bőgését, ezért ilyen céllal nem érdemes a Parlamentbe felutazni.*

S*zegfű* tehén, hasonlóképpen elbődült, ami nem jelenthetett mást, mint legnagyobb egyetértést, szekeret vonó társával, a *Daru* tehénnel.

Erre az időre Benő pajtás, az úttörő pajtás, szintén felébredt. Nemcsak felébredt, hanem fel is öltözött az úttörő egyenruhájába. Ez pedig egy sötétkék rövidnadrág, fehéring és egy piros nyakkendő, amelyet erre az alkalomra édesanyja még az előző nap gondosan kimosott és kivasalt. Ezekbe kell öltöznie egy hűséges úttörőpajtásnak.

Az édesapa hasonlóképpen ünnepi ruhájába öltözött, amelynek még ez idő táján is vőlegényruhája volt a neve.

Ami azt illeti, ezt a ruháját még mindig magára tudta ölteni. Ezt, elsősorban a rendszeres beszolgáltatásnak köszönhette, amely gondoskodott arról, hogy az évszámainak gyarapodásával is karcsú tudjon maradni. Miután felöltötte ünnepi

ruháját, görbeszárú csizmáját húzta lábára, majd viseltes kalapját fejébe nyomta.

*

Még csak hajnali négy óra felé járhatott az idő, amikor az édesapa és édesfia elfoglalta helyét a szekér ülésén, amelyre egy lószőrpokróc volt terítve, hogy a rázós makadám úton elviselhetőbb legyen az utazásuk.

Miután elindultak a mezőkövesdi vasútállomásra, alig egy félórányi idővel utánuk, egy lovas szekér követte őket, a rezesbanda néhány tagjával, mert a falunak egész fúvós zenekara, nem fért volna fel a tehenes szekérre.

Mivel a lovak által vontatott szekér gyorsabban halad a tehenes szekérnél, még későbbi indulással is hamarabb ért le Mezőkövesd vasútállomására.

E zenekarnak nem volt más feladata, mint az, hogy a szekeret vivő felvirágozott és felzászlózott vonatnak ünnepélyesebb legyen kigördülése a

vasútállomásról, ahol riporterek serege figyelte az édesapa és édesfia serénykedését.

Volt is mit figyelniük, mert ez a makacs Daru tehén, nem ismerte fel a pesti utazás politikai fontosságát, ezért csökönyösen szabotálni kezdte a vagonba való szekérfelhúzást. Szegfű tehén nem szabotált annyira, ő már jobban tudott alkalmazkodni.

Más esetben nem lett volna ez olyan megbocsáthatatlanul nagy bűn, azonban most, a riporterek sokasága előtt, nagyon könnyen vágóhidat jelenthette a Daru és Szegfű tehenek számára.

Talán éppen a vágóhídtól való félelem miatt makacsolhatta meg magát, hiszen volt már arra példa, hogy tehéntársai hasonlóképpen ballagtak be a vagonba, és soha nem láthatták viszont istállójukat.

Ha csak egyszerűen, az életet féltő félelemként értékelnék a szemtanúk, akkor mindez nem lenne olyan nagy bűn. Azonban a riporterek között lehet olyan is, aki politika ügyet kovácsolna az ilyen makacskodásból. Mondván azt; *Daru tehén egyenesen a húsbeadást szabotálja.*

E vádnak bizonyítása, mindenek között a legnagyobb bűn, ami nemcsak ő marhaságát, hanem a hajtókat is szabotálóknak mondja ki. Ez bizony egyenlő lenne a halálos ítélettel.

Az, senkinek sem jutna eszébe, hogy a rezesbanda mennydörgő hangereje miatt történt mindez, amely az ünnepélyes pillanatot ellesve, kezdett zenélésbe. Nem beszélve arról, hogy a nagydob ágyúszerű, dörejes hangja, talán még az ávósokat is megijesztette. Azok bizony árgus szemekkel figyeltek minden mozzanatra, amelyből a szabotálás tényét lehetne valakire rábizonyítani.

Hogy az ÁVH-nak {államvédelmi hatóság} jelen kell lennie, ilyen jelentős eseményen, senki sem vitathatta. Még aki vitatta is, nagyon halkan tette. S mindezt, saját érdekében, nagyon jól tette. Ebből is jól látszik, vannak még előrelátó, okos emberek, akik számolnak minden lehetséges következménnyel és saját bőrük épségének védelme érdekében, kellőképpen tudnak vigyázni locsogó szájukra.

Miután sikerült bevagonírozni az ajándékoktól terhelt szekeret és annak utasait, elindulhatott a felvirágzott vagon Budapest irányába.

Sajtónak köszönhetően minden valaminek számító állomáson, feldíszített épületek fogadták a magyarnép vezéréhez igyekvő, hódolatukat, vivő édesapát és édesfiát, akik a vidék hódolatát és ajándékát is vitték a felvirágzott vonattal.

Más esetben, a Keleti pályaudvarra érkeznek Mezőkövesd irányából érkező vonatok, azonban ez

most egy ritka kivétel. Kivétel azért, mert Nyugati pályaudvar mégiscsak közelebb esik a parlamenthez, mint a Keleti.

Mindez azért volt fontos, hogy a bandukoló tehenek mielőbb elérjék azt az épületet, ahol a magyar dolgozónép színe-java már epekedve várja a vidéki, magyar dolgozónép képviselőit, akik ismételten arról tesznek tanúbizonyságot, szeretik az értük küzdő politikusokat, és az őket irányító, lánglelkű vezért, Rákosi elvtársat.

Szeretik őket, mert tudják róluk, hogy teljes erővel küzdenek a szegény dolgozónépért, még akkor is, ha ők küzdelmükbe beleszegényednek. Ám erre az elszegényedésre ritkán van példa, ellenkezőjére pedig egyre gyakrabban.

Nyugati pályaudvarra érkezett a feldíszített szerelvény, amelyből a szomolyai rezesbanda tagjai szálltak ki elsőnek. Alighogy leléptek vonat lépcsőjén, fergeteges indulóba kezdtek. Pestiek azt gondolhatták, valami égiháború van keletkezőben. Az ebben hivők ugyancsak nagyot tévedtek.

Nagy zenebona mellett gördült le a szekér a Nyugati pályaudvarnak e célból összeeszkábált rámpájára, majd fergeteges induló után, elindult Parlament épülete felé.

Azt még csak mondani sem kell, riporterek sokasága kísérte a gördülő szekeret, amely csigalassúsággal, de határozottan haladt az országház felé, mintha el akarná foglalni. Az utca embere azonban láthatta, békés szándékkal halad

abba az irányba, hiszen semmilyen ágyút nem vontatott maga után.

Láthatta még azt is, ugyancsak fel van díszítve különböző zászlókkal, díszes szalagokkal, amik mindenképpen békés szándékra vallottak.

Díszítések mellett, cirádás betűkkel felírt tábla hirdette a szekér oldalán:

„Éljen Rákosi elvtárs a magyar dolgozónép lánglelkű, hős és bölcs vezére! „

Az ilyen szándékkal közeledő szekérnek nem is csoda, ha rendőrség biztosította a teljes útvonalat, amelynek mindkét oldalán Trabantok, Wartburgok Moszkvicsok, Csepel teherautók sokasága várt a továbbhaladásra.

Arra azonban még várhattak. Ezek a tudatlan barmok, a *Daru* tehén meg aztán az igástársa, a *Szegfű* tehén, alig haladtak valamicskét előbbre. Csak lötyögtek az utcán jobbra-balra, mintha nem érdekelné őket annyira a Parlament látogatása.

Nem ment minden, olyan simán, mintahogyan a tervezés elképzelte. Ugyanis, az utazás alatt megéhező tehenek, mindenképpen le akarták legelni az útmelletti díszparkok pázsitjait, amelyek semmiképpen sem az ő legeltetésük céljára lettek valamikor ültetve.

Sőt, a barmoknak neveletlenségére mi sem jellemzőbb, mint az, hogy az emésztésük végtermékét, a bűzös tehénlepényeket, helyválogatás nélkül, elpotyogtatták.

Az még csak hagyján van, hogy egyszerűbb helyeken nem tisztelettudóak De, ha Sztálin elvtárs és Lenin elvtárs, két legnagyobb *„magyar”,* szobrai mellett sem illemtudóak, ez már mindennek a teteje.

Az ÁVH azonban, e becstelenséget tapasztalván, szemet hunyt és nem vitette őket vágóhídra azonnal, hiszen a feldíszített szekeret még el kellett vontatniuk, egészen a Parlamentig.

Mintha e tudatlan barmok, tudatában lennének a rend őrein tapasztalható nagyvonalúságnak, nekirohantak annak a parknak, amely Parlamenthez közeli téren, szivárvány minden színében pompázott.

Valószínűleg, mindezt mardosó éhségük kényszerítő hatása miatt tehették, hiszen az elindulásuk óta ugyancsak megéheztek.

Nem is lett volna különösebb baj, ha nem azon a vörös szegfűvel beültetett virágágyáson kezdik falatozásukat, amelyek egy élő vörös csillagot voltak hivatva ábrázolni, a többi virág között:

Ugyan olyan alakú vörös csillagok voltak azok is, amilyenek az ÁVH-sok {államvédelmi hatóság} sapkáinak elején díszelegtek.

Talán éppen emiatt költözött valami ismeretlen félelem az édesapa szívébe, mert ijedtségében eszeveszetten ordítani kezdett:

—Hé! Ti neveletlen barmok! —már szinte sikoltozta Sándor gazda, látva a közeledő veszélyt, és ostorával nagyot suhintott a Daru tehén hátsó felére, mivel most is ő kezdte rakoncátlan viselkedést.

Daru tehénnek azonban nagyon ízlett a vörös szegfű, ezért nem mutatkozott hajlandónak az

eleven vörös csillag zabálását befejezni. Bár ugyancsak záporoztak széles hátán az édesapa szíjostorának kíméletlen csapásai.

Miután nem bizonyultak eredményesnek az ostorcsapások, Benő fiával egyszerre ugrottak le a szekérről, hogy további katasztrófát megakadályozzák.

—Hé! Te! Kinek beszélek, ha nem nektek? A mértéktelen zabálásotokkal a vágóhídra küldítek magatokat, de bennünket is.

Te! Te, rakoncátlan barom! Azt gondold, hogy most is szomszéd kukoricáját dézsmálod, ami után megúszod fenyítés nélkül? —suhintott ismételten ostorával a kezdeményező Daru tehén hátára az édesapa, azonban annak ugyancsak vastagbőrből készítette hátát a falu bikája. Az egyre erőteljesebb ütésekre nem akart reagálni. Vagy pedig a szegfűből formált vörös csillag evésének élvezete, bőven ellensúlyozta az ostor csapásaiból származó kellemetlenséget.

Annyi mindenképpen bizonyos, Daru tehén rendületlenül legelt tovább. Sőt, Szegfű tehén kedve sem lanyhult annak a virágnak lelegelésétől, amelytől ő a nevét kapta, az anyjának fájdalmas vajúdása után.

—Édesapám! Várjon csak! Van nekem egy jó módszerem, amivel rögtön abbahagyják e féktelen zabálást! —kiáltotta Benő gyerek az édesapjának, majd odaugrott a Daru tehén füléhez és belesúgott

valamit. Majd füleit megcsavargatta, úgy istenigazából.

Mit ad az Isten, a buzgón zabáló Daru tehén, úgy megrántotta nyakán lévő jármot, hogy Szegfű tehenet is kirántotta a virágágyás közepéből.

Az édesapa ámultan nézett édesfiára, aki olyasmit tud, ami sokkal hatásosabb az ő ostorcsapásainál.

Szerette volna megkérdezni, mi titka van ennek, ami történt, azonban erre nem nyílt lehetősége, mert az ÁVH-s rendőrök máris dühösen támadtak rájuk:

—Mit képzelnek maguk tudatlan parasztok?! Azt gondolják, mindent megetethetnek teheneikkel, minden következmény nélkül?

Szerencséjük, hogy Rákosi elvtárs már várja magukat. Egyébként ellátnám bajukat, neveletlen fiával együtt, aki már előbb megakadályozhatta volna a vörös csillag pusztulását, ha akarja!

Egy jó úttörőnek kutyakötelessége mindenfajta rendbontást azonnal megakadályozni. De ő csak kivárja, amíg e neveletlen barmok mindent lelegelnek. Bepiszkítják magyarnép nagyjairól készült szobrok környékét, lelegelik a díszparkokat! Gondom lesz magukra, erre esküszöm és esküszöm a pártra, hogy hamarosan a megfelelő helyre kerülnek!

Utolsó imperialista bérencek! —fakadt ki epésen az a másik ÁVH-s, akinek szintén türelmét

vesztette, ennyi ellenséges, szabotázs cselekedet láttán.

Még ordítozott volna tovább, de ebben a pillanatban Rákosi elvtárs személyesen jelent meg Parlament kijáratában. Megjelent, hogy fogadja a vidéki dolgozónép egyszerű és hű fiait. Az édesapát, édesfiát, termelőszövetkezeti tagsággal rendelkező Sándor gazdát. Valamint a leghűségesebb úttörőt, a Benő gyereket, akinek nyakában piros úttörő nyakkendő egyértelműen jelezte; *én Rákosi elvtársnak hű pajtása vagyok!*

Természetesen, a magyarnép lánglelkű vezérének felbukkanását, előzőleg egy sereg ÁVH-s megjelenése előzte meg, akik magakartak győződni arról, hogy valamilyen imperialista veszély ténye neme áll fenn Parlament előtti téren.

Amint magyar dolgozónép hősvezére megjelent a kijáratban, a falu rezesbandája, amely elkísérte hűséges alattvalókat, egy fergeteges indulóba kezdett:

„Sződd a selymet elvtárs, selyemből lobogót
Az vezesse harcra a magyar dolgozót.
Kényszer volt egykor a munka, ma hősi tett,
Sződd a selymet elvtárs, sződd az életet!....”

Rezesbandának még több induló eljátszása szerepelt elképzelésében. Nemcsak töretlen hódolatukról akarták biztosítani a magyarnép vezérét, hanem művészetükkel el akarták kápráztatni a fővárosi dolgozónépet, amely nagy zenebonára, gyorsan összesereglett a Parlament előtti téren.

Az összesereglett fővárosi dolgozónép kíváncsian hallgatta a rezesbanda buzgólkodását, de nem kisebb érdeklődéssel figyelte azt a feldíszített szekeret sem, amely alig néhány perce gördült be a Parlament előtti térre.

Rezesbanda további buzgólkodását azonban egy kormányőr, karjának határozott lendítésével leállította. Magyar dolgozónép hős vezére, Rákosi Mátyás elvtárs kívánt szólni a vidéki dolgozónépnek most érkező képviselőihez és természetesen a nagy zenebonára összesereglett fővárosi dolgozónéphez, úgyszintén:

—Elvtársak! Köszönöm nektek, hogy megjelentetek most az országház előtt, amivel ismét tanúbizonyságát adtátok annak, nem közömbös számotokra a népi demokratikus államrendünk! Az, amely egyedüli társadalmi rend a világon, mely mentes mindenféle kizsákmányolástól és csak a dolgozónép érdekeit tartja fontosnak, és azért küzd, harcol lankadatlanul!

Ebben a pillanatban egy hatalmas tapsvihar robbant ki a parlament előtti téren, miközben a tömeg önkívületben ordította:

—*Éljen Rákosi! Éljen Rákosi! Éljen Rákosi! Éljen a magyar dolgozónép hős vezére. Éljen a mi lánglelkű vezérünk! Vesszenek az imperialisták! Vesszen az imperialisták népnyúzó rendszere!*

Az édesapát és édesfiát magával ragadhatta a tömeghisztéria, mert magukból teljesen kivetkőzve, tapsoltak és bődületes ordítozásba kezdtek, az egyre hangosabban éljenző tömeggel.

Nem lehessen tudni, buzgóságuk mi okból fakadt. Lehet az is, hogy az édesapának megváltozott az otthonról hozott véleménye és őszintén érezte azt, amit ordítozott. De lehet az is, hogy félelem miatt buzgólkodott a magyarnép hős vezérének magasztalásában. Hiszen nagyon sok példa volt újabban arra, hogy egy egész gyülekezet némely széksorát internálták, ha csak egyetlen embernek kedve szottyant nem tapsolni eléggé buzgóan, abban a sorban.

Magyar dolgozónép lánglelkű vezére, kezét feltartva, üdvözölte az éltető tömeget, amely csak akkor volt képes az éljenzését alábbhagyni, amikor az ünnepelt, nagy mosolygása közben, behátrált az országházba.

Behátrálás előtt azonban odasúgta az egyik kormányőrnek, hogy a szekér hajtóit, vidéki

dolgozónép követeit, egy kis idő elteltével, vezesse be a Parlamentbe.

Mielőtt a kormányőr bevezette volna őket, intézkedett a vidékről érkező csomagok lepakolásáról és a két rakoncátlan tehén őrzéséről, melyek korgó gyomorral semmilyen ünneplésben sem akartak jelen lenni.

Kormányőr becsületére legyen most kimondva, mindent megpróbált e rakoncátlan, vidéki tehenek kordában tartására. Azonban e vidéki barmok intelligenciája meg sem közelítheti a főváros környéki barmok intelligenciájának szintjét. Fővárosban sokkal több egyetem, főiskola áll rendelkezésre ahhoz, hogy az ilyen barmok, mint a Daru, meg aztán a Szegfű tehén, szükséges alapműveltséget kellőképpen eltudják, sajátítani.

Természetesen, mindezért nem is viselkedhettek a helyzet komolyságához leginkább illő módon, aminek az lett következménye, hogy folyton zabálni akartak.

Nem voltak tekintettel arra sem, ha esetleg egy díszpark kínálkozott legelésre, amelynek szimbolikus jelentősége, messze túlnyúlt a magyar dolgozónép fellegekbe nyúló magasztalásán. Hiszen ebben az országban minden értük történt és történik, mióta Parlament tornyai büszkén törnek a bárányfelhőség felé.

Az sem lehet senki előtt vitás, egy ilyen demokratikus országban a dolgozónép, nagyon

irigylésre méltó társadalmi réteg. Minden, a mi jó végbemegy, miatta van.

Az viszont már teljesen érthetetlen, hogy voltak olyanok, akik nem akartak ehhez a réteghez tartozni és megelégedtek azzal, ha csak a dolgozónépért küzdhetnek, harcolhatnak. Ezek közé az emberek közé tartoztak a parlamenti képviselők, akik, úgymond, feláldozták és feláldozzák magukat a dolgozónép oltárán.

Kormányőr még nem gondolta, milyen óriási teher került most a vállára, amikor ezeket a buta, vidéki barmokat gondjaira bízzák.

Nagyon könnyelműen kezelte e probléma megoldását. Talán arra gondolhatott, lát ő még nagyobb barmokat is munkája során, akik nem tudnak ugyan ilyen feltűnően bőgni, azonban nagyban hasonlítanak e falusi állatokhoz, amelyeknek persze, szarvaik is vannak. Azonban olyasmi könnyen előfordulhatott, hogy szarvaik nekik is vannak, csak éppen nem látszanak. Hogy végül is kikre gondolt, ez még mai napig sem derült ki.

Mielőtt az édesapa átadta teheneinek gondozását a felfegyverkezett kormányőrnek, szekérből kifogta őket, és kötőféküknél fogva szekéroldalához kötözte, ahol kibontotta köteléből azt a szénacsomót, amelyet otthonról hozott magával.

Alighogy elvégezte e feladatot, egy másik kormányőr kiáltotta:

—K. Sándor elvtársat és K. Benő pajtást kérem bejárat közelébe, ahol még várakozniuk kell bebocsátásra!

Miután engedelmeskedtek e felszólításnak, az előbbi kormányőrt teljesen magára hagyták, a szekérhez kötözött éhes marhákkal együtt.

Rakoncátlan barmok, még csak rá sem akartak nézni gazdájuk által kibontott száraz szénára, hanem sandán figyelték a közeli parkot, amelynek kívánatosan zöld pázsitja, sokkal ígéretesebb, csábítóbb volt a megszáradt szénánál. Pedig korábbi parklegelés eredményeképpen, Daru tehénnél hasmenés jelei mutatkoztak, olyannyira, hogy hosszú, lompos farkát teljes hosszában lepiszkította.

Ha van valakinek elégséges képzelőereje, akkor máris láthatja maga előtt a szerteágazó lompos farkát, amely ezen idő tájára egy olyan óriási festőecsethez hasonlított, amely nagyságánál fogva, még e Parlament bepingálására is alkalmas lenne.

Egy bőségesen vastag cirokseprőhöz hasonlított leginkább, amelyet időnként szorgalmasan suhintgatva, próbálta fékezni cudar bögölyök eszeveszett csípéseit, amelyek a közeli füves területekről intézték ismételten támadásaikat ellenük.

Az viszont már kormányőr balszerencséje, hogy éppen akkor haladt el a Daru tehén mellett, amikor farkát legjobban suhintgatta. Talán éppen azért, mert bögölyök akkor támadták leginkább.

Lepiszkított, cirokseprőhöz hasonlító farkával, úgy vágta szájon a gyanútlan strázsát, hogy annak még szemei is szikrákat hánytak. De nemcsak szikrákat hánytak, de nem akartak megnyílni sem, amikor a csapás eredetére próbált kíváncsiskodni. Csak förtelmes bűzt érezve gondolhatott a tettesre, hiszen az előbb még láthatta a tehén lepiszkított farkát és annak erősen legyezkedő mozgását.

—Hogy az a jóságos ég nem szakad már le rátok, meg a gazdátokra is! —ordította az elméjében megvilágosodott kormányőr, akinek már az előbbi parklegelésénél meggyűlt a baja, ezzel a rakoncátlan Daru tehénnel.

Erre aztán a megsértett tehén, véleményét nyilvánítva dühöngő strázsa szidalmaira, egy hatalmasat bőgött, nem hagyva annyiban ő marhaságának becsmérlését még ezúttal sem.

Mert Daru tehénnek önérzete az volt. Ezt mindenképpen el kell ismernie még annak is, akinek eddig nem volt szerencséje őkelmét ismerni.

Mindezt Benő pajtás és édesapja már régen megtapasztalhatta, akiknek már régen vérükbe ivódott az örökös félelem, amikor otthoni istálló rácsos ajtaja előtt kellett elhaladniuk, kertjük felé történő igyekezetükben.

Az örökös félelem állandóan ott bujkált bennük, hiszen legjobb matematikus sem bírta volna azt a pillanatot kiszámítani, hogy ő marhaságának, mikor szottyan kedve, az istálló rácsos ajtaján át, hosszú sugárban kipréselni magából tápcsatornájának összes végtermékét.

Strázsát ért csapás csupán semmiség ahhoz a katasztrófához, ami azokat érte, akik a rácsos ajtó előtt elhaladva, teljes egészében voltak kénytelenek elviselni, rakoncátlan tehén bendőjének teljes sugarában történő kiürítését.

Miután strázsának mégiscsak sikerült kitörölni szemeiből bűzös kulimászt, az első gondolata a fegyverviselés jogossága felé terelődött, amit próbált megalapozottnak tekinteni.

Fegyver használatának megalapozottságát nemcsak abban látta, hogy személyét érte egy olyan támadás, ami alatt cselekvőképtelensége állott fenn. Az bizony igaz, hogy ennyi idő alatt bármelyik imperialista támadásba lendülhetne, ha kedve szottyanna ilyesmihez.

Megalapozottságot főleg abban látta, hogy olyan helyen ürítgeti tápcsatornáját e buta vidéki szarvasmarha, ahol a magyar dolgozónép szabadságának szimbóluma, az országház található. Benne az okos vezetőkkel, akik mindenkor szakértői szinten hozzák döntéseiket, a népüknek érdekében.

Mire mindent kellőképpen mérlegelt, le is higgadt annyira, hogy az előbb még dühösen előkapott fegyverét visszahelyezte az övén található táskába, melyből az iménti hírtelen felindultságában kiragadta.

„—Mit is szólnának jelenlévő hazai és külföldi riporterek, akik szinte hemzsegnek a parlament környékén azért, hogy valami szenzációs hírrel kápráztassák el olvasóikat?”—tette fel a kérdést magának

—Talán azt mondanák*: ebben az országban még a szarvasmarháknak is korlátozva vannak jogaik, hiszen kis és nagy dolgukat, nem szabad nekik elvégezniük, ott, ahol arra az igényük ad késztetést.*

Bezzeg a tejtermelést még túl is kell teljesíteniük, annak ellenére, hogy jármot is nyakukba akasztják. Nemcsak tejtermelők, hanem igazi igásállatokként is befogják őket. Az ilyen cselekményt pedig, némely imperialista országban, kizsákmányolás néven ismerik.

A kormányőrnek, a díszes ruhába öltözött strázsának, fejében az előbbi gondolatok kavarogtak úgy, mint felforrósodott forgószélben kiszáradt tehénlepények. Az édesapa és édesfia az országház folyosóin őgyelegve várt arra, amikor Rákosi pajtásnak lesz ideje fogadni őket.

Végre ketten maradhattak egy rövidke időre, amit az édesapa igyekezett ennek az elferdült Benő fiának nevelésére ismételten felhasználni.

Iszonyúan fárasztónak érezte az ország nagyjainak közelében eltöltött órákat, amelyeket terhesebbnek talált, mint az otthoni kukoricakapálást:

—É…é…des fiam! —szólította meg ismét édes fiát, fogait szívogatva—láthatod, milyen helyzetbe hoztál ismét engemet. Mert azt remélem, elismered, miattad, a te pesti kóborlásod miatt, rostokolunk most ebben az óriási házban, míg kukoricánkat a gyom eszi meg.

Ha te nem kóborolsz, akkor tanácselnök elvtársnak eszébe sem jutott volna erre a *„jutalomkirándulásra”* elküldeni.

Hogy ott enné meg a fene azt a tuskó nagyságú vörös ábrázatát, ahol éppen van, az a hitvány, semmirekellő fajzat!

—Édesapámnak csak a kukoricakapálásán jár ez esze. Azt nem veszi figyelembe, hogy miattam nyílt lehetősége a dolgozónép Parlamentjének látogatására.

Izidor sógornak soha sem nyílik erre lehetősége, mert neki is mindig csak a hasznos munkán jár az esze. Az nem lehet más, csak valamilyen kapálás, valamilyen gyomnak az egyre buzgóbb pusztítása.

Pedig ő, ha belepusztul gyomirtásába, akkor sem jut el a Parlament épületébe sohasem. Azt nem nézik annyiba, mintha valaki tájékozódik a nagyvilágban, úgy, mint én Pesten.

Ráadásul nemcsak én lettem tájékozottabb, hanem falusi pajtásaim is, akiknek rögtön tovább adtam az ott szerzett tapasztalataimat, ami által fejlettebbek lettek az előző napi állapotuknál.

—Most már aztán hagyd abba ezt a sok hülyeséget, melyet még Rozál nenéd kutyája sem tudna megemészteni! Pedig egyáltalán nem válogatós, hiszen felfalta még a moslékkavaró botot is.

Hej, hej é…é…des fiam, úgy dől belőled a hülyeség, mint Daru tehenünkből a trágya.

Szomorú dolog, ha valaki saját csemetéjét szapulja, mégiscsak azt mondom, hogy te egy tökéletesen tökéletlen külyök vagy. Olyan, aki az életben nem viszi semmire a munkával. Mindezért jobban teszi, ha eláll kupcihérnak, dologkerülőnek, adóvégrehajtónak, vagy politikusnak!—fakadt ki még dühösebben, pedig már eddig is lila-szederkés volt az arcának színe, mielőtt Benő kölykét vonta ismételten kérdőre.

Az így agyonsértegetett gyerek, aki az úttörő mozgalomban már nagyobb felvilágosodottságra tett szert, mint a gyomokat buzgón irtó édesapa, e kirohanást látva, jobbnak vélte, ha másfelé tereli az egyre dühösebb édesapa gondolatait.

—Édesapám! Mit csinál itt ez a sok ember, ebben a fényes épületben? —kérdezte Benő gyerek, aki tanúja volt a Parlament folyosóin történő nagy sürgés-forgásnak.

Az édesapa, mielőtt válaszolt volna édesfiának szavaira, kutató tekintetével nézett annak szemébe, hogy kérdése mögött egy igazi érdeklődés van-e, vagy csak őt akarja bosszantani. Miután őszintének, szűkszavúnak látszott kérdése, ő is igyekezett röviden megválaszolni meglátását, a feltett kérdéssel kapcsolatban:

—*Semmit, édes fiam! Semmit! Csak ígérgetnek, hazudoznak, és főleg sokat beszélnek. Sok beszédnek meg sok az alja! Sok benne a salak!*—így mondják ezt a mi falunkban.

—Valóban semmit sem csinálnak?

—Ha hiszed el nekem édes fiam, ha nem, nem csinálnak ezek itt semmit! Az a nagy rohangálás, amiknek tanúja vagy, bizony nem más, mint lázas semmittevés. Ez arra jó, hogy elhitessék másokkal, ők mennyire fontos emberek ebben a sok tornyos épületben, ahol az ország sorsáról, dolgozónép jövőjéről hozzák döntéseiket.

Úgyhogy, édes fiam, legjobb, ha megtudod az igazságot, nem tesznek ők semmit sem. Nap, mint nap egymásután, ezzel a semmittevő buzgóságnak látszatával töltik idejüket. De még ez sem lenne baj, csak kárt ne okoznának. Sajnos, a hozzá nem értő intézkedéseikkel, legtöbbször csak kárt tesznek és semmi hasznot, sem hajtanak.

A dolgozónép jobban járna, ha ezek az emberek örökös szabadságon lennének, és otthon kapnák busás fizetésüket, mert ekkor legalább nem tehetnének kárt, a hozzá nem értő intézkedéseikkel, a dolgozónép vagyonában.

—Meglehet ebből élni?

—Még hogy meglehet? Meg bizony, édes fiam!

Ebből lehet csak igazán jól élni! Nézd csak meg, milyen ruhákban járnak, és milyen kocsival viszi őket sofőrjeik.

És, hogy ki vannak hízva, pendülve. Szabójuk nem győzi nekik az új nadrágot varrni. Állandóan úgy gömbölyödnek, mint Rozál nenéd malacai a jó mosléktól. Csak ezek nem a mosléktól gömbölyödnek, annyi szent. Meg aztán, nem is Trabanttal járnak.

—És ki fizeti őket?

—A dolgozónép, amelyért állítólag, dolgoznak, harcolnak.—fejezte be éppen időben e szavakat mert, ha még erre az okításra további idő állt volna rendelkezésére, akkor az úttörő szervezet eddigi nevelése, teljesen kárba vész Benő gyerek ideológiával átitatott koponyájában.

Egy kormányőr azonban határozott lépéseivel közeledett feléjük, ami azt jelenthette, hogy elérkezett fogadásuknak ideje. Ez teljesen így is volt.

—K. Sándor elvtárs és K. Benő pajtás kövessen, mert Rákos elvtárs, a magyar dolgozónép hős vezére, fogadja Önöket!

*

Benő pajtás egy cseppet sem lepődött meg e hívó szavakra. Nem volt ismeretlen számára a magyarnép hősvezére, akiről csak jót hallott az úttörőgyűléseken és csapattanácsi gyűléseken, ahová szívesen eljárt.

Az iskola falán és mindenfelé kirakott képében volt ideje gyönyörködni. Legeltethette szemét a hősvezér napkorong alakú, fényes, gömbölyű fején, amely olyan ártatlan arccal mosolygott, mint templomuk belső boltozatán a kitárt szárnyú angyalok.

Jóságosan mosolygó arc mindig megnyugtatta, amikor vörös drapériával díszített helység falán megpillantotta tar koponyáját annak, aki, ha kell, életét áldozza bármikor a magyar dolgozónépért.

Nemhogy meglepődött volna, hanem egyenesen várta e személyes találkozást, amit, ha otthon elmesél majd pajtásainak, irigykedve néznek fel rá.

Az édesapa azonban ugyancsak megszeppent, amikor a strázsa szájából elhangzottak az előbbi hívószavak.

Ő nem emlékezhetett semmilyen úttörőőrsi gyűlésekre, hiszen az ő fiatalságának idejében, ezek a gyűlések ismeretlenek voltak. Akkor még más

politikusok, másféle utat láttak jobbnak, a dolgozónép felemelkedéséhez, mint a mai követőik.

A *jelen* idejéből csak arra emlékezhetett, amikor időnként úgy lesöpörték padlását a beszolgáltatás végrehajtói, hogy nem maradt ott annyi termény sem, amelyből egy egér úgy istenigazából jóllakhatna. Jelen időben kellett belépnie a termelőszövetkezetbe, ahová nehéz munkával szerzett földjeit ingyen kellett leadnia.

Ezek után nem lehet azon sem csodálkozni, ha nem szimpatizált eléggé e kormánnyal és annak nagyra becsült vezetőjével.

Az, hogy ő most, jelen esetben, milyen érzelmeket táplált, e politikusokkal szemben, semmit sem jelentett. Most csak az elhangzott hívó szó számított, amely egyértelműen az ő bebocsátásukra hangzott el, amelyre egy cseppet sem volt büszke.

Mielőtt beléptek volna, az apa kalapját levette, majd tenyerébe köpött és keményszárú csizmáját ily módon kifényesítette, miáltal úgy ragyogott, mint tisztaégboltú téli éjszakákon az ezüstös Holdnak világító korongja. Vagy a magyarnép hős vezérének tar koponyája.

Amikor beléptek, mindketten egy nagyot köszöntek. Az édesapa egy hangos *„Szabadság”* szóval, fia pedig egy *„Előre”* kiáltással.

Szemüket elkápráztatta a sok villanyégőből áradó fénysugár, amire az apának rögtön ez jutott eszébe; *„milyen jó lenne ebből a sok villanyégőből egy az én házamba, mert akkor nem kellene mécsessel és petróleumlámpával világítanom!”*

Fénysugárban tündöklő helység, olyan bútorokkal volt berendezve, amelyeket ők még sohasem láttak. Az is igaz, hogy ilyen helységbe még nem volt lehetőségük egyiküknek sem bepillantani.

A fényes terem egyik szélén, hamvas bársonnyal bevont fotel állt, amely majdnem teljes egészében elnyelte azt az alacsony kövérembert, aki most bársonyos hangon szólt hozzájuk. Éppen akkor, mikor félénken és illedelmesen fejet hajtottak előtte:

—Foglaljanak helyet! —mutatott az alacsony, kopasz, gömbölyű emberke két másik fotelre, amelyeknek nagysága, meg sem közelítette az ő foteljének méretét.

Azonban az otthoni székeknek még így is duplája volt a részükre felkínált ülőalkalmatosságok, amelyeken alig mertek helyet foglalni.

Ezen nem szabad csodálkozni, hiszen azt sem tudták miképpen kell egy ilyen fotelban ücsörögni. Mi az, ami illendő, és mi az, ami nem.

Persze, az otthoni székek bársonyos bevonattal sincsenek ellátva, ennél fogva semmilyen

gyakorlatra nem tehettek szert, ami most segíthetné őket a kulturált helyfoglalásban.

Így történhetett meg az, hogy a vidéki termelőszövetkezet tagja, K. Sándor elvtárs, miután lehuppant számára felkínált fotelbe, ijedtében egyet rikkantott. azt hitte, hogy földre ült. Pedig nem ült földre, csak az otthoni székekhez viszonyítva volt ez sokkal alacsonyabb.

—Egye meg a fene, azt hittem, hogy melléje ültem!—mondta meglepetten, hiszen időközben rádöbbent, ő most a magyar dolgozónép hősvezére által felkínált fotelbe süppesztette fáradt, sovány ülepét.

Hősvezér azonban megértő, jóságos mosolyát küldte a zavartan viselkedő vidéki dolgozónép képviselője felé. Majd annak Benő fiát, hűséges úttörő pajtást kérte helyfoglalásra:

— Foglalj helyet pajtás te is és mondd a neved!

—K. Benő úttörő pajtás vagyok, és hetedikosztályba járok!—miközben ezt mondta, bokáját összetette és jobb kezét ködvágó úttörő sapkája elé emelte, amelynek elején ott díszelgett a vörös csillag. Ez a vörös csillag annak kicsinyített mása, amit neveletlen Daru tehén, ő marhasága, parkba berohanva, arcátlanul megcsonkított.

Hős vezérnek nagyon tetszett a vidéki úttörő pajtás talpraesettsége, aki nem jött zavarba úgy, mint az édesapja, mert minden teketóra nélkül, belehuppant részére felkínált, bársonyos fotelbe.

—Mondd csak Benő pajtás, részt veszel-e az úttörőszervezetnek minden őrsi gyűlésén? Magadévá teszed-e az ott hallottakat?

Erre a kérdésre, Benő pajtás, ismét talpra ugrott és állva hadarta:

—Rákosi pajtásnak jelentem, minden őrsi gyűlésen részt veszek, és ott mindennel egyetértek!

—Nagyon helyes Benő pajtás, de válaszaidnál nem kell mindig talpra ugranod, hiszen ez egy kötetlen beszélgetés.

—Köszönöm Rákosi pajtás!—vágta rá és visszahuppant a puha ülőalkalmatosságba.

A hős vezér tovább kíváncsiskodott:

—Mondd csak nekem Benő pajtás, foglakoztok-e gyűléseken a népgazdaság takarékossági kérdéseivel?

—Rákosi pajtásnak jelentem, ilyen kérdésekkel mindig foglalkozunk. Legutóbb a megtermelt termények megóvásáról volt gyűlésünk. Mindenki egyetértett azzal, hogy népgazdaságunk csak úgy lehet eléggé erős, ha sok terményt nemcsak megtermeljük, hanem meg is óvjuk mindenféle kártevőktől.

Nem lenne helyes, ha a dolgozónép nehéz munkával megtermelt terményét, egerek, patkányok hordanák széjjel. Az őrsi gyűlés egybehangzó véleménye szerint, minden megmentett szem termény, egy nagy pofon az imperialistáknak.

—Te például, Benő pajtás, miképpen védekezel az egerek és patkányok ellen az otthonodban?

—Rákosi pajtásnak jelentem, nekem otthon nem kell ellenük védekeznem!

—Hogy érted azt, hogy *Neked* nem kell védekezned?

—Úgy, hogy nekünk egyáltalán nincsenek ilyen férgeink!

—És miért nincsenek? —vágta rá az újabb kíváncsi kérdését a hősvezér, mert ez már több volt neki, mint gyanús.

Valami szabotálás félét érzett az úttörőpajtás válaszában, ezért nem titkolt kíváncsisággal, türelmetlenül várta válaszát.

—Úgy, hogy nekünk nincsenek ilyen férgeink, mert központilag féregtelenítették padlásunkat! Akkor, amikor a végrehajtó elvtársak elvitték az összes terményünket. Az egerek meg nem szeretnek olyan helyen tanyázgatni, ahol nincsen nekik mit zabálni!

—Ejnye, ejnye! Csak nem azt akarod mondani, hogy még annyi terményetek sem maradt a végrehajtás után, amiből néhány egérke eléldegélhetne egy-két hétig?

—Rákosi pajtásnak jelentem, nálunk még egy-két napig sem lenne elegendő élelme, az ilyen burzsoá férgeknek, mint az egerek és patkányok.

Mosolygós arcú Rákosi pajtásnak semmi kérdés nem jutott most eszébe Benő pajtás

válaszára. Egy pillanatra magába roskadt gondolataival és üveges szemeivel nézett a semmibe, majd fogai közül, halkan sziszegte úgy, hogy ők nem hallhatták:

„—A magyar dolgozónép szorgalmas munkájával hároméves tervet másfél év alatt, az ötéves tervet három év alatt teljesítette, de végrehajtóim még az ő eredményeiket is túlszárnyalták! „

Hősvezér minden bizonnyal arra a tökéletes padlássöprésre gondolt, aminek eredményképpen Benő pajtásék padlásáról elköltözött minden féreg.

Rövididőre beálló csendben, K. Sándor elvtárs, a vidéki dolgozónép képviselőjének tenyere, az izgalomtól ugyancsak izzadni kezdett. De homlokáról is verejtékcseppek indultak az arcán lefelé. Soha nem tapasztalt félelmet érzett és mindezt Benő gyerekének válaszai miatt, aki minden kertelés nélkül kikotyogta; *a végrehajtók miatt költöztek el az egerek, és persze a patkányok is hasonlóképpen.*

Rosszat sejtett, nagyon rosszat. E sejtelmének megvalósulása a hősvezér hangulatán múlott, aki talán azt találja mondani, hogy Benő neveléséért egyedül ő felelős. Ő felelős azért, hogy végrehajtóit olyan rablóknak tűntette fel gyereke előtt, akik annyira könyörtelenek, hogy még annyi terményt sem hagynak a dolgozónép padlásán, amennyi néhány férget maradásra bírna.

Ugyancsak kínosan kezdte magát érezni, azonban a véletlen most segítségére sietett.

A hősvezér hű emberei jelentek meg az ajtóban, kezükben azokkal a csomagokkal, amelyeket a hűséges, vidéki dolgozónép és annak hűtlen vezetői küldtek a hősvezérnek, amiket természetesen K. Sándor és becses fia—Benő úttörőpajtás—szállított fel szekérrel, egészen a Parlamentig.

Mindezidáig még azért nem került átadásra, mert biztonsági okok miatt, minden csomagot átvizsgáltak, nehogy valamilyen diverzáns akció miatt, az ajándékcsomagok valamelyikétől, baja essen a hősvezérnek. Az ajtóban megálló, első csomagcipelő kívánt szólni:

.

—Rákosi elvtársnak átadom a teremben tartózkodó K. Sándor elvtársnak és fiának, Benő úttörőpajtásnak kedves ajándékát.

Miután letette az ajándékot a hősvezér asztalára, következő csomagcipelő jelentette:

—Szomolya község tanácsi apparátusának ajándékát hozom!

Ezután átadta ő is csomagját, majd Járási Tanács csomagját hozták, amit természetesen Megyei Tanács ajándéka követett. Ez utóbbi, természetesen, legterjedelmesebb volt az összes többi között.

Különböző tanácsi ajándékküldők mindegyike, hosszúra sikeredett kísérőlevélben biztosította hősvezért arról, hogy továbbra is szívesen vállalja a népi demokráciát építő vidéki dolgozók irányítását jelenlegi bársonyszékéből.

Miután az ajándékozás annak rendje és módja szerint lezajlott, kivonultak a csomagokat beszállítók, csak az édesapa és édes fia maradt a hős vezérrel együtt.

Ha eddig mosolygott az ajándékozott, bőséges ajándékot tapasztalván, még inkább ezt tette. Még azt is elfelejtette, amit Benő pajtástól kérdezett. A válaszára már egyáltalán nem emlékezett.

Így aztán derűsen fordult az édesapához, aki eddig azt hihette, fiának gondatlan válasza miatt, hamarosan úgy fog ő is lógni kötélen, mint a feketén {engedély nélkül} levágott borjúja, az istállójának mestergerendáján:

—K. Sándor elvtárs! Mi újság a faluban? Milyen a hangulat? Egyetért-e mindenki pártunk irányelveivel? Vannak-e a faluban olyanok, akik hangulatot keltenek a népi demokrácia ellen? Olyanok, akik összepaktálnak a klerikális reakcióval, esetleg a külföldi burzsoáziával, imperialistákkal?

K. Sándornak, vidéki dolgozónép kiválasztott képviselőjének, e kérdésekből még egy is sok lenne.

Az elhangzott kérdések arra engedték következtetni, hogy a hősvezér valami besúgónak nézi őt, akit pontosan eme képessége miatt választottak a meglátogatására.

Ezek után nem lehet azon sem csodálkozni, ha gondolatában pillanatok alatt gerjedt ismét haragra, mellette álló édesfia, Benő gyerek ellen. Mivel nem változott meggyőződése, mindezeket a kényes kérdéseket neki köszönheti.

Ha nem lenne ez a kóborló természete, akkor nem ment volna Pestre a cseresznyét szállító autóval, aminek következtében e kirándulással jutalmazták őket. Jutalomkirándulás helyett, kapálhatná most kukoricáját, ahol akkorákat köphetne, mint amekkorát gúnárlibája löttyent hátsó feléből a baromfiudvarra.

Az, hogy most mégsem próbált ekkorát köpni, nem azon múlott, miszerint most nem kerekedne kedve ilyesmire.

Elmélkedése csak egy-két pillanatig tarthatott. Addig, amíg hősvezér kérdései után elnyújtható e gondolkodási idő. Hiszen a vidéki dolgozónép egyszerű fia, nem mestere szavaknak és nem tud olyan szónoklatokba kezdeni, mint egy ideológiailag fejlett ember, aki viszont kapáláshoz nem ért annyira, vagy sehogyan sem.

—Rákosi elvtárs, ami az otthoni újságot illeti, az nem más, mint a tervek maradéktalan teljesítése.

Egyre többet tudunk termelni a jó irányítás mellett. Jószágainknak olykor politikai oktatást tartva, sokkal többet szaporítanak. A falu bikája le sem akar hurcolkodni a tehenek hátáról!

Hasonlóképpen teszi ezt a kan disznó. De a bakkecske is állandóan rábízott feladatát akarja maradéktalanul teljesíteni. Hiszen alig van már valamicske szőrzet az anyakecskék hátán, a sok-sok nyüstöléstől, amit szerencsére nem lankad cselekedni. E buzgóság, nemcsak az élvezetének szól, sokkal inkább az ideológiai fejlettségének, a politikai oktatásoknak.

Kakasok sem üres frázisokat kukorékolnak hajnalonként a trágyadombon. Sokkal többet gubbasztanak a tyúkok hátán, mint a baromfiudvar mezsgyéjén. Szóval, jobban magukévá tudják tenni a kitűzött célt, amióta rendszeres politikai oktatásban részesülnek. Mindez, természetesen a beszolgáltatás mennyiségének fokozását, túlteljesítését szolgálja.

Teheneim, amelyekkel szekeremet vontatom és szántok, amelyekkel ide is feljöttem, határozottan több tejet adnak. Mindezért a tejbegyűjtő csarnokba, többet tudok esténként leadni.

Disznóim nagyobb sonkákat növesztenek, mert tudják, hogy *beadásba* nagyobbak kellenek. Olyanok, amelyektől gyorsabban épül a népi demokratikus társadalmi rendünk.

Az anyakocáim, amelyek eddig csak nyolcat fialtak, politikai oktatás hatására tizenkettőre emelték szaporulatuk számát.

Ami pedig a népellenségeit illeti, azokat csak többlettermeléssel tudjuk legyőzni. Mindenegyes gazdasági sikerünk ámulatba ejti ellenségeinket. Sikereink remélhetőleg olyan fokot ér majd el, hogy hamarosan hazánk lesz a disszidensek cél országa, az igazi Kánaán. —fejezte be óriási füllentéseit az édesapa, amely nagyon nehezére esett, de mégis megtette.

A hősvezér, az előbbi mondatokat hallva, teljesen odavolt a boldogságtól. Fülének szépen csengő szavak; *tejet adnak a tehenek, nagyobb sonkákat növesztenek a sertések, és az anyakocák— természetesen a kan disznók buzgóbb közreműködésével—jelentősen többet fialnak, mint eddig tették. A politikai oktatásnak beérett gyümölcse. Helyes úton vezeti a magyar dolgozónépet.*
— dörzsölte meg egyik tenyerét másikkal, amint az előbbi szavakat magában mormolta. Ismételten bizonyították számára. Boldogságában firkantatott egy levelet, amelyben a vidéki dolgozónép képviselőjét, K. Sándor elvtársat, és községi úttörő pajtások jeles képviselőjét, K. Benő pajtást, fellegekig felmagasztalta.

E levelet nem adta kezükbe, hanem gyorsfutárral küldte a községi tanács

apparátusának, amelyet az otthoniak, még az ő hazaérkezésük előtt kézhez kapnak.

A levél elküldése után útjára engedte az édesapát és édes fiát, akik nem sejtették hová küldték azt a levelet, aminek még tartalmát sem ismerhették.

Az édesapa nagy megkönnyebbülést érzett, amint végre kiléphetett az országház ajtaján.

Nem hazudott még ő ennyit sohasem, azonban most ez volt a leghelyesebb, amit csak tehetett. Különben is, e tornyos épület falai, ehhez már régen hozzászoktak.

Maga sem hitte, hogy ennyi hazugságra képes lesz. Nehezére esett mindez, azonban tisztában volt azzal, saját maga és családja érdeke így kívánta.

Ám édes fiának nem bocsátott meg, a jól végződő parlamenti látogatás ellenére sem. Alig várta, hogy kettesben lehessen vele, és máris szórta fejére atyai intelmeit:

—Látod é…é…des fiam! Mennyi bajt okoztál könnyelmű gondolkodásod miatt, ami elkerülhető, ha az ördög nem biztatna az örökös kóborlásra.

Mindannyian jobban jártunk volna, ha pesti kóborlás helyett teheneket legelteted meg, ami által több tejet adnak és a beszolgáltatás teljesítése mellett, még a te bendőcskédbe is kerülhetne valamicske tejecske.

Ha nem változtatsz ezen az istentelen viselkedéseden, akkor nem viszed semmire az életben!

Nem ér az ilyenfajta ember semmit sem. De, ha jól meggondolom, még a semminél is kevesebbet érsz. Olyan leszel, aki mások eltartására szorulsz, mint a kupcihérok, adóvégrehajtók, agitátorok.

Meg aztán másfajta ingyenélő politikusok, népnyúzó élősködők, akik leginkább jószágokat folytonosan támadó bögölyökhöz hasonlítanak. — fakadt ki az édesapa, nevelésének ismételt bukását tapasztalva édes fián, fogai közül sziszegve lesújtó véleményét.

—De édesapám! Maga mindig csak sok munkát tartja fontosnak, amelybe már sok embernek meggörnyedt a háta falunkban és mégis szegények maradtak.

Ha több ideje lenne, megnézhetné már saját hátát is tükörben, amely lassacskán a fűrészkávához hasonlít leginkább. Mivelhogy olyan kanyar van már abban, mint néhol a falunkat átszelő Kánya patak medrében.

—Hogy a rossz törje ki nyakadat, hát erre tanítottalak én, hogy hátamat becsméreld? Bizonyisten mondom neked, ha nem lennénk most a *„puszipajtásod”* közelében, úgy szájon törülnélek, hogy arról koldulnál!

Te neveletlen, büdös kölyök, akiből akkor sem lenne rendes ember soha, ha egy egész tehéncsorda bőréből készített nadrágszíjat sallangokra verném a

hátán! —szidalmazta Benő fiát egyre emelkedettebb hangon, szerencsére egy közeledő kormányőr lépteire minden torzsalkodás abbamaradt:

—Igyekezzenek, mert nem bírok ezzel az istenverte falusi tehenekkel, amelyek minden díszparkot le akarnak legelni a környéken! —kiáltotta az elkeseredett strázsa, aki már közel állt a síráshoz, tehetetlen dühében.

Kétségtelen a teheneknek jobban gömbölyödött hasuk, mintha a falu bármely legelőjén tömték volna meg telhetetlen bendőjüket.

De hiába volt olyan nagyra tömve, mint az öthektós hordó, mégsem akarták a legelést abbahagyni. Mintha az országház környékét akarnák csordalegelővé változtatni. Némely parkban már az egykor nemesebbnél nemesebb virágoknak csak torzsái látszottak.

Ám ez a huncut Daru tehén még mindig legelni akart. Pedig már így is annyi tehénlepény hevert az országház előtti téren, mintha valami imperialista ügynök telepítene robbanóaknákat, ártó szándékkal, a bent unottan ücsörgő magyar dolgozónép vezetőinek vesztére.

K. Sándor elvtárs, a vidéki dolgozónép jelenlevő képviselője, jelenleg még a neveletlen Daru és Szegfű teheneknek egyedüli birtokosa, látván lelegelt virágok maradványait, és ennek eredményképpen széjjelszórt tehénlepényeket, iszonyú haragra gerjedt.

Az előbb még Benő gyereke, az úttörőpajtás, gyarapította epehólyagjában az epét, most pedig e neveletlen barmok hozták ki a sodrából.

Az bizony igaz, e neveletlen jószágok pusztítását a virágágyasokban, és a lepényeik nagymennyiségű szétszórását látva, bárki azt mondhatná: *ez bizony nem más, mint a népi demokrácia lendületes fejlődésének nagymértékű lejáratása, szabotálása.*

Kétségbeesésében nem tudott mást cselekedni, mint nadrágszíját oldotta le derekáról, és azzal suhintgatta neveletlen teheneinek hátát. Azokét, kiknek hegyes szarvaikkal díszített óriási, fatuskónyi fejükben, az öntudat még csak nyomokban sem mutatkozott. Legalábbis a tapasztaltak alapján erre lehetett következtetni.

—A keserves anyját annak a cudar, bélpoklos fajtátoknak! Hát börtönbe akartok juttatni?!— kiáltotta egyre dühösebben, mert nem találta azt az ostort sem, amellyel bizonyos esetekben, jobb belátásra bírta e neveletlen állatokat.

Persze, hogy nem találta, mert az ostort most nem vihette úgy magával a fényességes Parlamentbe, mint amikor kocsma előtt megáll néha, egy kis erősítő italra. Otthon a kezében tartott ostorát, minden további nélkül kocsmába viheti.

Nem is engedték volna neki bevinni, hiszen az ostor a barmok megfékezésére szolgáló eszköz. Ők meg, kint maradtak a téren.

Hogy kint maradtak-e, vagy jutott belőlük a parlamentbe is? Ezt nem lehessen tudni. Neki erről határozott véleménye volt, de e véleményt okosabbnak látta nem megosztani másokkal. Fő a biztonság! Saját biztonsága!

A neveletlen Daru és Szegfű, ha a jó szóra nem is hallgattak, nadrágszíj csapásaira igyekeztek úgy odafigyelni, mint a Benő gyerek, az úttörőpajtás, akinek alkalmasint többször jutott ilyesmiből kóstoló.

Azt el kell ismerni, az édesapának volt egy kis tekintélye a tehenek előtt, mert az előbbi dühös kormányőrre akkor sem hallgattak, amikor vágóhidat emlegette tehetetlen dühében.

Gazdájuk erélyes szavára sunyi módon kezdtek el pislogni, majd oldalogva közelítettek a szekér felé, mintha nem tudatosan, hanem csak véletlenül hagyták volna előbb ott a száraz szénát, amelyből alig fogyott el pár maréknyi.

Azon, hogy nem fogyott az otthonról hozott széna, nem lehet csodálkozni. Ők is jobban szerették a frissen zöldellő élelmet, mint bogánccsal együtt száradó szénát.

Ugyanúgy, mint a parlamenti politikusok többsége, nem szívesen cserélné el bársonyszékét, egy sarki kocsma kemény ülőkéjű kopottas

székével, még akkor sem, ha ott néha-néha cigányzenét lehet hallgatni.

A neveletlen állatok sikeres becserkészése után, az édesapa és édesfia, jármot nyakukra tette, miután nem élvezhették tovább a népi demokratikus államrend, biztosította szabadságjogokat. Hiszen a járom nyakukra kerülésével, ismét igába hajtották tuskónyi fejüket.

Persze, ők sem gondolhatták komolyan, hogy az életük ezután már csak fenekéig tejfölből áll.

Amint nyakukra került a járom, vidéki dolgozónép Pestre küldött követe, K. Sándor elvtárs és édesfia, Benő pajtás, felkapaszkodtak a szekérre, és ismét suhintgatták az ostort, amely a széna alól került elő időközben.

Az igaz, hogy a vastagbőrből készült szíj kettészakadt, de az is lehet, e neveletlen Daru tehén harapta ketté, tudatosan. Valószínűleg, úgy gondolta, a rongált ostorral, gazdájától ezután már nem kaphat fenyítést. Ez egy újabb tévedése volt ő marhaságának, mivel a gazda egy csombókkal összekötötte, miáltal még fájdalmasabb lett hátán annak csattanása.

Felkapaszkodtak a szekérre, hogy elinduljanak a Nyugati pályaudvar feljáró rámpájához, rendőri és a szomolyai rezesbanda díszkíséretével. Ott majd abba a vagonba kapaszkodnak fel szekerestől

együtt, amelyik visszaszállítja őket a mezőkövesdi vasútállomásra.

Egy sikeres utat tudhattak maguk mögött, hiszen be sem zárták őket, pedig a két neveletlen barom kártétele, bőven elérte azt a mértéket, amely után már simán kijárhatna egy internáló tábori elhelyezés számukra.

Azt talán még mondani sem kell, hogy a feldíszített vonatnak mindenhol szabadra állt a jelző, amerre csak elhaladt, mezőkövesdi állomásig történő haladtában.

*

Vasútállomás épülete mellett falu rezesbandája várta őket, akiknek könnyebb volt leszállni a pesti vonatról, amellyel ők is most érkeztek. Rezesbanda tagjai tele tüdővel fújták hangszereiket úgy, hogy az ez alakalomra feldíszített épületről peregni kezdett a régi vakolat.

Nemcsak vakolat kezdett el peregni, hanem a Daru tehén és Szegfű tehén lábai kezdtek el úgy mozogni, mintha egy tánchoz kapnának kedvet, e fergeteges zenére.

Volt olyan is, aki azt állította, ezek a tudatlan jószágok egyszerűen csak megijedtek a rezesbanda nagydobjának dübörgésétől. Hogy mi az igazság? Ezt majd tőlük kell megkérdezni.

Miután a köszöntőzene véget ért, különböző szervezetek képviselői fogadták az érkezőket, akik az ő üdvözleteiket vitték a magyar dolgozónép lánglelkű vezérének.

Először a legtekintélyesebb emberek, vagyis a megyei vezetők kívántak szólni. Ők, természetesen a megyei párttitkár elvtárs és megyei tanácselnök elvtárs személyében képviselték a megyét, hiszen ők harcoltak legkeményebben a megyében ez idő tájékán a dolgozónépért.

A személyüket illetően már nem is lehet úgy beszélni, miszerint keményen dolgoznak. A munkavégzésnek ezt az erőteljes fajtáját legjobb, ha egyenesen harcként emlegetjük. Sőt mi több, erről már nem egyszerű harcként, hanem hősi harcként illik beszélni. Mindenképpen hősi harc, hiszen testi épségüket sem kímélve, küzdöttek népük felemelkedéséért. Feltehetőleg, a történelem is így fogja ezt megőrizni az utókor számára.

Nincsen most arra lehetőség, hogy az édesapának és az édesfiának elhangzott összes méltatását papírra vessük. A papír előállítása nem olcsó mulatság már manapság.

Akkor cselekszünk leghelyesebben, ha csak megyei tanácselnök elvtárs fogadó beszédéből, méltatásából említünk, és azt is csak röviden:

„ …—Kedves K. Sándor elvtárs és kedves K. Benő úttörőpajtás! Hozzátok szólnak most méltató szavaim.

Azt, amit Ti cselekedtetek, többet ér, mintha egész évben, határban kapirgáltátok volna a gyomoktól hemzsegő termelőszövetkezeti földeket. E munkavégzés folytán derekatokba beléáll a görcs, és az arcotokon sós ízű verejtékcseppek indulnak lefelé, a szent anyaföldre.

Arra az anyaföldre, amelyből a klerikális reakció szerint vétettünk. Amelyből élünk, és amelyben majd elporladunk.

Mert nézzük csak! Ha Ti buzgón kapirgáltok, akkor mi történik?

Elszárad egy-két haszontalan fűszál, amelyet gyomként nevez a falusi dolgozónép. Annak az egy-két haszontalan gyomnak kikapálásával kaptak volna azok a büdös imperialisták egy-két kisebb pofont és semmi mást!

Ti pedig azzal, hogy népünk lánglelkű vezérét meglátogattátok, nem kettő kis pofont adtatok azoknak a büdös, kizsákmányoló imperialistáknak, hanem olyan hatalmas és számtalan pofont, amitől életük végéig koldulhatnak.

Ugyanis, nemcsak magatok támogatásáról biztosítottátok hős vezérünket, hanem a mi támogatásunkról, hűségünkről is hírt vittetek.

Mindezt tapasztalván, a burzsoá imperialisták sokkal jobban meggondolják, merjenek-e támadást intézni hazánk demokratikus vívmányai ellen… „

Megyei elnök, csak sorolgatta, és ismét sorolgatta volna egymásután érveit, az édesapa és édesfia parlamenti látogatásának fontosságáról. Talán még ma is azt sorolná, ha ez a neveletlen Daru tehén, egy hatalmasat nem bődül.

Talán már nagyon unta az elnök elvtárs üres frázisait. Vagy pedig, a parlamentkörnyéki virágágyasok legelése tűnt túlságosan távolinak és emiatt kezdte üresnek érezni az örökösen telhetetlen bendőjét.

Mindenesetre, ennek az idétlen és udvariatlan bőgésének hatására megyei elnök kezéből kiesett az a papír, amelyre titkárnője aranyozott tollával rávéste a méltató szöveget.

Az már csak természetes, hogy a levegőben lebegő, becses irromány, egy frissen pottyantott tehénlepény tetején landolt, minek hatására olvashatatlanná latyakosodott.

Olvashatatlanná vált az irromány, amely az elnök elvtárs fejében, a hiányként mutatkozó tudományt lett volna hivatva pótolni.

Mindebből nem következhetett más, mint az, hogy zavarában karját levegőbe lendítette, és úgy kiáltotta szokásos frázisait, a jelenlévő dolgozónép felé:

„ —Szabadság elvtársak! Éljen Rákosi elvtárs, a magyar dolgozónép lánglelkű vezére! Vesszenek az imperialisták!”

E váratlan bekiabálás mindenki előtt világossá tette; *most és azonnal tapsolni kell. Az*

elnök elvtárs, befejezte mondanivalóját, ezért méltassa már más, az édesapa és az édesfia, soha el nem évülhető érdemeit.

Következtek is sorra valamennyien. Hosszú lére eresztették beszédüket, miáltal figyelmen kívül hagyták a neveletlen Daru tehén iménti felbődülését.

Ennyi felesleges duma hallatán, már nemcsak *Daru* tehén bőgött orcátlan módon, hanem a Szegfű tehén is terpeszállásba helyezkedett. Vagyis, készülődött véleményét nyilvánítani különböző szervezetek véget nem érő, üres frázisai ellen. Ő már sejtette, hogy a bendője megtömésének reménye, egyre távolabbi időpontra tolódik.

E neveletlen viselkedést mindenki jobban meg tudja érteni, ha volt már olyan helyzetben, amikor egy lagziban, a nagyvőfély által túlságosan hosszúra nyúlt a töltött káposzta beköszöntése.

Az igaz, hogy nemes szavakkal méltatta annak páratlan finomságát, de az elhangzott nemes szavak helyett, a korgógyomrú kedves vendég, az azonnali kóstolót óhajtotta mihamarabb.

Bizony nem volt ez másképpen ezekkel e neveletlen állatokkal sem. Az üres dumákból kezdett elegük lenni. Szerették volna már a vasútállomásnak közeli virágágyasait, úgy istenesen végig kóstolgatni és persze, bendőjüket degeszre tömni.

Miután Szegfű tehén is elbődült, amit a vasútállomás épületének falai még inkább felerősítettek, olyan hangzavar támadt, hogy az újabb buzgó szónoknak a méltató beszédét el kellett halasztani.

Ha még ez utóbbi szónoknak egyéb adottságai megegyeztek is e neveletlen barmokéval, tüdejéből kiáramló levegőnek mennyisége, meg sem közelítette az ő marhaságukból kitóduló levegőnek nagyságát. Mindezért, az igen fontos méltatását abba kellett hagynia, hiszen úgysem hallhatott már belőle senki semmit.

Az édesapa, aki legalább annyira unta már a méltató dumákat, mint a türelmetlen tehenei, a méltatás utáni megkönnyebbülésében, egy nagyot sóhajtott:

—É…é…des fiam! Itt halunk meg éhen mink is, nemcsak teheneink, ha még valaki belekezd egy újabb hazugságba!

Mindezt a te kóborlásodnak köszönhetjük! Ha te nem látogatod meg Pestet, akkor bizony most együtt kapálhatnánk kukoricát, vagy a krumplit! — sziszegte rögeszméjét ismét a beálló csendben. Egyre dühösebben, mert epehólyagjában ugyancsak felgyülemlett ismét az epe.

— Ugyan már édesapám! Csak nem azt akarja mondani, hogy a kapálás jobb, mint az ilyen szép szavakat meghallgatni?

Én még továbbra is hallgatnám, csak kapálnom ne kellene. Kapálástól úgy megfájdul a derekam, mintha maga verné el nadrágszíjával.

—Elhallgass te büdös kölyök! Mindjárt leoldom nadrágszíjamat és most, a kupcihérok előtt, móresre tanítalak!

— Jó van, no, édesapám, maga kezdte el megint szutyongatni a kisebbiket! Majd megtudná, hogy esne magának éntőlem az ilyen macerálás, ha maga lenne a kisebb, én meg a nagyobb.

Ha hiszi el, ha nem, én egy szót se mertem eddig szólani. Olyan csendben vártam e szép beszédeknek végét. Legalább annyira, mint édesanyám papunk prédikálásának kezdetét.

Isten látja csak lelkem, hogy igazat mondtam, szín tiszta igazat. Ezt az úttörő becsületszavamra esküszöm magának, itt, a mezőkövesdi vasútállomáson. Hogy enné meg fene, ezt a hosszúra nyúlt ünneplést, mert már én is unom, ha hiszi el, ha nem!

Még zsörtölődött volna az édesapa és édesfia, ha falu tanácselnöke nem közelít feléjük, az ugyancsak terjedelmes alakjával.

E terjedelmes alakot azután szerezte magának, mióta a faluban élő dolgozónépért éjjel-nappal fáradozik.

Ez már csak így szokott lenni! Amíg Daru tehén és Szegfű tehén a sok igavonástól, szántástól

és más robotmunka egyéb keservétől lesoványodik, addig a tanácselnök elvtárs folyamatosan gömbölyödik, hiába küzd éjjel és nappal egyaránt falujának dolgozónépéért.

Sokan nem értik az ilyen jelenségeket, de nincsen is arra most semmi szükség, hogy ezt mindenki megértse.

Az édesapa és édesfia sem törődött most a közeledő tanácselnök alakjával. Inkább arra figyeltek, vajon mi célból rohan feléjük annyira, hogy az összegyűlt tömegnek egy-két emberét ledönti lábáról. Valamennyien elnyúltak földön, mint a tele krumpliszsákok.

—K. Sándor elvtárs és K. Benő pajtás! Gyorsan be kell fogni teheneiket a szekérbe és indulunk hazafelé, ahol a falu lakói egy ünnepség keretén belül fogadják magukat!—kiáltotta izgatottan a tanácselnök elvtárs már messziről, aki legszívesebben azonnal indulni akart, mert úgy érezte, nagyon múlik az idő és azt est leszállta előtt, e jeles ünnepségnek véget kell érnie.

—De elnök elvtárs! Tehenek már nagyon éhesek! Nem bírják ki a falunkig vezető, tizenegy kilométeres utat!

Legalább e kis abrakot had tegyem a jószágok elé, amit eddig nem volt idő feletetnem velük. —könyörgött az ünnepelt édesapa és kezében tartott abrakos tarisznyát máris bontogatta.

Az elnök elvtárs magán kívül volt türelmetlenégében, azonban be kellett látnia, tehenek nem bírják éhesen hazavontatni a szekeret. E neveletlen barmok nem akarnak tűrni, semmilyen magasabb cél érdekében.

Hiába magyarázná nekik egyfolytában, hogy minden egyes gyors munkavégzés nagyot lendít a népi demokrácia építésén. S, ha felépül, Kánaán vár rájuk. Kánaán, dús legelőkkel, ahol jobban meglehet majd tömni belüket, mint az Országház üde parkjaiban. Pedig az sem volt semmi. Ők azonban most akartak és azonnal, jól lakni.

Miután az elnök elvtársnak bele kellett törődnie az abrakolásba, idegesen hadarta:

—Egy negyedóra és semmi több!

Nem is kellett most több idő ezeknek az éhes jószágoknak ahhoz, hogy a finom abrakot behabzsolják, mert a vagonos utaztatás alatt, ugyancsak megéheztek.

Nem véletlenül figyelgették kívánós szemeikkel a vasútállomás díszes virágparkját, az ünnepség egész ideje alatt.

Délutáni időket mutatta a mezőkövesdi nagytemplom toronyórája, amelynek időőrlő szerkezete éppen akkor kongatta a délután három órát, amikor a tehenes szekér, település főutcájáról, rákanyarodott falujuk felé vezető makadám útra.

Tanácselnök elvtárs minden aggodalmát meglehet érteni, ha tisztában vagyunk azzal, hogy e nyugodt jószágoknak legalább négy órára van ahhoz szükségük, hogy a tanácsháza elé megérkezzenek az általuk vontatott szekérrel.

E neveletlen barmok nem hajlandóak egy cseppet sem gyorsabban vontatni szekerüket, csupán mindazért, hogy a faluban rendezendő ünnepségre időben odaérjenek.

Ide-oda csámpáznak lábaikkal menetközben, olyannyira, hogyha a jobbra-balra való kitéréseket elhagynák, fele idő alatt tennék meg az utat.

De ők nem akarnak változtatni szokásaikon! Nem akarnak fele idő alatt hazaérni. Hagyományőrzést, amit őseiktől örököltek, magas fokon művelik. Igyekeznek őseik hagyományait megőrizni az utókor számára.

Pedig tanulhatnának szorgalmat a magyar dolgozónéptől, amely kitűzött idő előtt befejezte a hároméves tervet, és persze az ötéves tervet hasonlóképpen. De úgy látszik rájuk, nem akar ragadni semmilyen, jótékony ideológia.

Pedig ennek a szekérnek bakján, nem akármilyen emberek érkeznek most. Olyanok, akiket a magyarnép hős vezére, maga Rákosi Mátyás elvtárs, személyesen fogadott.

Ezek az emberek vitték el személyes üdvözletét a vidéki, magyar, falusi dolgozónépnek. De nemcsak falunak, hanem járásnak, megyének

és ezt akárhogyan is értékeljük, ez bizony már nem semmi.

Nyikorgó szekér kerekének vasalt abroncsa, csikorgott a kavicsos makadámúton, olyannyira, hogy ezt már messziről lehetett hallani.

Daru tehén és Szegfű tehén nyugalmát mindez egyáltalán nem zavarta. Nem szaporázták lépteiket még akkor sem, ha K. Sándor termelőszövetkezeti tag, időnként nagyokat suhintott csombókos szíjostorával a hátukra. Azzal a csombókos ostorral, amelyet még parlamentelőtti díszes parkban széjjelrágtak, és ő ismét összekötözött.

Minden pillanatban azon törték fejüket, miképpen kellene beleharapni abba a pázsitba, amely a makadámút két oldalán, oly ígéretesen zöldellett e nyári napon.

Ám a szíjostor időnkénti csattanása hátukon, feledtette velük bűnös gondolataikat, amelyeket mindenképpen az ördög sugallt tuskónyi fejükbe. Csak pusztán azért, hogy községháza előtt megrendezendő ünnepséget lekéssék.

Akárhogyan is, de begördült a szekér tanácsháza előtti térre, még bőven sötétedés előtt, ahol lelkes tömeg éljenezte hazatérő követüket. Akikkel szívélyes üdvözletüket küldték annak az embernek, aki időnként minden terménytől lesöpreti a padlásukat.

Egy ilyen söprés után mindig elköltöznek az egerek, patkányok. Ezért nem rágja már padlásukat a *szún* kívül semmi más, amelyek a gerendák és szarufák zugaiban, továbbra is buzgólkodhatnak, mivel az ő élelmük nem kerülhet beadásba.

Lelkes tömeg üdvrivalgását, rezesbanda bődületes hangereje állította le, amely egy igazi mozgalmi indulónak játszásába kezdett.

Miután vége lett a fogadó zenének, tanácselnök elvtárs lépett arra az emelvényre, melyet erre a kivételes alkalomra állítottak fel a falu ácsmesterei:

—*Szabadság elvtársak! Szabadság mindenkinek! Nem semminő alkalomból gyűltünk mink most össze úgy, mintha a lagziban lennénk!* — kiáltotta tele torokkal a falu első embere, aki közben rámutatott arra a két falubeli neves személyre, akik elfoglalták helyüket a dísztribün ülőkéin.

Ezek pedig nem voltak mások, mint K. Sándor elvtárs, a Sarló-kalapács termelőszövetkezet büszke tagja és K. Benő pajtás a helyi úttörőszervezet jeles képviselője, a Pestet megjárt egyéniségek.

—*E két ember hírét vitte falunknak! Hírét vitték annak, hogy az itt serénykedő dolgozónép, mindenben egyetért lánglelkű vezérével, és a haladást szolgáló demokratikus eszméivel. Itt van nálam Rákosi Mátyás elvtárs levele, amelyben e két derék ember jutalmazására szólít engemet...*

Az elnök elvtárs csak sorolgatta buzgón szokásos üres frázisait, amit leírni most nem kevés időbe telne.

Csak befejező részből érdemes most idézni, amelyből kitűnik, az édesapának és édesfiának nem volt haszontalan dolog, amikor gyomos kukorica kapálását, felcserélték a Parlament látogatásával.

„—A felsoroltakból egyenesen következik, hogy a falu követeinek adóját és beszolgáltatását, a dolgozónép kormánya és Rákosi Mátyás elvtárs által felruházott jogomnál fogva megszüntetem! „

E nemes kijelentés után, az ez alkalomra összegyűlt hallgatóság részéről, illett volna valami tájfunszerű tapsviharnak kitörni. Először azonban szórványos taps volt csak hallható a tanácsház előtti téren, majd azután még annyi sem.

Talán a tapsolók többsége most ezt gondolhatta: *sajnos, a mi adónk és beszolgáltatásunk továbbra is megmaradt. Vagy talán még növekedni is fog, mert K. Sándor adóját és beszolgáltatását is nekünk kell megfizetnünk.*

Az ünnepség után úgy oszlott széjjel az ünneplő tömeg, mint nyári zivatar után a feketefelhők.

Nemcsak az édesfia, hanem az édesapa is, szekér ülésén ülve, elégedetten gördültek hazafelé.

Az édesapa nem tudta titkolni azt a boldog mosolyát, ami szája szegletében ott bujkált:

—*Édes fiam! Mégiscsak igazad volt akkor, amikor azt mondtad, van olyan, ami a kapálásnál többet ér!*

Bizonyistenemre mondom teneked, hogy ezután nem adózni és be sem szolgáltatni, az, bizony nem semmi dolog!—miközben e szavakat mondta, megveregette az édes fiának vállát, kinek dereka, az elhangzott dicsérő szavakra, kiegyenesedett a nyikorgó szekér ülésén és úgy kiáltotta:

—*Én, K. Benő úttörőpajtás fogadom, hogy továbbra is a dolgozónépemet szolgálom!*

Az édesapa rosszallóan nézett felkiabáló édesfiára, de most még szavaival sem dorgálta. Inkább egy olyan kérdéssel fordult feléje, amit már korábban szeretett volna neki feltennie, de csak most nyílt rá lehetősége. Eddig még nem voltak kettesben:

—Édes egy fiam, Benő fiacskám! Azt kérdezném én tetűled, hogy a Parlament virágágyasaiban, mit súgtál ennek a rakoncátlan Daru tehénnek fülébe, amire az eszeveszett habzsolását rögtön abbahagyta?

Benő pajtás már várta ezt a kérdést. Nagyon jól tudta, hogy az édesapja, az első adandó alkalommal meg fogja kérdezni. Most mégis

váratlanul érte kíváncsiskodása. Egy pillanatnyi gondolkodás után mégiscsak elárulta titkát:

—Édesapám, nem súgtam én mást csak ennyit; *„ezek a parlamenti virágok sokkal jobban hizlalnak, mint az otthoni mezők pázsitjai, ezért hamarabb meghízol, és hamarabb kerülsz beadásba, a vágóhídra”.*

Két tehén, Daru, meg aztán a Szegfű, mintha az elhangzott szavakra serényebben kapkodnák lábukat, mert a szekér gyorsabban kezdett gördülni a korábbinál, poros alvég földútján, hazafelé menetben.

A meleg júniusvégi napon, az alvég poros utcáján, egy másik tehenes szekér jött velük szemben. Nyikorgó szekér arról tanúskodott, ugyancsak nehéz teher nehezedik annak küllős kerekeire.

Amikor közelebb ért a két szekér egymáshoz, látszott, hogy jól meg van rakva, igazi érett trágyával. Nemcsak látszott, hanem már bűzét is érezni lehetett, hiszen a nyári nagy melegben, az ilyen természetű dolgok még inkább bűzlenek.

Daru és Szegfű, ő marhaságuk, csak egy pillantásra méltatták a velük szemben közeledő, szekérvonó, falusi sorstársaikat. Rájuk bőgtek gőgösen, mintha ezt mondanák:

„—Ti csak egy egyszerű falusi tehenek vagytok, akik kisem voltatok még ebből a faluból. Húzzátok az igát értelmetlenül, és ezért még csak az abrakból sem kaptok elegendőt. De bizony, mi már láttuk a fővárost, legeltünk a Parlament díszes parkjaiban és habzsoltuk annak virágágyasait.

Láttunk okos embereket, akik Parlamentből képesek megállapítani, mennyi tejet tud egy vidéki tehén megtermelni ebben a faluban. Mennyi tojást tud tojni egy tyúk, és milyen nagynak kell lennie a sertés sonkájának, ami már beszolgáltatásba is megfelel.

Benő pajtás nem nyugszik

K. Sándor elvtárs, a *„Sarló-kalapács”* mezőgazdasági termelőszövetkezet létszámának, kényszerítő erők hatására gyarapító tagja, csak az adó és beszolgáltatásának eltörlése után jött rá arra, milyen jó dolog, amikor munkájával csak saját magát és családját kell eltartania.

Az igaz, aki nem adózik és nem szolgáltat be megtermelt javaiból semmit, bizony nem juttat semmit az ingyenélő kupcihérok bendőjébe.

Pedig ezek telhetetlen bendője folytonosan igényli azt, hogy mások verejtékével megtermelt

élelmiszerekből egyre degeszebbre legyen tömve az örökösen telhetetlen bendő. Nemhogy degeszre legyen tömve, még feszesebben is domborodjon, mint annak, aki nehéz munkájával megtermeli a tömésre valót.

Ez az új állapot hihetetlennek tűnt számára, éppen ezért el sem akarta hinni. Mindig azt várta, egyszer csak megjelennek a végrehajtók, és visszamenőleg minden terményt lesöpörnek padlásáról.

Az adóvégrehajtók, padlássöprők azonban nem jöttek, hiszen magasabb helyen határoztak úgy, az adóterhek alól örökidőkre mentve legyenek.

Az *örökidőknek* terjedelmét eddig még senki sem tudta pontosan meghatározni. Fennálló politikai vezetés mindig azt mondja: *az általunk képviselt ideológia a legigazságosabb, éppen ezért örökidőkig fog tartani.*

Az idők múlásával azonban kezdenek olyan vélemények elhangzani, miszerint a jelenlegitől létezik egy sokkal jobb. Amikor, ilyen szavakat egyre többen hangoztatnak, fennáll annak veszélye, miszerint a jelenlegi *örökidő* mégiscsak véges lesz hamarosan.

Ezt az adómentességet nem nézték jó szemmel azok, akiknek be kellett fizetniük helyettük is, a be nem fizetett közterheket. Azonban magasabb helyről érkező parancsot felülbírálni értelmetlen dolog lenne.

Az édesapát nem gyötörték az ilyen kérdések. Mindig az volt hitvallása, akkor kell a hídon való átkeléssel foglalkozni, amikor a pataknak, folyónak arra részére ér az ember, ahol már van híd.

Különben előfordulhat olyan eset, mely szerint túl sokat aggodalmaskodunk az olyan hídon való átkeléssel, amelyet egyébként meg sem építettek.

Létezett viszont az, hogy e cudar Benő gyerek, aki ismét szűknek érezte a portát. De az is lehet, már a falu sem tűnt túl bőnek számára.

Alig jöttek még haza Pestről, már észrevehetően kezdte magát unni. Ezt az unalmát még az sem tudta elűzni, ha a lakáshoz tartozó kertbe kisomfordálva látta, amint gaz burjánzik ismét veteményeskertjükben. A kapáláshoz azonban nem akart kedve szottyanni még a látottak után sem.

Ehelyett keresett egy harminc centiméternyi botocskát, amelyet mindkét végén megfaragott, amit aztán minden falusi gyerek „*bigének*” nevez a faragás után.

Amikor ezzel elkészült, egyméternyi botot fogott kezébe és földre fektetett bigére, a tetszése szerinti végére, nagyot ütött kezében tartott bottal.

Bige felrepült a levegőbe. Amikor pedig a visszaesése közben olyan magasságot ért el, amit már elért botjával, közepére suhintott egy nagyot. Bige aztán ismét az Ég felé vette az irányt, csak most már sokkal magasabbra repült a korábbinál.

Vagy magasabbra, vagy pedig oldalirányba, mert ennek irányát ritkán lehetett befolyásolni.

Az édesapa nem titkolt aggodalommal figyelte most is édesfiának lázas buzgólkodását, akit teljes mértékben lekötött az újabb elfoglaltsága.

Az aggodalmával egyáltalán nem volt egyedül, mert a szomszéd idősasszonya, Rozál nene, árgus szemekkel figyelte a rakoncátlan Benő gyereket. Figyelte már csak azért is, mert ahol e rakoncátlan, büdös kölyök megjelenik, mindig történik valami. Ez a *történés* semmiképpen sem valami jó dolog. Legalábbis őrá nézve egyáltalán nem az.

Az öregasszonyról jó tudni, hogy fekete fejkendőjével még a legmelegebb nyári napokon is annyira bekötötte fejét, hogy alig látott a világból valamennyit. E valamennyi, e leszűkített látótér elegendő volt a környező világ pontos megfigyeléséhez és kíváncsiságának teljes kielégítéséhez.

Terjedelmes, fekete, bő szoknyáján nehéz lett volna ráncok mennyiségét megszámolni. Ilyesmire senki sem volt már kíváncsi, még élete párja, András apó sem, aki nem foglalkozott már ilyesféle bűnös gondolatokkal, hiszen eljárt felette az idő.

Az öregasszony nem vette le szemét az izgága Benőről, akinek nem akart *benőni* „fejelágya”,{ esze} nem akart komolyodni tizenhárom éves kora létére.

Még akkor sem, ha nevét többször egymásután kiejtve, mindig csak azt bizonygatjuk: *Be-nő! Be-nő!*

Talán e figyelmessége volt Rozál nenének egyetlen szerencséje. Emiatt nem érte váratlanul háza apró ablakának irtózatos csörömpölése, amely a *bigének* elrepülése után vált hallhatóvá.

Amikor az ablaküveg apró darabokban lábai előtt megpihent, nem tudott hirtelen szóhoz jutni. Köszörülgette torkát, de azon csak olyan rekedt, sikoltozó, ferde hang jött ki idegességében, mint hajnal érkezésével, a baromfi ól kakasának torkán, amikor még az elsőt kukorékolja azon a hajnalon.

Közelben tartózkodó édesapa, aki már eddig is aggodalmasan figyelgette édesfiának buzgólkodását, kellőképpen értelmezte szomszéd öregasszonyának szidalmait. Annak ellenére, hogy semmilyen emberi nyelvhez nem hasonlított ezen a földgolyón. Mikor aztán csiszolódtak Rozál nene hangszálai, következő förtelmes, becsmérelő szavakat hallhatta, édesfiának fejére olvasva:

—*Te! Te! Te rakoncátlan, büdös kölyök, akit nem tud megnevelni apja, anyja! Aki több kárt tesz a környék házainak ablakaiban, mint a legpusztítóbb jégverés!*

Hogy a nyavalya ki nem töri már nyakadat, mert addig nem lesz nyugodalom ezen a környéken, míg el nem pusztít a jóságos Ég!

Még az ilyen sátánfajzatot jutalmazza meg Rákosi elvtárs, akinek fogalma sincsen arról, hogy az ilyen gyereket nem dicsérni kellene, hanem napjában többször, istenigazából elagyabugyálni, úgy, hogy fenekéről meg hátáról darabokban jöjjön le a bőr!

Az édesapa e kemény, bíráló szavakat hallva, szégyenében vörösebbé vált, mint a Parlament díszes parkjaiban, az élő növényzetből alkotott vörös csillag.

Szerette volna, ha a föld egyszerűen csak elnyeli, és akkor mindenfajta szégyenkezéstől nem kellene most tartania.

Rozál nene szidalmazó szavai után ismét el kellett ismernie; *cudar Benő gyerekre pazarolt nevelési erőfeszítései, ismételten kudarcot vallottak.*

Mindenek előtt ez fájt neki legjobban. Hiszen senki sem tudná azt ma megmondani, mennyi tehénbőrből készült nadrágszíj rojtosodott ki e büdös kölyöknek hátán és mindez hiába. Legalábbis a tények ezt a hiábavalóságot igazolják.

Az édesapa rémisztő gondolatai közben, egyre jobban tisztult a vénasszony eddig rekedtesnek mondott csákány torka. Mind hangosabban és érthetőbben adta tudtul a világnak; *ez az istentelen Benő gyerek, semmit sem változott.*

Kiabált még egy ideig, aztán elcsendesedett, mint hírtelen jött nyári zápor, miután fekete felhők elfogytak már az Égnek boltozatáról.

Beálló csendet használta ki az édesapa, aki túlságosan közel tartózkodott rakoncátlan fiához, ahhoz, hogy az most kert felé elmeneküljön, a ráváró fenyítés elől.

Az igaz, most nem volt felcsatolva övére nadrágszíja, hiszen nyár lévén, nadrág sem volt rajta csak egy fekete, rövidgatya.

—Gyere csak ide é…é…desfiam! Mutasd meg nekem melyik kezecskéddel, suhintgattad meg azt a bigécskét, amelyik azt a förtelmes csörömpölést okozta Rozál nene ablakán!

Megrémült Benő gyerek hátrálni kezdett, de hamarosan rá kellett döbbennie, nincsen hová menekülni. A kerti kiskapu túlságosan messze van hozzá, ami után a menekülése teljesen reménytelen próbálkozás.

Mindezek után nem volt mit tennie, mint önkéntesen belesétálni a fenyítésre váró karokba, amelyek úgy tárulkoztak ki előtte, mintha az édesapa kebelére akarná őt ölelni.

Az bizony már ugyancsak igaz, hogy egy pár nappal elébb ez az ölelés még elhihetőnek tűnt. Hiszen az adó és beszolgáltatás eltörlésének kiérdemelése, mindenképpen jutalmazandó cselekmény. És ez, vitán felül, mindenképpen e cudar Benő gyereknek az érdeme. Jót azonban könnyebben ellehet felejteni, amivel az ingerült édesapa sem volt másképpen.

Fentiekből egyenesen következik, miszerint mindenképpen fenyítése következett. A nadrágszíj hiányban büntetése nem állhatott másból, mint a tenyerébe mért ütésekből. Mégpedig azzal a suhogó pálcával, amelyet a mogyorófa bokorból csavart ki, kimondottan erre az alkalomra szánva.

Nem telt el egy percnyi idő sem, amikor az öregasszony elégedetten hallgatta a fenyítésével járó jajgatásokat, amelyet meghallva, még a folyton csaholgató kutyák is elnémultak félelmükben.

Amikor fenyítése elkezdődött, Rozál nene lapátnagyságú füleit nem semmiért hegyezgette.

Fülének nagysága, az éveinek számával, úgy növekedett, mint kerti fáknak évgyűrűi. Kíváncsiságának fokozott eredményeképpen, hallása még inkább kifinomult és most ez nem is jött neki rosszul, mert ezt hallhatta:

—No é…é…des fiam! Akarsz e még bigézni, vagy talán valami más elfoglaltságot találtál magadnak?

—Nem akarok bigézni, soha többé csak ne verje széjjel tenyeremet! Mert az őszre sem gyógyul meg, akkor aztán mivel fogom én meg a ceruzát az iskolában?

—Az még messze van! Addig még sokat kell kapálgatnod e finom kezecskéddel. Azzal, amellyel nagyon tehetségesen pusztítgatod újabban az ablaküvegeket ezen a környéken. De az is lehet, hogy másfelé is törögetted már, csak arról én még nem tudok.

Az kétségtelen, a bigézéssel több kárt tesz, mint bármelyik játékával. Ha *putyókázást* nézzük, olyan nagy kár attól sem kerekedik. Legfeljebb néhány öregasszony hallása lesz kisebb a korábbinál. De ez, nem is olyan nagybaj.

Bigézgető gyerekre dühös apa tovább könnyített lelkén, amikor édesfiának fejére szórta az eddig értelmetlennek tűnő okításait.

— Majd a kukorica, meg krumpli, meg napraforgó kapálásánál mutasd meg milyen erős a te bigézgető kezecskéd, amelytől a házak ablakai ugyancsak szellősre váltanak!

—De édesapám! Nem szándékosan törtem ki az ablakot! Mielőtt sérteget, jobban tenné, ha kipróbálná már egyszer maga is a bigézést! Miután láthatná, hogy a bige mindenfelé repülgethet, amikor alásuhintunk ezzel a botocskával.

—Az kéne még csak, hogy én is játékkal töltsem az időmet, akkor aztán nem tudom, mivel tömögetnéd nap-mint nap bendőcskédet, amely sosem akar megtelni a bélpoklos természeted miatt.

Most pedig ne magyarázkodjál itt nekem, mert a végén még elhiteted velem, hogy az ablaküvegek gyakori törése miatt kerül az étel az asztalunkra, nem pedig a szorgalmas kapálás által.

Itt ez a kapa, fogd szépen kezecskédbe és kövessél a határba!

*

Benő gyereknek, ha akarta, ha nem, vállára kellett vennie kapáját és indult apja után a napraforgóval beültetett Vaslápához. Oda, ahol a gaz már ugyancsak elburjánzott ez időnek tájékára.

Az édesapa nemcsak hosszúkat lépett, hanem még meg is szaporázta lépteit, aminek eredményképpen Benő pajtás ugyancsak lemaradt.

Kanyargós földút keskeny a földek között vezetett, amelyet, alkalmatlansága miatt, nem tagosított a *Sarló-kalapács TSZ,* ezért háztáji parcelláknak osztották ki, amit aztán veteményeskertként használhattak az arra érdemes tagok.

Az édesapa nagyon jól tudta, hogy édesfia nem bír lépkedni utána. Ám mégsem lassította haladásának tempóját. Szerencsére egy apró járókelő ember jött velük szemben, aki megállította, hogy beszélgetésbe kezdjen.

Már javában beszélgettek, amikor a lusta gyerek odaért.

Élénk érdeklődéssel járta körbe azt a kis emberkét, akinek hátát feltűnően nagy kapa takarta úgy, mint paplan az ágyban alvót betakarja.

Csak járogatott rajta körbe-körbe és ámultan figyelt, majd csodálatának hangot adva, kérdezte a kisembernek válláról lecsüngő nagykapájától:

—Te cudar nagykapa, hová viszed ezt a kisemberkét?

Az kétségtelen, ez az emberpalánta, egy középkori harcoshoz hasonlított leginkább, aki elől és hátul is, páncélba borította magát, amelytől remélte az ellenség csapásait kivédeni.

E meglepő kérdés hallatán a beszélgetés rögtön félbeszakadt.

Az édesapa nem akarta elhinni édesfiának a pimasz kérdését, mely az amúgy is erős kisebbségi érzéssel küzdő emberkébe, azonnal beléfojtotta a szót.

—Mit mondtál é…é…des kisfiam? Jól hallottam, vagy csak fülem cseng és azért hallottam úgy, mintha te a kapával beszélgetnél, akitől azt kérdezted; hová viszed ezt a kisemberkét?

—Há…t…édes…apám, ha hiszi el, ha nem, amonnan érkezve, én nem láttam mást csak azt, hogy az a cudar nagykapa magával ragadja ezt a kisemberkét és cipeli magával. —mutatott eközben falu felé, amerről érkeztek és az arca olyan ártatlannak tűnt, mintha egy angyal beszélne most belőle.

Az édesapa azonban már sokkal jobban ismerte édesfiát annál, hogy színlelt ártatlanságában egy parányit is higgyen.

—Tudod te egyáltalán, ki ez a kisemberke? Mert ha még nem tudnád, ő nevelte fel azt a derék

fiatalembert, aki politikai oktatást szokta tartani a *Sarló-kalapács* mezőgazdasági termelőszövetkezetben!

Tudod te azt, milyen veszteség érte volna falunkat, ha ő nem nevel olyan embert, aki fejlődésünk irányával mindig tisztában van?

Ma nem nőnének nagyra kukoricák, búzakalászokban nem lennének szemek, és nem lennének bogyók cseresznyefánkon. Nem lennének, mert felvilágosulatlanság, tudatlanság uralkodna el mindenütt a falunkban.

Benő gyerek néma maradt erre a kérdésre és persze nagyon meglepődött. Hosszasan elnyújtott *„é…é…des fiam”* megszólítás miatt történt mindez, amely most is édesapjának határtalan haragjáról tanúskodott.

—No látod, még ezt sem tudod, de fecsegésre megvan az eszed!

E kényszerű nevelés közben az apa, esendően nézett a nagykapás kisemberkére, aki az elhangzott dicsérő szavak után, máris megbocsátott a rettegve álló gyereknek és az édesapára is csak szelíd tekinteteit pazarolta:

—Hagyja csak sógor, ne mérgelődjön e miatt a csintalan gyerek miatt! Legtöbb gyerek nem tudja elképzelni, hogy kisebb emberek is lehetnek olyan értékesek, mint a nagy melák emberek, akik csak az étel pusztításában győzik le a kisebbeket. Nagyon jól látta meg, amikor fiamat hozta fel

példának, aki nélkül bizony szegényebb lenne most a falunk.

E nyugtató szavakat hallva, az édesapának egy mázsás kő esett le szívéről, hiszen nem tudhatta, hogy a nagykapás kisemberke, miként fogadja az iménti sértő szavakat.

Az, hogy őt sógornak szólította, megbocsátásra utalt. Bár igaz, nem emlékezett semmilyen sógorságra, komaságra, de az ilyesmi azonban mégiscsak előfordulhat.

Nem is ez a lényeg, hanem az, hogy nem haragszik rá, a nagykapás törpe, miáltal nem buzgólkodik majd az adó és beszolgáltatás visszaállításában. Ez bizony óriási csapás lenne családjának.

Nyájas szavakkal köszönt el, miközben biztosította arról, amennyiben szép szóval nem tudja megnevelni e bitang Benőt, akkor testi fenyítés egyéb eszközeit veti be a nevelés sikerének érdekében.

Miután elköszöntek egymástól, nem esett neki édesfiának. Inkább önmagával volt elfoglalva. Az járt az eszében, hogy ő most megalázkodott ez előtt az ember előtt, akit egyébként semmibe sem néz. De tán még annyiba sem. Annyi azonban bizonyos, sokat tud ártani, ezért az *ilyesféle* parányi emberkékre nagyon kell vigyázni, még akkor is, ha termetük nem hasonlít a Góliátéhoz.

Már javában sütött a Nap, amikor leértek napraforgóval beültetett földre. Annyira meleg volt, hogy még azok a gyomok is lankadásba kezdtek, amelyek elcsusszantak az élesre reszelt kapának kegyetlen éle mellett.

Az édesapa kapált az első sorban és őt követte az édesfia, aki sokszor gondolt arra; *milyen jó lenne kapálás helyett az őrsi üléseken ücsörögnie, ahol feldíszített teremben mégiscsak hűvösebb idő járja. De jobb lenne annak a pacsirtának helyébe lenni, amely fejük fölött trillázott a magasban, ahol talán nem volt annyira meleg, mint napraforgó növények sorai között.*

Irigykedett ezért a madárra. Leginkább azért, amiért neki nem kellett kapálnia és még messzebbre láthatott, mint ő, akinek lent a földön, homlokáról sós verejték csordogált a földre.

Az bizony igaz, növekedésével egyre gyakrabban kellett eljárnia határba és görnyedni egésznap a gyomokkal tele vetemények sorai között.

Még az elmúlt évben is sokat játszott, *fingófázott*, amely szerkezetnek már az építése nagy élménnyel gazdagította. Játszótársaival keresett egy másfél méternyi hosszúságú rudat, amit leástak a földbe úgy ötven centire. Ennek közepébe egy törött járomszöget vertek. Ezután egy másik rúd közepébe lyukat fúrtak, amit keresztbe tettek a leásott fán, miután az egész szerkezet egy nagy T betűhöz hasonlított. Ennek két végére, lefelé csüngő kötelet

kötöttek, amelynek szabad végére került az a fadarab, amire két gyerek, lábai között által vetve, ráülhetett, vagy pedig csak egyszerűen felkapaszkodott.

Miután két gyerek ráült, harmadik beállt közéjük és forgatta őket körbe-körbe, amíg csak nem szédülgettek, olyan volt ez, mint a búcsúi sürgő, csak ezért nem kellett fizetniük.

—No, é…é…des fiam! Amikor innen hazamegyünk, egészen biztos vagyok abban, nem lesz kedved hancúrozáshoz. A kapa, elveszi kedvedet minden ugrándozástól, amit már gyakrabban cselekedtél újabban, mint az udvarra kiengedett kiscsikó. Márpedig az minden alkalmat megragadott az ugrándozásra, amikor szabadjára engedték. —mondta kárörvendően, hiszen, miután beesteledett, elindultak hazafelé a határból és végig az úton egyfolytában zsörtölődtek:

— De édesapám! Én úgy érzem, mintha maga akkor érezné jól magát, amikor én nagyon elfáradok!

—Inkább úgy mondjad é…é…des fiam, hogy akkor érzem magamat biztonságban. Amikor lóg nyelved a fáradtságtól, akkor nyugodtan vagyok, mert nem követsz el semmilyen rosszaságot, ostobaságot.

De mikor ki vagy pihenve, akkor következhet az be, hogy kitörnek az ablakok, mert bigéid úgy repülgetnek a környéken, mint háborúban az aknaszilánkok. Nagy csörömpöléstől már elköltöztek a verebek még a környékről is.

—Ugyan már édesapám, maga úgy eltúlozza, mintha én miattam lennének a mezőkövesdi meg aztán az egri üvegesek, és ezek úgy járnának falunkba, mint méhek a nektározó virágra.

—De é…é…des…fiam, azt ne mondd már nekem, hogy nem te törted ki Julis ángyod ablakát,

vagy Marcsa keresztanyád ablakát, Pesta sógor háztetején a cserepeket, ahonnan az így keletkező nyíláson keresztül, galambok már azt a kevés gabonát is elhordják, amit a végrehajtók ottfelejtettek.

De mondhatnám Rozál nenéd kakasát, melyet úgy fejen bigéztél, hogy két napon keresztül úgy járt körbe-körbe, mint a fingófád és végül mégiscsak le kellett vágni, mielőtt megdöglött volna.

Hogy nem áll mán beléje az a nehézséges nyavalya, az ilyen büdös kölyökbe, valamennyibe, amilyen te vagy, é…é…des fi…am! É…é…des fia ennek a bolond apának, aki még most sem tekerte ki nyakadat! Te haszontalan, büdös kölyök! — sorolgatta egyre idegesebben az összes vádakat, melyek egytől egyig, valamennyi, ezt a csintalan gyerekét terhelik.

—De édesapám, mért kell magának az összes bűnömet most felsorolni, amikor magának egy is elég ahhoz, hogy megsértődjön rám?

—Még hogy én megsértődök? Nem é…é…des fiam! Én egyenesen úgy haragszok rád, mintha te lennél az adóvégrehajtó, vagy más valamilyen élősködő, kupcihér.

—Ejnye-ejnye, édesapám, hát lesöpörtem én már padlását egyszer is, hogy ennyire haragszik rám?

Erre a kérdésre már nem volt ideje az édesapának válaszolni, mert portájuk kapujához értek, ahol az édesanya már várt rájuk és tanúja

volt annak a zsörtölődésnek, amelyet egész úton buzgón gyakoroltak.

Persze, e zsörtölődésnek is volt valami haszna. Nem tudtak fáradtságukkal foglalkozni, mivel egymással voltak egész úton elfoglalva, és így még az út is rövidebbnek tűnt.

—Miért morogtok már megint?

—Miért, miért! Hát azért, mert drágalátos, é…é..des fiacskád azt mondta B. Gábornak, hogy kisember!

—Hát, én is úgy láttam eddig, hogy eléggé kisember! —mondta az édesanya, fiának védelmére kelve.

—Ugyan már, ugyan, ne értetlenkedjél már te is! Nem úgy mondta csak, hogy B. Gábor kisember, hanem kapájához szólt és attól kérdezte*; te nagykapa, hova viszed azt a kisembert?*

—És a nagykapa mit válaszolt erre?

—Már neked is tényleg elmenet az eszed, vagy csak úgy teszel, mintha elment volna. Hát nem érted? Nem volt más kisember környéken csak B. Gábor, aki egészen biztosan, magára értette, mert egy nagyot szippantott az orrán!

—Tán már abból is bajunk lehet, ha B. Gábor egy nagyot szippant a taknyos orrán?

—Egészen biztos, nem azért szippantott az orrán, mert taknyos. Sokkal inkább azért, mert felorrolta az édes fiunknak a kapájához intézett kérdését!

—No és aztán, mi a fene baj lehetne ebből?

—Nagyon jól tudod te is, hogy kedves fiának elérhet keze oda, ahol visszavonhatják az adónk és a beszolgáltatásunk eltörlését hozó határozatot.

Akkor aztán, jaj nekünk, de még ennek a büdös Benő kölyöknek is, mert nem lesz bendőcskéjébe tejecske, annyi szent igaz. Olyan igaz ez, mint az, hogy Isten ott van a magasságos Égben. Ha hiszed el, ha nem!

Miközben az édesapa szavainak hangsúlyt adva, az Ég felé mutatott, gesztikuláló kezével lelökte azt a fazekat a sparheltről, amelyben vacsorának szánt bableves várta az éhesen hazatérőket.

Az édesapa, aki e nélkül is könnyen szokott haragra lobbanni, most eszelősen forgatta szemeit. Tisztában volt azzal, hogy az esti főtt vacsorának, fazék kiborulásával, még csak reménye sem maradt.

Erről különben bárki meggyőződhetett, aki vette fáradtságot és követte a kiömlött bableves útját. A kiborult levesnek folyása, a földes konyhában, különböző kanyarokat leírva, ezen idő tájára már megközelítette annak az ágyikónak lábát, amely pihenésül is szolgált. E tájon volt száraz a felmázolt helyiség földje annyira, hogy a kiömlött ételt teljesen felszippantotta.

Csak az a néhány szem bab maradt felszínen, amely a levesnek a nevét adta. Az bizony kapálás

után, a törvényszerűen bekövetkező éhség csillapítására, ugyancsak kevésnek bizonyult.

Éhen maradás biztos tudatában az édesapa már nem tudott uralkodni magán, ezért valakin ki kellett töltenie haragját. Ugyanis az epehólyagjának teljes telítettsége miatt, a düh majdnem széjjelfeszítette.

Az ilyen erős haragnak enyhítésére mindig az a legjobb, ha a dühös ember keres olyas valakit közelben, aki legkisebb, legvédtelenebb.

Jelen esetben, nem volt közel sem macska, sem pedig a kutya, csak a Benő gyerek, akire már úgyis eléggé bosszús volt ténykedései miatt.

E gyereknek azonban már eléggé kifejlődtek az érzékei ahhoz, hogy személyére közelgő veszélyt kellő időben felismerje. Ezért óvatosan lopakodott a konyhának kijárata felé. Azonban az édesapa most időben észlelte édesfiának menekülési szándékát, ezért elkapta lobogó ingének egy csücskét, amely éppenséggel elégnek bizonyult annyira, hogy a konyhából kiugró rakoncátlan gyereket rohantában megállítsa.

Az udvarnak éppen azon részén sikerült elkapnia, ahol a moslékkavaró bot falat támasztotta.

Az igaz, nem ilyen célból lett korábban odatámasztva, de a feldühödött édesapának ez most mégis kapóra jött. Felkapta a pihenőjére támasztott

botot és hajlásra kényszeredett gyerekének feszülő fenekére mérte az ismételt nevelésre szánt ütéseit.

Már az elő ütések után hangos lett a porta a Benő gyerkőc üvöltésétől. De nemcsak porta, hanem az egész alvég, ahol felfigyeltek erre a könyörtelen gyereknyúzásra.

Az üvöltöző gyereknek szerencséjére legyen mondva, hogy az édesanya, mint egy nőstény tigris, rohant fiának védelmére:

— Mit akarsz ezzel a gyerekkel? Talán agyon akarod ütni!—kiáltotta és megfogta a botot, majd teljes erejéből csavargatni kezdte. Miután sikerült feldühödött édesapa kezéből kicsavarnia, átdobta a szomszédba, ahol a kerítés mögött Rozál nene már eddig is buzgón fülelgetett.

Az öregasszony nem tudta elképzelni mi lehet a kitartó jajgatás oka. Miután meggyőződött, hogy az ablaktörő, büdös kölyök, a haragosa fájdalmasan üvöltözik, soha nem látott nyugalom járta át kárörvendő ábrázatát.

Amikor az édesanya közbelépése után, abbamaradtak moslékkavaró bottól származó ütlegek, a fájdalomtól szipogó gyerek az átláthatatlan kőkerítésnek éppen azon részéhez állt sírdogálni, ahol Rozál nene lélegzetét visszafojtva fülelt a másik oldalon.

Egy ideig még hallgatta a szipogó gyereknek egyre halkuló sírását, majd kárörvendően felvihogott:

—He, he, he, he! Jól kikaptál! Azt kaptad, amit megérdemeltél. Máskor majd jobban vigyázol az ablakomra! Hehe! Hehehe! Úgy kellett neked te cudar gyerek! Isten látja lelkem, nem imádkoztam hiába!

Mintha nem lett volna elég baja sírdogáló Benőnek, még ennek a vénboszorkánynak kárörvendő szavait is hallgatnia kell.

Erőt véve magán, abbahagyta szipogását, és úgy suttogta magában:

—No, várjál csak vénboszorkány! Eljön még annak az ideje, amikor te szomorkodsz, én meg nagyokat röhögök bánatodon. Esküszöm arra a magasságos Égre, ahonnan még neked is juttatnak egy kis szomorúságot. Olyat, amelytől elmehet kedved! Ebben még én is az égiek segítségére leszek. Egy dőre minden bizonnyal nem vihogsz a másik fájdalmán!

*

Vége lett már a forró nyárnak. Őszi szelek fújdogáltak az Eged hegy és Vár hegy felől. A délebbi dombok lábánál fekvő falu felett reggelente csípősebb szelek is átsuhantak olykor, jelezve falu lakóinak, nemsokára hidegebb idők jönnek e tájra.

Az őszi gyümölcsök beértek a gyümölcsöskertekben és az iskoláskorú gyerekek részére ismét elkezdődött a tanítás.

Az édesapa és az édesanya remélhette, hogy a Benő fiuk annyira el lesz foglalva a tanulással, mint ők az őszi betakarítással. Már nem lesz ideje semmi olyan csínytevésre, ami után keményebb nevelési eszközöket igénybe kellene venniük.

Reménykedni mindig szabad, mindenkinek. Így Benő gyerek szülei sem maradtak remények nélkül.

E cudar gyereknek azonban hibátlan volt az emlékezete, éppen ezért nem felejtette el Rozál nenének fogadott bosszúját. Csak megfelelő alkalmat várta, amelynek az ősz elérkezésével jött el ideje.

Azért csak most, mert Zs. Miklós háza előtt, az utcán, most kezdett el érni, azaz őszi körte, amelyről illik tudni, hogy gazdája ugyancsak nagybecsben tartotta.

Hogyne tartotta volna nagybecsben, amikor még pár évvel előbb, ő hozta az alanynak szánt kisvadkörtefát az Eged hegyről, amelyet aztán finom őszi körtével beoltogatott.

Nem mindjárt sikerült neki ez az oltás, hanem csak úgy harmadik próbálkozásra. Ez azonban nem csökkentette szemében a körtefa értékét, hanem inkább növelte. Hiszen megnyugvás volt számára, amikor egyik alkalommal, a tavaszi oltás után

három hétre, tapasztalta, hogy a kis rügyecske duzzadni kezd.

Egy hét múlva kipattant az eddig még alvó rügyecske és lassan ugyan, de növekedni kezdett.

Ezt a tavaszt forró nyár követte. Éppen ezért nagy gondossággal kellett ápolgatnia, locsolgatnia, amelynek gyökerei még nem fúródtak be mélyebb talajrétegbe, ami miatt könnyen kiszáradhatna.

Zs. Miklós azonban nem olyan ember volt, aki nem törődik az ilyen kisfákkal, ezért megtrágyázta, gyakran öntözgette, kapálgatta. Ennek bizony meglett az eredménye, mert egyre jobban növekedett és a harmadik évben már megmutatkozott a termés, ami ugyancsak finom körtének bizonyult.

Az első termést követte a másik, harmadik, és kiskörtefa egyre több terméssel ajándékozta meg gondos gazdáját, amely bizony nem is volt már olyan kicsinyke.

Ahogyan szaporodott fának termése, úgy lett gazdájának egyre több gondja, mert a tolvajok úgy álltak be a körtefa alá, mintha ők gondozták volna ez idáig.

Tolvajok között voltak felnőttek, voltak gyerekek, akik szerették e finom őszi körtét, és gyakran ácsorogtak alatta, sokszor nem kímélve törékeny ágaikat sem.

Ezt a rakoncátlan Benő gyereket is sokszor kellett fa alól elzavarnia, azonban mindig visszalopakodott, mert hasa mindig visszahajtotta.

Gondolatai most is ennek a fának közelében kalandoztak. Hiába teltek el hetek, nem felejtette el Rozál nene kárörvendő vihogását, amely még most, ennyi idő multával is, elevenen élt emlékezetében.

Azt azonban mondani sem kell, hogy a körte erre az időre kezdett éregetni. Az elsők között lehet megnevezni őt azok között, akik már megkóstolták az idei termést, amit ugyancsak finomnak talált, még félig éretten is.

Azt sem kell mondani, hogy a gazda még várt erre a kóstolóra, addig, amíg érettebb lesz, miután sokkal finomabb, sokkal ízletesebb, mint félig éretten.

Sors azonban nem mindenkit áldott meg ilyen türelemmel. Mások hajlamosak voltak arra, miszerint nem várják meg teljes beérést, hanem még előtte beleharapnak, már csak azért is, mert így sokkal biztosabbnak ígérkezik annak a kóstolója.

Aki teljesen érett gyümölcsre vágyik, számolnia kell azzal, esetleg nem lesz semmilyen kóstoló, mert a türelmetlenebbek felfalják előle, mégpedig annak megérése előtt. Ekkor aztán elgondolkodhat azon; *érdemes volt e válogatnia, várnia.*

A félig érett körtét rágcsáló cudar Benő, nem tartozott válogatósok közé és ezért nem csalódott soha. Az is igaz, a rókának foga még nagyon elvásik abba a gyümölcsbe harapva, amit ő már élvezettel habzsolgat.

Amikor ily módon zabálta a leszakított körtéjét az esti homály leple alatt, akkor jutott eszébe Rozál nene és fának fukar gazdája, aki még ölni is képes lenne körtéje védelmében:

—*Mi lenne akkor, ha Rozál nenét, valamilyen módon, úgy állítanám be, Zs. Miklós bátyó előtt, mintha lopná az ő körtéjét?* —matatott agyában egy furfangos terv.

E gondolat nem hagyta nyugton egy percre sem. Csak azt nem tudta, miképpen tegye, hogy Miklós bátyó előtt igaznak tűnjön a vénboszorkány betyárkodása.

Azt jól tudta, az öregasszonyt nem tudja oly módon fa alá csalni, miáltal egyértelművé válik lopási szándéka.

Mire jóllakott félig érett körtével, megszületett kobakjában az ördögi terve, amit azzal kezdett, hogy egy rakásnyi apró gallyat tépett le a fáról. Még azt sem találta rossz ötletnek, ha néhány éretlen körte marad az ágacskákon.

Körtefa nem volt messze a vénboszorkány kiskapujának bejáratától az utcán, éppen ezért nem volt nehéz dolga, amikor elkezdte szórni az apró ágacskákat.

Mindezzel nem volt más célja, mint a gallyacskák elszórásával kijelölni azt az utat, amelyen a tolvaj, az esti homályban, lopakodott lakása és finom körtét termő fa között. Ilyen ravasz módszerrel igyekezett gyanúba hozni károrvendő vénboszorkányt a fa gazdája előtt, aki már azért is dühös volt, amiért ritkán sikerült neki tetten érnie a gyümölcsfa megdézsmálóját.

Most e tolvaj nemcsak egyszerűen meg dézsmálta fáját, hanem megrongálta a kisgallyak letördelésével annyira, hogy a következő évi termés mindenképpen kevesebb lesz a mostaninál.

Másnap hajnalán ugyanúgy felébredt Zs. Miklós bátyó, mint egyéb napokon szokott. Álmosan nézett Gyúrtető irányába, ahonnan a Nap korongját várta feljönni az Ég peremére, hogy falujának egy újabb napja elkezdődjön.

Először az istállóban az éjszakai pihenőjüket, töltő jószágait tekintette meg, amelyek alól kitakarította a trágyát, majd élelmet tett elibéjük az üres jászolba.

Így tette ezt az évnek minden napján. Csak körteérés idején volt az, amikor mindezeket a munkákat gyorsabban és korábban végezte el. Mindezt azért, hogy körtéjét korán reggel megtekintse, és addig leszedje, amíg az utcán járókelő emberek ezt helyette megteszik.

Álmosan nyitotta ki a vesszőből font kiskapuját és nézett körtefájának irányába, ahol az első nézésre láthatta, amint a fának letördelt gallyai, éjszakai tolvajlásról tanúskodnak.

Először azt hitte, hogy kápráznak még szemei. Miután kidörzsölte belőlük a csipát, ekkor láthatta, az előbbi látomása annyira igaz, mint az, hogy a Napnak sugarai már pásztázzák az apró házikók tetőit.

—*Szentséges Úristen! Mi történhetett ezen az éjszakán, amikor még szél sem lebbent?*

Mitől van terítve körtefám alja gallyakkal? Hol vannak azok a körtéim, amiket le akartam szedni ezen a reggelen?

Egy csomónyi hasonló kérdés tolult Zs. Miklós bátyónak idegesen zsongó kobakjába, ahol olyan zúgást tapasztalt, mint nyitott méhkaptárba bekukkantó méhész, aki méheit kívánja megtekinteni.

Miután kábultan nézte még egy ideig a megtépázott körtefát, zavaros tekintetét arrébb vitte a fa alól, ami után láthatta, az éjszakai tolvaj vigyázatlan volt, mert bőséges nyomott hagyott maga után, végig az utcán.

Mintegy feldühödött vadkan, indult el az apró gallyakkal kijelölt úton, amely eléggé rövid volt ahhoz, hogy hamarosan végére érjen. Ez az út nem vezetett máshová, csak Rozál nene kapujáig. Sőt, még kapun belül is látott faleveleket, miáltal

egyértelművé vált*; tolvaj ezen a kapun vitte be az ő, érett körtéjét!*

De nemcsak a gyümölcsét lopta el, hanem megrongálta fáját, minek következtében szűkebb termésre számíthat a jövő esztendőben. Ez bizony dupla bűnnek számít, akárhogyan is gondolnánk.

Tettenérés biztos tudatától, vörösen lángolt arca és szemei szikrákot szórtak, amikor portájáról kifelé jövő öregasszony pillantotta meg e dühös embert. Azt, aki a kapuja előtt állva, még csak köszönni sem akar, csak bámul befelé portájára, mintegy feldühödött bika.

Nemhogy köszönni nem akar, hanem még úgy néz rá, mint egy gyilkosra szoktak, pedig ő nem gyilkolt meg senkit. —gondolta mindezt magában Rozál nene és máris így szólt felfuvalkodott emberhez:

—No, mi van veled? Még csak köszönni sem tudsz, ha már portám kapuja előtt ácsorogsz és bámulsz úgy, mintha nem láttál volna még nálamnál szebb öregasszonyt!

Zs. Miklós, akit megloptak az éjjel, alig tudott szóhoz jutni dühében. Amikor végre szólásra nyitotta a bagót, rágó száját, röviden csak ennyit bírt kimondani:

—Te piszkos tolvaj! Piszkos tolvaj, elloptad a körtémet!

Az öregasszony ugyancsak meglepetten érezte magát. E súlyos vádak ellenére sem volt képes azonnal megszólalni. Mikor végre megszólalt,

értetlenül kérdezte vissza a személyét érintő vádakat, melyeket úgy gondolta, nem jól hallja öregedő füleivel.

—*Piszkos tolvaj! Jól hallottad! Egy utolsó, piszkos tolvaj vagy semmi más, aki más embernek körtéjét ellopja!*

Miután Zs. Miklós megismételte súlyos vádjait, faképnél hagyta azt, aki döbbenten állt az ismételt vádak elhangzása után.

E vádak még akkor is rosszul esnének, ha az utca lakói nem tanúi e jelenetnek. Ám az utcán járó-kelő emberek mindent hallottak. Ez bizony még sérelmesebbé tette az elhangzott vádakat.

Hangos beszédre a kapu elé kiérkező élete párja, András apó, zökkentette ki a mély hallgatásából:

—Kivel zsörtölődtél már megint ilyen korán reggel?

—Még hogy én zsörtölődtem? Hát már neked is elment az eszed?

Nem szóltam én semmit csak hallgattam, amint a *vénpiszkos* Zs. Miklós fejemre olvassa sok mocskolódását, amivel kapunk elé érkezett. Mire megszólalhattam volna, máris odébb állt.

—No és, miket mondott?

—Azt vágta fejemhez, hogy én egy piszkos tolvaj vagyok, aki ellopta körtéjét.

—No és, nem loptad el?

—Ejnye mán, hát teneked is elment az eszed, mint Zs. Miklósnak, vagy csak tetted magad úgy, mintha hiányozna valami a fejedből?

—Akármit mondasz, a körtefa apró gallyai, levelei, egészen kapunkig vezetnek. Sőt, még kapun beül is találhatók. Márpedig ez arra utal, hogy a lopott körtét itt kell keresni és nem máshol.

—Ez az, amit én sem értek, hogy miképpen kerültek házunk elé és kapun belülre ezek a gallyak. Márpedig én nem loptam semmilyen körtét, és ezt elhiheted nekem, mert minden szavam olyan igaz, mintha maga az Úrjézus mondaná! Ha hiszed el, ha nem. Fusson ki a szemem, ha nem mondok igazat!

Ilyen kemény bizonyítékok hatására, nemcsak élete párjának kell mindezt elhinnie, hanem másnak is.

—Akkor ennek a Zs. Miklósnak elment az esze, vagy pedig be van rúgva!—jelentette ki az öregapó, és azt ajánlotta; várjanak valamennyi időt, hátha be van rúgva, ami után várható a kijózanodása.

Annyi bizonyos, olyan rejtélyessé kezdett válni ez a körtelopási ügy, ami már-már csodának számított. Az ilyen csodák nem szoktak azonnal világossá válni. Éppen ezért legjobb, ha ennek megoldásával csak a későbbiekben foglalkozunk.

Néhány nap elmúltával K. Rozál nene beszélgetett az utcán Zsófi nenével, amikor Zs.

Miklós ért oda, és minden bevezetés nélkül, rákiabált az öregasszonyra:

—*Te piszkos tolvaj!*

—Mi bajod van velem? Én nem loptam el semmidet, hát akkor mit kiabálsz rám mindenki előtt úgy, mintha én elloptam volna bárkinek is valamilyét életemben!

—Piszkos tolvaj vagy és kész!—kiáltotta ismét a körte volt gazdája, mire a beszélgető asszonytárs, Zsófi nene, nem állhatta szó nélkül és a megbántott asszony védelmére kelt:

—*Hogy mered azt állítani, hogy Rozál egy piszkos tolvaj, amikor én nagyon jól tudom, ő soha nem tenne olyasmit?*

Zs Miklós először meglepődött, hogy a másik asszony védelmére kelt a megvádolt asszonynak, azonban egy-két másodperc multán már ismét támadott:

—*Te csak ne szólj semmit, mert te meg egy büdös kúrva vagy!*

Most aztán már két öregasszony haragját vonta magára Zs. Miklós, a *vénpiszkos*. Különösen Zsófi nenét ette méreg dühében, mert mégiscsak nagyobb szégyen *büdös kúrvának* lenni a falu előtt, mint *piszkos tolvajnak*.

Látta rajta az idegességét, ezért ekképpen igyekezett őt vigasztalni:

—*Ne törődjél vele, bolond ez! Bolond lyukból meg bolond szél fúj!*

Mondta ezt, olyan nyugalmat erőltetve magára, mintha ő nem lenne annyira ideges, azonban szája szélét rágta egyfolytában, a rettenetes dühében.

Az volt szerencséje Zs, Miklósnak, a *vénpiszkosnak*, hogy sértő szavai után máris tovább indult, mert most már két asszony lett rá igazán dühös, de nem is akárhogyan.

Azonban hiába nem maradt ott a sértegető ember, a feldühített, egyik öregasszony felháborodott szavait, még távolabbról is hallania kellett:

—*Megállj te vénpiszkos! Megállj te vénpiszkos Zs. Miklós, ezt még megkeserülöd! Ez még sok pénzedbe kerül neked!*

Fizethetsz nekünk becsületsértésért, ez már szent igaz. Olyan igaz ez, mint az, hogy most itt állunk, ezen a szent helyen! Ne legyen nevem K. Rozál, ha én most nem mondok igazat. —sziszegte fogai közül, olyan megnyugvással, mintha máris az ő bukszájába lenne az a pénz, amit mindenképpen neki és Zsófi nenének ítél meg az igentisztelt bíróság.

*

Futótűzként terjedt el a hír a faluban, miszerint B. Lajosnak felesége, Zsófi asszony, és T. Andrásnak felesége, Rozál asszony, beperelik Zs. Miklóst.

Mindezt nem teszik másért, mint azért, mert ez a rágalmazó Zs. Miklós, ez a *vénpiszkos*, Zsófi nenét *büdös kúrvának*, Rozál nenét pedig *piszkos tolvajnak* kiáltotta ki, az utca lakóinak füle hallatára.

Az már igaz, az ilyesmit nem lehet csakúgy, szó nélkül hagyni, mert ellenkező esetben bárki azt mondhatná: *igazat mondott a vádaskodó ember*, ami ugyancsak nagy szégyennek számítana az ismerősök között.

E hír eljutott Benőkéhez is, K. Sándor házikójába, amikor felesége, Julis asszony ekképpen nyitott be egyik nap portájuk kiskapuján:

—Hallottál már ilyesmit, édes uram?

B. Lajos felesége, Zsófi, meg aztán T. Andrásnak felesége, K. Rozál, beperelik Zs. Miklóst.

—Beperelik? Ugyan miért teszik? —kérdezte meglepődve élete párja.

—Azt beszélik, hogy ez a Zs. Miklós olyat talált mondani, miszerint egyikük büdös kúrva lenne, másik meg piszkos tolvaj.

—No és nem mondott igazat?

—Ami azt illeti, én eddig nem hallottam róluk, ilyen bűnös cselekedetet.

Annyit hallottam csak, hogy ennek a Zs. Miklósnak valaki ellopta körtéjét és a nyomok T. András házáig vezetnek, ahol Rozál lett meggyanúsítva, mert neki mondta azt, miszerint ő lenne az a *piszkos tolvaj*.

—Hát, akkor könnyen előfordulhat, nemcsak körtéjét veszítette el Zs. Miklós, hanem még fizetnie kell becsületsértésért, vagy rágalmazásért.

Senkire sem lehet bizonyítékok nélkül rámondani, hogy tolvaj, vagy büdös kúrva. Márpedig, nemigen érhette tetten egyiket sem. Ha pedig nem tudja rágalmait bizonyítani, akkor a két asszonynak pénz ütheti markát. Ha hiszed el ezt nekem, hanem, édes feleségem.

Benő gyerekük mindez idő alatt az asztal mellett mutatott lázas buzgalmat a tanulás irányában. Pedig egyáltalán nem arra figyelt, amit olvasott. Azt hallgatta, amiről szülei folytattak komoly beszélgetést.

Rozál nene emlegetésére elhomályosultak előtte a könyvbe nyomtatott sorok és szülei felé fordulva még száját is eltátotta, úgy hallgatta azoknak párbeszédét.

—No, mi van veled édes fiam? Miért hegyezed úgy a füleidet, mint kutyánk, amikor az ételére vár?

— Nem hegyezem én, csak unom már a tanulást és azért figyeltem egy kicsikét maguk felé.

—Unod te a munkát is, meg aztán a tanulást is! Ezért mondtam én már neked annyiszor, hogy te csak valami kupcihérnak leszel jó, másnak nem.

—De édesapám, nem lehet szünet nélkül tanulni, mert azt nagyon meglehet unni. Maga is szeret nagyon kapálni, de mikor már végez vele, akkor azt mégiscsak jobban szereti.

Így vagyok ezzel én is. Szeretem a házi feladatot, de, mikor befejezem, azt még annál is jobban szeretem. Ha hiszi el nekem, ha nem. Én csak az igazat mondom magának, hiszen kinek mondanék igazat másnak, mint a saját édesapámnak.

—No jól van édes fiam, ne papolj annyit, mert még elérzékenyülök, és sírva fakadok. Akkor aztán úgy hull majd könnyem, hogy két törülköző is csurom vizes lesz tőle.

Erre már Benő gyerek nem akart válaszolni, mert saját gondolatati teljesen elfoglalták.

Amikor nyugodtan átgondolta a hallottakat, kezdett ugyancsak dühös lenni. Ezt teljesen meglehet érteni, hiszen nem akart ő mást, csak Rozál nene orra alá egy kis borsot törni. Mindezt azért, mert a verésének nagyon örült és mindezt szemébe mondta. Sőt, egyfolytában vihogott rajta a kőkerítés túloldalán, amit mindenképpen meg kellett torolnia.

Hallottak alapján azonban Rozál nene pert indít, ami után még pénz ütheti markát. Végül még nemhogy bosszúsága származik a körtelopási

rágalomból, hanem pénze lesz több a jelenleginél. E tudat teljesen elkeserítette és törte a fejét, miképpen tehetne ellene valamit, de ebben a pillanatban semmilyen megoldást nem talált.

*

A falu lakóit kérdések sokasága foglalkoztatta. Vajon megnyeri e pert az a két asszony, akik *büdös kúrva*, illetve *piszkos tolvajként* lettek megvádolva.

Voltak olyanok, akik azt mondták, felesleges ilyen aprósággal az igentisztelt bírósághoz fordulni, mert ebből a hozzáfordulóknak csak kára származhat. Akik e véleményt képviselték, arra alapozták állításaikat, hogy az igentisztelt bíróság ilyen apró ügyekkel nem foglalkozik mélyrehatóbban. Azonban perköltség mindenképpen megilleti, mert mégiscsak össze kell ülniük, ahol más egyebek mellett, tintát is pazarolni kell, ami egy cseppet sem olcsó manapság.

Voltak azonban olyanok, akik azt mondták, Zs. Miklósnak még a gatyája is rámehet erre e perre, míg a két ártatlannak mondott asszony pedig, jelentős anyagi hasznot zsebelhet be.

Sokan máris irigykedtek az ebből származó hasznuk miatt.

—Ugyan mit vesz már magának ebből a bánatpénzből Rozál? Vagy mit vesz Zsófi, aki ugyancsak szereti az öltözködést? Legszívesebben mindig a tükör előtt állna. Igazi tyűkörrózsi, aki legszívesebben tükör előtt térne éjszakai nyugovóra. Ott illegetné, billegetné magát, akár reggelig is. Begyakorolva magának azt a mozdulatot, amelyik számára legelőnyösebb, amelyikre leginkább felfigyelnek a férfiemberek.—mondta az egyik pletykás asszony a másiknak, akinek nem igazán tetszett, hogy erre a *tyükörrózsiként* ismert Zsófira odafigyelnek a férfiak. Rá meg a kutya sem figyel fel, hiába több kukoricát kapál be nálánál. Ebben a pillanatban azonban úgy látszott, férfiemberek a kapálásnál, jobban értékelték a szépséget.

Másik pletykás asszony már sokkal óvatosabban kezelte az ilyen pénzügyi dolgokat. Ő nem vette biztosra, hogy a hiúságában sértett két asszony, becsületsértésért valóban pénzt kapjon.

Ezeknek a bírósági tárgyalásoknak végeredményét sokszor még tárgyalást levezető bírók sem tudták volna megmondani. Kivétel talán csak az, ha egy bizonyos pénzösszeggel a felperes, vagy az alperes segített a döntésében némely bírónak, miáltal a mérleg nyelve kívánt irányba billenhet.

*

Becsületsértés tényének bejelentése után egy hónappal, étesítést kapott a két felperes, T. Andrásnak felesége, Rozál asszony és B. Lajosnak felesége, Zsófi asszony, és az alperes, az a *vénpiszkos* Zs. Miklós, aki megrágalmazta őket.

Bírósági tárgyalásra beidéző leveleknek általában nem szoktak nagyon örülni az emberek. Még akkor sem, ha felperesek, ha alperesek, vagy éppenséggel tanúként vannak beidézve.

Két asszony azonban jobban várta már e napnak az eljövetelét, mint sok vallásos ember a *feltámadást*.

Gyakran találkozgattak és ilyenkor csak a tárgyalás volt beszédtéma közöttük, amelynek kimenetele csak az ő számukra történhet kedvezően, mert ők a sértettek.

Hiszen egyiküket *büdös kúrvának*, másikukat *piszkos tolvajnak*, kiáltotta ki ez a *vénpiszkos* Zs. Miklós, amiket pedig nem tud bizonyítani semmivel.

Rozál nene, mivel ugyancsak optimista lévén, pénzének gyarapodását remélte a tárgyalás kimenetelétől. E gyarapodást abból látta megvalósulni, amit az igentisztelt bíróság megítél majd neki, miután becsületsértési tárgyalásnak vége lesz. Mert az már biztos, fizetni fog a rágalmazójuk.

De nemcsak ö gondolta ezt így, hanem Zsófi nene is, akit *büdös kúrvának* kiabált ki ez a *vénpiszkos* Zs. Miklós, mégpedig az egész utcának hallatára, ami pedig futótűzként terjedt el a lakók között.

Így történhetett meg az, hogy két lepocskondiázott öregasszony, már annak a pénznek az elköltését tervezgette, amelyet becsületsértés miatt, a sértegető, az igentisztelt bíróság ítélete után, könyörtelen fizet majd nekik fájdalomdíj gyanánt.

—Én úgy gondoltam, először is veszek magamnak egy szép szoknyát, olyat, amilyent még senki sem hord a faluban. De telik ebből még szép, sárga csizmára is, amiben, ha végig megyek az alvégen. Az irigyeimnek elfakad majd az epehólyagjuk.

De nemcsak ezeket veszem meg, hanem edényeket is vásárolok, mert az én konyhámban már olyan ütött-kopott edények vannak, amelyekből még a Buksi kutyám sem szívesen enne!

Csak arra kérlek, ne mondd el senkinek!— mondta Rozál nene, olyan magabiztos megelégedettséggel az arcán, mint kinek máris zsebében van az igentisztelt bíróság által megítélt pénzösszeg.

Természetesen, Zsófi nenének is voltak elképzelései, amelyeknek nagysága, semmiképpen

sem maradt alatta Rozál nene reményekben gazdag vásárlási tervének.

*

November hónap végét mutatta a kincses kalendárium egyik lapja, amikor T. András befogta lovait szánkó elé, aminek rakterébe még előző este szénát pakolt. Ezt egyrészt azért tette, hogy a lovaknak legyen eleségük az úton, másrészt azért, mert mellette csak az egyik asszonynak jutott elegendő ülőhely. Így a Zsófi asszony majd ott foglal helyet a szénán, az utazás ideje alatt.

Borús, november végi napra virradtak. E hajnalon, amikor két ló által vontatott szánkó, elindult velük a mezőkövesdi bíróság felé, a behavazott tájon, amelyen hideg szelek nyargalásztak.

Csípős szél fütyült a fák ágai között, ahol elhaladtak a mezőkövesdi szőlők mellett. Pirkadó hajnal gyér fényénél, parányi hópelyhecskék pihentek meg meleg ruháikon. Ez bizony az egyre erősödő telet jelentette, amikor már arra számíthattak, hazafelé jövetükben, még nagyobb hó boríthat be mindent e tájon.

András apó kezének csak a pipájában parázsló dohány adott némi meleget, amikor már nagyon

fázott a gyeplő tartásában és két tenyerével körbe markolta a füstöt, eregető pipáját.

Két asszony vastag lószőrpokróccal védekezett csípős szél ellen, amely még annak is alája fújt, nem kímélve szánkón utazókat, még akkor sem, ha jól fel voltak öltözve.

Az asszonyok többrétegű bő szoknyát öltöttek magukra és felsőtestrészüket báránybőrből készített bekeccsel takarták, amire még nagykendőt is borítottak, amelyből jutott fejükre is takarónak. Lábukat magas szárú csizmájuk védte a cudar hidegtől.

András apó lábát szintén meleg csizma ölelte körbe, amelynek kemény szárába priccses nadrágjának szárát betömködte. Vastag, prémes kabátjába burkolódzott, míg fejét meleg kucsmasapka takarta.

Szánkót vonó két ló ugyancsak igyekezett a bíróság felé, pedig nem érdekelte őket semmilyen tárgyalás, sem annak kimenetele, amit még most nem lehessen tudni, kinek hoz majd győzelmet.

Amikor leértek szánkójukkal, a fogathajtója a lovakra rárakta saját takarójukat. A két asszony bement a bíróság épületébe várakozni, ahol mégiscsak melegebb idő várt rájuk a váróban.

Az épületbe lépve, mindannyian meglepődtek. A tárgyaló terem előterében nem találták azt az embert, akit bepereltek. Nem látták a *vénpiszkos*

Zs. Miklóst, akit most az igentisztelt bíróság móresre tanít. Azt, aki fizeti részükre azt a pénzt, ami becsületükben megsértetteket jogosan megillet.

—Az a *vénpiszkos* Zs. Miklós nem jött el?—kérdezte Zsófi nenét Rozál nene, mintha ő erre most választ tudna adni.

—Én honnan tudjam ezt? Talán már bent van a tárgyalóteremben, azért nem látjuk a *vénpiszkost*!—válaszolta értetlenül, mert nem tudhatta, mi történik akkor, ha az alperes, aki szerinte mindenképpen fizetni fog, nem jelenik meg a tárgyaláson.

Nem sokat kellett várniuk, amikor hivatalszolgája kiált a tárgyalóterem ajtajába, és hangosan olvasta:

—T. Andrásnak felesége, Rozál asszony és B. Lajosnak felesége, Zsófia asszony, felperesek, valamint Zs. Miklós alperes, lépjenek be!

Két asszony csak most nézett igazán értetlenül egymásra. Most derült az ki, hogy az a *vénpiszkos*, nem jelent meg tárgyaláson. Ha bent lenne, akkor most nem szólítaná a hivatalszolgája.

Hivatalszolga odalépett a bíróhoz és tudatta vele, hogy az alperes, Zs. Miklós, nem érkezett meg.

A bíró egyszer-kétszer megvakarta fejét, majd az aktába pillantva, olvasta:

—T. Andrásnak felesége, Rozália asszony, adja elő sérelmét:

Rozál nene egy picit köszörülgette torkát, mint a hajnalonként kukorékolásra készülő kakas, majd elkezdte panaszát előadni:

—Ugyancsak igentisztelt, nagyságos bíró úr, ne tudjak innen elmenni, ha nem úgy volt, ahogy én most elmondom magának!

—Kérem a felperest, hogy szorítkozzon a lényegre és kerülje válaszában a hosszúlére nyújtott, kanyargós beszédet, mert most tárgyalóteremben van, ahol csak a lényegre kell szorítkoznia! —utasította rendre a bíró Rozál nenét,

aki az otthoni körülményekhez szokottan, nem azonnal akart lényegre térni, hanem görbe úton akarta előadni panaszát a bíró úr szavaira.

—Igentisztelt bíróság az úgy volt, hogy én ugyanúgy közelítettem meg kijárati kapunkat e reggelen is, mint más napokon. Még a disznónyáj sem haladt el házunk előtt, de még a tehéncsordát sem lehetett látni.

Most is békésen ballagtam az utca felé, mert én egy békeszerető asszony vagyok. Ezt akárki megmondhatja az igentisztelt bíró úrnak. Ennek nézzen utána, ha lesz ideje arra, hogy végig kérdezzen a faluban mindenkit. —sorolta úgy mindezeket a sértett asszony, mintha az igentisztelt bíróság nem figyelmeztette volna elébb egy rövidebb panasz előadására.

—Szóval, amikor kifelé jöttem, Zs. Miklós haragos arccal jött velem szemben és egyenesen szemembe kiáltotta, hogy én egy *piszkos tolvaj* vagyok.

—Mást nem mondott?

—De mondott bizony! Még azt is mondta az istentelen lator, hogy én elloptam a körtéjét. De ezt nemcsak én hallottam, hanem az utcában még sokan mások, akik ekkorára már kijöttek házukból, hiszen várták a legelőre kifelé menő tehéncsordát, disznónyájat, meg aztán a többi jószágokat.

—Maga mit mondott erre Zs. Miklósnak?

—Igentisztelt bíró úr! Nem volt nekem arra időm, hogy sértegetésére mondjak valamit, mert

bekiabálás után, rögtön elment házam elől. Elment az a *vénpiszkos* azonnal. Pedig szerettem volna szemit kikaparni ezzel a két kezemmel, mert engemet még sohasem nevezett *piszkosnak* a faluban senki! De nem is voltam piszkos soha életemben. Ez a *vénpiszkos* Zs. Miklós mégis ezt kiabálta rám, az utcahallatára. Így történt ez igentisztelt bíró úr, ha hisz el, ha nem.

—Kérdezem felperest, mindezek után piszkosnak érzi magát?

—Én?!... Én... e? Nem érzem én, tisztelt bíró úr! Sok szappant elhasználtam én már az életemben, amelyet mindet én főztem ki döglött állatokból, saját két kezemmel. Még ebből a *vénpiszkos* Zs. Miklósból is szívesen főznék, ha az a drága, jó Istenem ezt a lehetőséget nekem egyszer megadná. Istenem, de boldog is lennék én akkor!

Szent Antal perselyébe nem sajnálnék száz forintot tenni!

—Ne sértegesse az alperest még akkor sem, ha ő most nem jelent meg a tárgyaláson!

Ha nem érzi magát piszkosnak, akkor azt kérdezem, hogy tolvajnak érzi e magát?

—Hogy érezném már igentisztelt bíró úr! Még hogy én a körtéjét elloptam volna? Nem loptam még én el senkinek semmijét! Olyan tiszta az én lelkiismeretem, mint ma született báránynak. Ha nem járnék el szentgyónásra, halálom után akkor is mennyországba jutnék, mert kerülöm a bűnt teljes szívemből!

—Ha maga se nem piszkos, se nem tolvaj, akkor ezt mindenki tudja a faluban, hiába kiabálta az alperes az utcahallatára!

Csak olyanokat lehet megsérteni, akik azt hiszik magukról, hogy ők piszkos tolvajok és ezt mások is így gondolják. Márpedig az előbb mondta, hogy a faluban se piszkosnak, sem pedig tolvajnak nem ismerik magát!

Most pedig menjen ki a teremből és helyét B. Lajosnak felesége, Zsófia asszony foglalja el! — mondta bíró.

Zsófi nene megilletődötten foglalta el a bíró által kijelölt helyet és csendben várta annak kérdését.

—Tessék nekem azt megmondani, mit mondott az alperes, mivel sértegette magát?

—Igentisztelt bíró úr! Nekem azt mondta ez a *vénpiszkos* Zs Miklós, hogy én egy *büdös kúrva* vagyok! Ezt az egész utcának hallatára mondta.

—Kérdezem a felperest, *büdösnek* érzi magát?

—Én, tisztelt bíró úr? Még hogy én büdös lennék! Sohase voltam büdös világéletemben! Olyan igaz ez, mint ahogy most itt vagyunk mindannyian, ebben a teremben!

—Most azt kérdezem, *kúrvának* érzi magát?

—Még hogy én, kúrva lennék? Nem is voltam soha! Nem csaltam én meg a drága, jó uramat soha! Ne tudjak innen elmenni, ha én valaha is…

Ezt a mondatot már nem sikerült befejeznie Zsófi nenének, mert iszonyatos tüsszentésekbe kezdett.

A jelenlevők egyik része azt gondolta, idefelé jövet fázhatott meg az úton. Jelenlevők másik része mást gondolt. Talán azt, hogy mégiscsak el szeretne menni innen, ezért jobban teszi, ha kívánságát nem mondja ki teljes egészében, és nem kísérti vele az ördögöt, mert előfordulhat az, hogy nem tud kimenni a teremből.

—Ha *büdösnek* sem érzi magát, meg aztán *kurvának* sem, akkor maga nem *büdös kúrva*! Ezek után mindenki tudja a faluban, hogy amit Zs. Miklós kiabált magára, az, bizony nem igaz!

—Igen tisztelt, nagyságos bíró úr! Kérdezem én magától, hát érez maga valami büdöset, amióta bejöttem a terembe? Vagy, látott maga olyasmit, hogy én valakire kacsintgatnék, amiből azt láthatná, én azt a személyt bűnre akarnám csábítani?

—Figyelmeztetem a felperest, hogy itt csak nekem van jogom kérdéseket feltenni! Most pedig arra kérem, foglaljon helyet odakint a váróban, amíg a bíróság meghozza az ítéletét.

Zsófi nene kivonult Rozál nene mellé és máris nagy találgatásba kezdtek:

—Mit gondolsz, megnyerjük a pert ezzel a *vénpiszkos*, Zs. Miklóssal szemben?—kérdezte Rozál nenét, amikor leült melléje a váróban.

—Nagyon jó indulatú bíró úr ez! Olyan igazságosnak látom én őt, mintha egy angyal lenne. Olyan jóságosan nézett rám azzal a bársonyos két szemivel, mint a kéthetes bornyúnk, amikor tejjel megkínálom.

Nem faggatózott sokáig! Tudja ő azt nagyon jól, hogy te nem vagy *büdös kúrva*, én meg nem vagyok *piszkos tolvaj*. De nemcsak ő tudja, hanem a faluban senki sem hisz ennek a *vénpiszkos* Zs. Miklósnak, akinek rámegy a gatyája is erre a becsületsértésre, ez már szent igaz.

—Úgy kell neki! Majd máskor legalább jobban meggondolja, mit mondjon, mielőtt kinyitja azt a mocskos pofáját!—mondta károrvendően Zsófi nene és elégedettségében szorított egyet kendőjének kötésén, ami a sok fejcsavargatásban meglazult.

Ilyen nagy megelégedettség közepette, elbeszélgettek volna ők még egy ideig. Hiszen újra beszélni akarták azt, amit korábban már megbeszéltek. Ki, mire költi az igentisztelt bíróság által megítélt pénzt, amikor a hivatalszolga szólította őket ítélethirdetésre.

Miután elfoglalták helyüket, bíró szólt hozzájuk:

—Lefolytatott tárgyalás során megállapítást nyert, T. Andrásnak felesége, Rozália asszony, nem piszkos és nem is tolvaj. Továbbá, B. Lajosnak felesége, Zsófia asszony, nem büdös és nem is kúrva!

Őket a falu sem hiszi annak! Mivel azonban az alperes nem jelent meg a tárgyaláson, háromszáz—háromszáz forint perköltséget, tizenöt napon belül maguknak kell megfizetni, hiszen a bíróság ingyen nem szokott össze ülni és tárgyalást lefolytatni!

A tárgyalást ezúttal bezárom!

*

Rozál nene és Zsófi nene legelőször az égre tekintettek fel, amikor kiléptek a bíróság épületének ajtaján. Figyelték, mikor szakad le az Égnek boltozata, mert annak ilyen ítélethozatalra, már Földön lenne réges-régen a helye.

Az Ég boltozata azonban nem akart leszakadni, de a hóval telt fellegeit megeresztette annyira, hogy az aláhulló hópelyhektől alig láttak az orruknál tovább.

—Igyekezzetek, mert ha ennyire esik a hó, hamarosan eltakarja a hazafelé vezető utat annyira, hogy nem vesszük észre az árkokat, amibe aztán beleborulhatunk!

Nem beszélve arról, hogy hamar esteledik mostanában, aminek következtében még az orrunkig sem látunk! —figyelmeztette András apó a két asszonyt, akik nem akartak elmozdulni a bíróság épülete mellől.

Nem akartak, mert Rozál nene vissza akart menni a bíróhoz, megmondani neki, hogy ez mégsem igazság.

Nem igazság, mert az ő becsületük lett megsértve és mégis őnekik kell fizetniük.

Amikor felültek a szánkóra, ahol mindenki elfoglalta helyét, Rozál nenében ismét felbüfögött az orvosolatlan sérelem:

—Hogy ott enné meg a nyavalya azt a *vénmocskos* Zs. Miklóst, ahol van! Ki hallott már olyat, hogy az fizet, akit megsértettek.

—Ha itt lett volna, akkor másképpen ítélkezik a tisztelt bíróság. Egészen biztos, hogy neki kellene fizetnie. De mivel nem jött el, annak kell fizetni, aki jelen van a tárgyaláson. Bíróság nem ül a tárgyalóteremben fizetség nélkül. Valakinek mindig fizetni kell!—próbálta megnyugtatni András apó a két dühös asszonyt, akikben egyre jobban forrongott az epe.

Ám ők nem nyugodtak.

—Mit mondd majd az a *vénpiszokos?* Hogy röhög majd markába, amikor meghallja, hogy hiába ő sértett meg bennünket, mégis nekünk kell fizetnünk. Hogy a nyavalya ott állna belé, ahol éppen van! —mondta ki Zsófi nene kerek-perec átkait annak az embernek fejére, aki őt büdös kúrvának kiáltotta ki a falu előtt.

*

E bírósági per még sokáig volt beszédtéma a faluban. Sokan kuncogtak a két pórul járt asszonyon, még akkor is, ha szemük előtt sajnálkozásukról biztosították őket.

V*énpiszkos* Zs. Miklós—ahogyan a két pervesztes asszony annyiszor, de annyiszor emlegette—nem titkolta a bírósági tárgyalás ilyen irányú kimenetele feletti örömét.

Amikor találkozott a vesztesekkel, már nem kellett semmit sem mondania, csak kajánul mosolygott, minek következtében a két asszony majdnem eszét vesztette dühében.

Benő gyerek, aki korábban azt hitte, az általa körtelopási gyanúba kevert Rozál nene pénzhez juthat a tárgyalás során, most teljességgel megnyugodott:

—*Kellett neked vihognod a verés okozta fájdalmamon! Most aztán azt kaptad te vénboszorkány, amit megérdemeltél!* —mosolygott és vihogott magában annyira, hogy még azt sem vette észre, amikor az édesapja melléje állt.

—Mit vihogsz te itt magadban é…é…des fiam? Tán elment az eszed? Vagy ebben a hidegben még tavalyi, eszetlen vihogásod fagyott az ábrázatodra?

Nem szeretem, ha ész nélkül vigyorogsz, vagy bolondnak tetteted magad. Majd meglásd, addig

gyakorold hülyeségeidet, amíg az is maradsz. Akkor aztán nem tudok mást tenni, mint beteszlek a bolondokházába, ahol lesz idődd gyakorolni ezt az eszetlen vigyorgásodat. Ott aztán vihoghatsz reggeltől estig, estétől meg reggelig!

—De édesapám! Maga csak akkor örül, ha az én ábrázatom olyan bús, mint Savanyú Jankó bátyámé, akire még a falu legöregebb embere sem emlékezik, hogy egyszer az életben látott volna az arcán valamicske mosolyt.

Különben sem vihogtam, csak maga látta úgy! Hogy megmondjam magának az igazat, én bizony éppen sajnálkoztam. Olyan igaz ez, mint a jó Isten az Égben! Ha hiszi el, ha nem!

—Ugyan már é…é…des fiam, te meg a sajnálkozás, nem egy tőről fakad.

—De édesapám, én igenis sajnálkoztam most; *ha hiszi el, ha nem.* *{ a faluban gyakorta használatos mondás}*

—Még hogy te sajnálkoztál! Megtudhatnám, kin sajnálkoztál annyira, hogy az ábrázatodon a rád jellemző igazi vigyorgást lehetett eközben látni.

—Márpedig én ugyancsak sajnálkoztam, mert Rozál nene, meg aztán Zsófi nene szerencsétlensége jutott az eszembe. Úgy sajnálom őket, amiért őket büntették meg, hiába ők lettek megsértve. Mivelhogy egyiküket piszkos tolvajnak, másikjukat pedig büdös kúrvának mondta az a *vénpiszkos* Zs. Miklós bátyó.

—Édes fiam, már engemet is megszédítesz a színészkedéseddel. Előttem, nem kell hazudoznod

azt, hogy te mennyire sajnálod azt a két vénasszonyt. Sőt, nem is kérem, hogy Rozál nenéden sajnálkozzál, hiszen én sem szeretem őt annyira, hogy az iránta való sajnálatot elvárjam tőled.

—Jól van édesapám, ha úgy akarja, akkor egy cseppet sem sajnálom őket, és ez nem esik nekem nehezemre*, ha hiszi el, ha nem.*

Miután a máskorinál békésebben ért véget az édesapának és édesfiának szóváltása, a Benő gyerek elégedetten vonult ki az utcára, ahol máris Rozál nenébe botlott.

Az öregasszony vizsla szemeivel figyelt a felbukkanó, rakoncátlan gyerekre, aki már régóta gyanús volt előtte. Talán éppen az óta, amióta megszületett.

Nem volt elég az évek óta halmozódó gyanúja, az istenverte gyerkőc gonoszságával kapcsolatban, most ráadásul, még azt kellett látnia, hogy kajánul mosolyog, amikor vele találkozik. Ugyanúgy, mint az a *vénpiszkos* Zs. Miklós, az a mocskos gazember, hogy az Isten ott nyuvasztaná el, ahol éppen van!

—Mit vigyorogsz úgy, mint akinek elment az esze?—kérdezte dühösen.

—Ugyan már Rozál nene! Hogy mondhat ilyesmit rám, amikor én csak boldog vagyok, amikor magát láthatom. Különösen meg az óta van ilyen jó kedvem, mióta megnyerte a pert.

—Még hogy én megnyertem volna, te büdös kölyök? Hogy nyertem volna, amikor nekem kellett fizetnem.

Ez a *vénpiszkos*, még a körtefagallyait is beszórta az udvaromra, hogy lopás gyanúját énrám terelje.—mondta epésen Benőnek, akinek már sohasem jön meg az esze, vagy talán máris több van neki, mint amennyi kellene.

„—Talán máris több van, mint kellene!” Ismétlődött meg az iménti gondolata, ami után belopódzott agyának tekervényeibe az a szörnyű gondolat, hogy köze lehet az udvarára beszórt körtefagallyakhoz.

Akárhogyan is gondolkodott az eset óta, nem tudta elképzelni, mi oka lehetne annak, hogy az a *vénpiszkos*, gallyak beszórásával őt, gyanúba keverje. Hiszen sohasem voltak haragosok. Ha ő nem, akkor csak ez a büdös kölyök lehetett.

—Mondd csak nekem drága fiacskám, nem tudod kiszórta be a körtefa gallyait az én portámra? —kérdezte vizslatekintetei mellett, miközben egyetlen pillanatra sem vette le szemét róla, aki már régóta gyanús volt előtte.

Benő gyerek most állt igazán nagy kérdések előtt. Ha nem mondja meg az igazat, akkor ez a vénboszorkány sohasem tudja meg, hogy ő volt a tettes. Mindezt nem tette másért, mint azért, hogy megbosszulja vénasszonynak azt a szemérmetlen vihogását, amit elkövetett ellene, amikor az édesapja megdorgálta.

Válasz helyett kacagásba kezdett:

—Hihi, hi! Haha, ha! Bizony én voltam! Ezután jobban teszi, ha más kárán nem örül annyira, mert még maga is károsult lehet!

Vénboszorkány mindenre számított, csak ilyen gyors beismerő vallomásra nem. Meglepetésében néhány másodpercre néma maradt, de csak azért, hogy utána még dühösebben kiabáljon a beismerőre:

—Mindég tudtam, te rakoncátlan gyerek! Tudtam, de nem voltam benne bizonyos. Nem elég hogy lóvá tettél, még fizetnem is kellett háromszáz forintot. Ezért még megfizetsz, ha addig élek is. Esküszöm a magasságos égben lakó atyaúristenemre, ezért még nagyon meglakolsz!

Már kezdett puszta öklével sújtani az őszinte beismerést gyakorló felé, de az már ekkorára elrugaszkodott a helyszínről. Ez viszont természetes, hiszen futásban nem volt nála jobb a faluban.

Putyókázás

Ha bárki azt gondolná, Benő rakoncátlan viselkedése alábbhagy már ezután, minden bizony nagyot téved.

Az édesapa kezdte unni fiára feleslegesen elpazarolt időt, aminek túl sok eredménye nem mutatkozott. Legfeljebb ő lett idegesebb a sikertelen

nevelést tapasztalván. Bár, Rozál nenével történt események miatt, nem volt annyira, bosszús fiára, hiszen ő sem szívlelte a vénpletykást.

Kicsit lanyhult a nevelés buzgósága, az édesfiát illetően.

E cudar Benő gyerek nagyon hasonlított a *Daru* névre hallgató tehenükhöz, amely szintén rendelkezett olyan képességgel, hogy észrevegye, mikor lanyhul az ő marhaságára irányuló külső figyelem.

Amikor észrevette, hogy az őrzésével megbízott pásztor figyelme csökkent irányában, berohant a zöldkukoricásba és habzsolta a finom, zsenge kukoricacsöveket.

Így volt ezzel Benő gyerek is. Miután elcsitult közelében a vihar, kiment az utcára, hogy ott találjon magának egy olyan játszótársat, akit nem kell sokáig győzködnie és elkezdhetik az általa kívánt játékot.

Tavaszi szél kicsalogatta a zsenge fűszálakat, amelyeken hasonlóan zöldszínű, zöldpihébe öltöztetett kislibák. Még mostanában kelhettek ki az istállók dikói alatt, amelyek a nagylegények éjszakai pihenőhelyéül szolgáltak ez idő tájékán.

Kelegettek ezek az apróállatok nemcsak az istállókban, hanem lakószobáknak ágyai alatt is. Bár az igaz, oda inkább a kotlós tyúkokat helyezték el szívesebben, mivel nem piszkoltak olyan nagyon, mint a nagyobb testű libák. Az is igaz, némely libának volt annyi esze, hogy nem szennyezte be

helyét, hanem erre a rövidke időre, kérte kibocsátását az udvarra.

De hol is kelhettek volna ki ilyen korán, amikor még el sem múlt a tél, amikor ők már ráültek tojásaikra? Márpedig tojásokból ki kellett kelniük az apró jószágoknak még koratavaszon, hogy következő télig legyen idejük felnevelkedni.

E kislibák legeltek most a falu feletti Kisparton, amikor két gyerkőc kapaszkodott kifelé annak meredek emelkedőjén.

Az egyik Benő, akivel mindig történhetett valami olyan dolog, ami felnőttek kedvének ellenére van.

Annyi bizonyos, játszótársak között voltak olyanok, akik nem szívesen kezdtek játékot vele. Ennek talán megvolt az oka, mert az ilyen játékok után, mindig futni kellett a felnőttek elől.

Most azonban D. Laci mégiscsak hajlandó volt társulni véle. Ez az újabb játék nem volt más, mint a ***putyókázás.***

—Gyere csak Laci! Fogd meg ennek az üstnek egyik fülét.

—Minek kell nekünk az üst? —kérdezte társa kíváncsian, mert nem tudta elképzelni, milyen játék lehet az, amihez ekkora nagyságú üstöt kell vinniük. Ráadásul, az üstnek semmilyen sérülése nem volt, hiszen teljesen ép rajta a zománc. Annyi bizonyos volt előtte, ha ez az üst megsérül, ebből könnyen verés kerekedhet.

—Minek? Minek?! Ebben kavarjuk meg az agyagot, amiből sok *putyókát* tudunk készíteni!

Laci gyerek nem kérdezősködött tovább. Megfogta az üstnek egyikfülét, mert másikat már Benő fogta, és elindultak agyagért, kifelé a Kispartra.

Rozál nene most is a közös kőkerítés mellett lapult. Rejtőzködő állapotában figyelte a cipekedő gyerekeket, akik nagy egyetértés mellett indultak fel a dombra, a zöldpázsitos Kispartra.

Moslékkavaró bot most is mellette volt. Ennek közelsége mindig megnyugtatta. Nagyon szerette, ha adott esetben van kéznél, olyan eszköz, amellyel jobb belátásra tudja bírni a cudar gyerekeket.

Olyan ügyesen bánt véle, mint csikósok a lasszóval, amelyet neveletlen csikók nyakába vetettek olykor. E botot azonban senkinek nyakába nem kellett vetni, mert ez ilyesmire ugyancsak alkalmatlannak bizonyulna.

Az évek óta begyakorolt dobásával el tudta érni, hogy a futó gyereket ugyanúgy képes volt megfékezni, mint a csikós lasszójával a rohanó paripát megfékezi.

Gyerekek között, rémséges híre volt a faluban a botdobálási tudományának. Általában az elől futónak lába közé dobta, és miután ez megbotlottak, az utána futók az elesettben botlottak meg. Így valamennyien elterültek a földön, aminek következtében mindet elfoghatta, ha akarta.

Ő nem akarta mindet elfogni. Csak a legrakoncátlanabb gyereknek dobta a lába közé.

Olyan kívánós szemmel leste most is a két gyereket, mint akiket azonnal fogságba kíván ejteni. Ám e pillanatban még nem volt olyan bűnűk, ami sürgőssé tenné számára az elfogásukat.

Két gyerek békésen ballagott üres üsttel kezében, kifelé a partra és ez még senki előtt sem számíthat megbocsájthatatlan véteknek.

Amikor kiértek, nagy buzgalommal kapargatták az agyagot és rakták bele az üst terjedelmes üregébe.

Ha ezt az édesapa látná, minden bizonnyal kérné édesfiát, hogy most tapasztalható buzgóságát, kukorica kapálásánál is hasonló szorgalommal gyakorolja.

Az már igaz, amit kötelességből, parancsra kellett művelnie az bizony rabszolgamunkát jelentett számára.

Megpakolt üsttel elindultak vissza a lakásukhoz, azonban Benő, egy hirtelen ötlettől vezérelve, megállította játszótársát:

—Álljunk meg Lackó barátom! Mást gondoltam. Mégsem a portánkon *putyókázunk,* hanem innen fentről, a pincetetejéről dobáljuk le valamennyit. Innen a durranás sokkal jobban behallatszik a faluba.

Meglásd, még a felvégben is meghallják putyókázásunkat. Irigykednek is majd ránk azok a

mocskos felvégi gyerekek, akik mindig szapulják az alvégi gyerekeket, mintha ők különbek lennének minálunk!

Miután minden vita nélkül, a Lackó gyerek most is beleegyezett a változtatásba, neki kezdtek az agyaggyúrásának, melyhez szükséges vizet találtak kint a külső árok tócsáiban.

Két gyerek erőt, fáradtságot nem kímélve, nekiesett az agyaggyúrásának, ami egy félóra elteltével már olyan ragadóssá vált, mint a csiriz, vagy az a *ganca*{*krumpliból főzött, ragacsos étel*}, amit Rozál nene kavart össze krumpliból ebédre.

Az ennyire megdolgozott agyagból lehet aztán olyan nagy putyókát készíteni, aminek hangja egy gránátéval vetekszik.

Amikor jól megdolgozták az agyagot a nagyüstben, öt felé osztották, mert ötöt szándékoztak belőle készíteni. Öt nagy putyókát! Had legyen igazi durranás! Olyan, amelyet még hetek múlva is megemlegetnek, azok a nyamvadt, felvégi gyerkőcök.

Az agyagcsomókat a nagyméretű főzőlábashoz hasonlóra formázták, amelynek nagysága vetekedett az otthon használt ötliteres lábaséval. Azzal, amelyben az egész családnak elegendő vacsorát főzhetett az édesanyja.

Amikor elkészültek az agyagból formált vastag falú putyókák, pince tetején sorba rakták valamennyit, le a földre. Majd egyet-egyet kezükbe

vettek, amit aztán megfordítottak úgy, hogy az agyagból készült lábas alakú durrantó agyag, a putyóka, nyílásával lefelé nézzen. Aztán, mintegy megbeszélt jelre, elengedték, ami által zuhanni kezdett a pinceelőtti utcára, amit Pirittyónak neveznek a faluban.

Az ezt követő másodpercekben hatalmas durranások következtek. Alighogy eldobták kezükből az elsőket, máris kezükbe vették a következőt. Sőt, Benőnek még jutott egy újabb, az

ötödik, amelyikért gyorsan lehajolt, hogy a robbanássorozat folytonos legyen.

Közelben legelésző libák, ijedtükben nekiindultak a pincék tetejének és onnan bepotyogtak a Pirittyó utcájába. Időközben, egy kíváncsiskodó gyerek érkezett.

Egy közelben legelésző ló elszakította hosszúra méretezett kötelét és ijedtében nekiiramodott a vakvilágnak.

Két utcával lentebb, a portákon, megremegtek az ablakok, amiből a lakók kisebb földrengésre, vagy hirtelen kitörő háborúra gyanakodtak.

Az eddig békésen moslékukat habzsoló malacok kitörték karámjukat, és ijedtükben rohangásztak a házak között. Házőrző kutyák eszeveszett vonyításba kezdtek, és amelyik nem volt megkötve, kimenekült a portáról.

—Ha! Ha! —kiáltott fel ijedtében Rozál nene a lakásában, miután meghallotta a robbanásokat. Majd kirohant az utcára, ahová sorban kiugrottak mások is házikóikból.

—Mondtam én már régen, hogy háború hamarosan lesz, de nem hitte el nekem senki se! Most aztán készületlenül érnek bennünket a harcok. Ha hiszitek el, ha nem! Olyan igaz nekem minden szavam, mintha az angyal szólna belőlem. —bizonygatta szavainak igazát Marcsó nene és máskorinál sokkal több keresztet vetett magára, a helyzet súlyosságára való tekintettel.

Már mindenki hitt volna Marcsó nene szavainak igazában, ha következő percben, a Kispart felől, nem hallatszanak a következő istenkáromló szavak:

—Neveletlen, bitang kölykei! Hogy az a nehézséges nyavalya nem áll már belétek, meg fajtátokba is!

Mivel robbantgattatok? Mert azt ne mondjátok nekem, hogy ezek nem gránátok voltak!

Most aztán kereshetem lovamat, ha egyáltalán még megtalálom valaha élve! Akkor aztán fizethet apátok. Hogy én beperellek benneteket, annyi szent. Olyan igaz ez, mint jó Isten az Égben!

Rakoncátlan gyerekek, személyüket érintő, istenkáromló szavak hallatán, nekiiramodtak az erdőnek, amely nem volt túl messze a falu széléhez.

Annak ellenére, hogy elmenekültek a putyókázás helyszínéről, az átkait szóró ember kiáltozása nem akart megszűnni:

—No, Megállj te K. Benő külyök, meg aztán D. Lackó bűntársad! Hiába futottatok el, mert felismertelek! Felismertelek, és addig nem nyugszom, amíg három moslékkavaró botot nem verek darabokra rajtatok!

Az utcára rohanók között az édesapa, K. Sándor is ott volt. Mindeddig nem tudhatta, mennyire érintett családja a falut most sújtó katasztrófában. Az istenkáromló szavak elhangzása után azonban világossá vált előtte, a Benő gyerek

nevelésére fordított idő, még most sem tekinthető teljesen megtérültnek.

Idegességében nem tudta mihez kezdjen. Legszívesebben rohant volna a menekülők után. Az erdő azonban nagyon nagy, a gyerekek meg olyan kicsik benne, hogy könnyebben megtalálna szénakazlában egy pipapiszkálót, mint hatalmas erdőben őket.

Volt tapasztalata abban, mely szerint nincsen értelme feleslegesen rohangálni az erdőben. Majd az éhes hasa hazahozza, amikor többször egymásután meg kordul a gyomra.

Amint eljött az este, számítása igaznak bizonyult. Leszálló esti homályban megzörrent halkan az utcára nyíló kapu, amelyen egy gyerek osont befelé, tőle telhető legnagyobb óvatossággal.

Gyanútlan gyereket egy erős kéz kapta el, melynek gazdája máris ekképpen szólt ugyancsak ideges, epés hangján:

—Gyere csak é…é…des fiam! Hogy is volt az a durrogtatás?

Miért menekültek be a libák a pincetetőn, az anyalúd által vezettetve, pusztulásukkal sem törődve?

Miért ment világgá Pesta sógor gebe lova, amely olyan erőtlen, hogy egy legyet sem bírna agyon rúgni? És most, a halálfélelem olyan erőt adott neki, hogy nekiiramodott a nagyvilágnak!

Miért menekültek el a kutyák a faluból?

Miért törték ki karámjukat a disznók, amelyeket hiába keresnek, azóta sem találnak gazdáik?

Mitől tört ki háborús riadalom a faluban?

Mért kell nekem ezzel a sok munkát végző, fáradt kezemmel örökösen, a moslékkavaró bottal, suhintgatnom a te büdös fenekedet?

Az esze vesztett bőgéseidtől már olyan a portánk, mint a siralomház, ahonnan csak jajveszékelést lehet hallani! Hogy a nyavalya nem áll már belé az ilyen cudar gyerekbe, mint amilyen te vagy, é…é…des fiam!

—De édesapám, ha maga is volt gyerek, akkor tudnia kellene, hogy a gyerekek néha rosszalkodni szoktak! —próbált magyarázkodni Benő.

—Még hogy néha. Hát nem veszed észre, mennyire cudar teremtéssé váltál?

—Édesapám azt szeretné, ha én olyan jó lennék, mint az angyalok a Mennyországban. Csak azt nem veszi észre, hogy én a Földön élek, ahol gonosz ördögök csábításai sokkal nagyobbak, mint odafenn, ahol a finom, égi manna megterem.

Azt szeretné, ha olyan jó lennék, mint maga. Könnyű magának jónak lenni, hiszen nincsen ideje rosszalkodásra, mert állandóan a gazos földeket kapirgálja. Pedig munkából nem lehet jól megélni.

Mindég azt mondja kupcihéroknak áll a világ. Az adóvégrehajtók, képviselők élik a világukat, mert messzire állnak a munkától. Magának meg sokkal

előbb lett görbe háta, mint tele pénztárcája. Ha hiszi el, ha nem. Úgy mondom én ezt magának, ahogy van. Csak a jó Isten látja lelkem, hogy igazat mondtam, a tiszta szín igazat mondom.

Így feleseltek még egy ideig, amikor is még egy csomó hasonló kérdést feltehetett volna az édesapja ennek a cudar Benő gyereknek. Meg aztán az is neki, de már nem volt hozzá türelme. Nem volt, mert erősen viszketett a tenyere, amelyben a moslékkavaró botot szorongatta, egyre türelmetlenebbül.

Nemsokára olyan jajgatást lehetett hallani portájukról, amelyre még Rozál nene is elégedetten suttogta kerítése takarásában:

—*Úgy kell neked, te neveletlen büdös kölyök!*

Ismételte károrvendően korábbi kívánságait, miközben arra figyelt, nem e kell törött az apa moslékkavaró botja helyett a sajátját kölcsönadnia. Erre ugyancsak hajlandónak bizonyulna. Ezen, bizony már ne múljon ennek a cudar Benő gyereknek további nevelése.

Gábor sógort a véletlen most részesítette abban a szerencsében, hogy elhaladhatott az előtt a porta előtt, ahol e cudar Benő gyereknek nevelése most ért véget.

Először nem tudta mire vélni a fülbemászó ordítást, ezért bekukkantott arra portára, ahol a rakoncátlan gyerek bőszülten ordítozott. Egy ideig még hallgatta nevelésre szoruló gyereknek fájdalmas kiáltását. Miután ismételten bekukkantott e portára, nem állhatta szó nélkül az édesapa nevelési módszerét:

—Mért veri ezt a gyereket, sógor?

—Miért, miért? Hát azért, mert, ha ráhagyom az ilyesfajta viselkedést, még valami kupcihér, adóvégrehajtó, képviselő lesz belőle, vagy valamilyen más dologkerülő, élősködő!

—Ugyan már sógor! Ne verje már azt a gyereket! Egy pár évvel ezelőtt még maga mondta, azért dolgozik sokat, hogy gyerekének már ne kelljen sokat dolgoznia.

Ha meg a gyerek nincsen lekötve se munkával, se tanulással, akkor keres magának valamilyen elfoglaltságot! Ha jó meggondoljuk, akkor gyerekének már csak annak a pénznek az elköltésével kell töltenie idejét, amit maga összekuporgatott ez idáig.

Tudja sógor, úgy szokott az lenni, hogy amit az egyik nemzedék összehord, azt a másik széjjelszórja! Világ már csak ilyen.—bölcselkedett Gábor sógor, majd tovább ballagott a kapu elől.

Egy ideig még visszapillantgatott, ám aztán serényebben ment tovább az útján, hogy ne hallja azt a bődületes ordítást, amely a Benő kölyök

neveléséhez annyira hozzátartozott, mint faluhoz a Nagyvölgy tető.

Agyaggolyó suhintgatás

Két gyerek okozta háborúshelyzet után a faluban helyreállt az élet. Azok a kutyák, amelyek ijedtükben elmenekültek, a megéhezés után ismét hazataláltak. A riadtan elmenekülő disznókat összefogdosták. Sőt, Pesta sógor gebe lova két nap multával, fájdalmas nyerítéssel kért bebocsátást az istállójába.

Végül csak azokat a libákat nem találták, amelyek Pirittyó utcába beesve, az örök vadászmezőkre költöztek. Ha megtalálták sem értek velük semmit.

Békülékeny ember azonban ezen is hamarosan túlteszi magát és igyekszik csak a szebb dolgokra figyelni.

Persze, az idő mindent begyógyít, szokták mondani, amiben nagyon sok igazság található.

Az édesapa szintén megbocsátott neveletlen fiának, aki igyekezett jófiúvá válni, hiszen zúgolódás nélkül eljárt a határba. Nemcsak eljárt, hanem szorgalmasan kapálgatott, ami után

mindenki gondolhatta; *Benő gyerek már teljesen megváltozott.*

Továbbiakban nem is lett volna semmi baj, ha az a gonosz ördög nem incselkedne vele, és nem csábítgatná újabb csínytevésre.

Putyókázás óta gyakran tekintgetett ki a Kispartra, ahová jól kilátott portájukról. Ilyenkor valami megmagyarázhatatlan vágyakozás kényszere kerítette hatalmába, minek sokszor alig tudott ellenállni. Hiszen a nagyvihart kavart esemény óta, elkerülte annak tájékát.

Ezek után nem lehet azon csodálkozni, ha nagyon megörült annak, amikor az egyik nap D. Lackóval való találkozáskor, az így szólt hozzá:

—Te Benő! Olyan régóta nem voltunk már a Kisparton, hogy lassan azt is elfelejtem, merrefelé vezet az út odáig!

Persze, ez a *régóta*, nem több két hétnél, mert akkor volt az, amikor pokol elszabadult a faluban, amelynek kialakulásában ugyancsak részük volt.

—Minek mennénk oda?

—Arra gondoltam, régóta nem ***suhintottunk*** agyaggolyót. Ezt kellene már kipróbálni és ez legjobban Kispartról repülget befelé a faluba.

—Hát, ami igaz, az igaz! Már én is szívesen kipróbálnám, milyen távolságra vagyok képes berepíteni. Én már olyan régen játszottam ezt a

játékot, hogy bármelyik felvégi gyerek tovább tudná nálam suhintani, annyi már szent igaz.

Egy párpercig még szervezgették a számukra nagyon fontos játéknak lebonyolítását. Aztán nekiindultak a Kispart meredek lejtőjének, pedig melegebben sütött a Nap, mint ez idő tájékán szokásos.

Kutyák el is bújtak hűvösebb helyekre. Pedig máskor olyan szívesen ugatták meg e két neveletlen gyereket, de meleg miatt most ehhez sem szottyant kedvük.

Ballagtak kifelé a partra, most azonban nem vitték magukkal a nagyméretű üstöt.

Nem is volt most erre semmi szükség, hiszen kevés mennyiségű agyagot kellett gyúrniuk, mert a dió nagyságú golyókhoz, alig van szükség egy pár maréknyi agyagra.

Az jól is jött, hogy nem kellett cipekedniük véle, amelyet akkor csak úgy bedobtak egy csipkebokorba sárosan, mert menekülniük kellett. Majd másnap hozták haza, amikor Benő szülei számon kérték; *hová lett a lekvárfőző üst?*

Amikor kiértek, egy pillanatra leültek egy kis pihenőre, mert a Kispartra vezető emelkedőn már elfogyott belőlük a szusz.

Észak felé a Bükk hegység csúcsiban gyönyörködtek, Dél felé az alföldi rónaság bontakozott ki előttük a tiszta időben.

Lábuk alatt falu hevert békésen, amely fölött úgy játszott a délbáb, mintha meseországot

figyelnék, hosszan elnyúltan, kanyarogva a völgyben alattuk.

A pihenőt nem hagyták hosszúra nyúlni, mert az agyaggolyó mielőbbi suhintása már nagyon csábította őket.

Agyagos oldalban csak egy kicsi gödröt ástak, amelynek nagysága nem volt nagyobb egy vödörnél. Gödörbe vizet öntöttek, majd kavargatták az agyagot mindaddig, amíg igazi ragadós, kemény agyag nem lett belőle.

Miután az agyagnak minőségét megfelelőnek találták, vagy száz darab dió nagyságú golyókat gyúrtak belőle. Amikor elkészítették a lövedékeket, vágtak két darab egyméternyi hosszúságú pálcát, amelyeknek végére egy-egy agyaggolyót szúrtak. Időközben, S. Józsi csatlakozott hozzájuk.

Először csak óvatosan suhintgatták a hajlékony vesszőket, szoktatva kezüket e játékhoz, amelyet már régóta nem gyakoroltak.

Az első golyók repítését domb teteje felé irányították, nem a falu felé. Mikor kellően begyakorolták mozdulataikat, a falu felé fordultak és a Benő gyerek ekképpen szólt Lackóhoz:

—No, akkor próbáljunk szerencsét! Nem bánom, ha te kezded el, és én suhintom a második golyót.

Alattuk a falu csendes volt. Csak némely tehén bőgése hallatszott fel olykor, vagy egy éberebb kutyának ugatása, amelyiknek nem sikerült

szundítgatni, mert éhesnek érezte magát, vagy túlságosan melegnek találta azt az időt, amelyben még nyelvét is kilógatta.

Amikor Lackó gyerek elröpítette a golyóját, nem repült messze, mert a Pirittyóban valamelyik fa lombjában fennakadt.

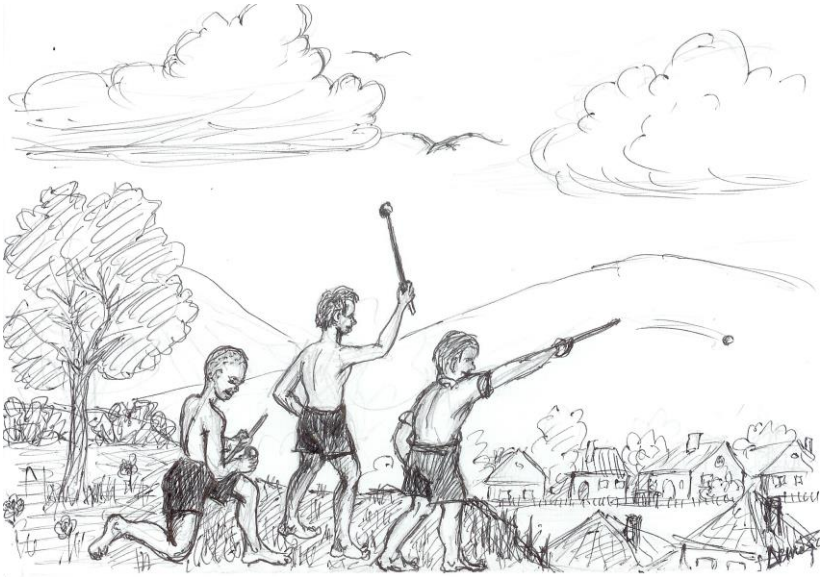

Ezután Benő suhintgatta vesszejét, majd többszöri nekilódulásra lerepítette róla a rászúrt agyaggolyót.

Ez már jóval messzebb repült. Ezért egyre inkább kedvet éreztek az efféle játékhoz. Ilyen

sikerek után lázas buzgósággal folytatták tovább az agyaggolyók suhintgatását, mind a hárman.

*

Bent, az alvégben, János bátyó látogatta meg szomszédasszonyát, *olyan* mondvacsinált indokkal.

Panni nene nagyon jól sejtette a látogatás igazi okát, amelyhez semmilyen kedve sem kerekedett, mivel nem tetszett neki a tenyeres-talpas ember.

Különben is szerette urát. Legalábbis ezt szokta mondani, aki most nem volt otthon, mert éppenséggel a határban akadt dolga.

János bátyó ezt az alkalmat próbálta kihasználni, amikor benyitott az urát állítólag nagyon szerető asszonyhoz, aki malacok etetésével foglalatoskodott és csak úgy mellesleg figyelt rajongója szavaira.

—Tudod e Panni, te már régóta tetszel nekem. Ha hiszed el, ha nem. Hogy te mért nem akarod ezt észrevenni, én ezt nem érthetem. Pedig még az Isten is megver, ha ennyire figyelmen kívül hagyod az én epekedésemet irányodban, ami lassan már a sírba dönt, majd meglásd édesem.

—Majd adok én neked ezzel a bottal, csak tegyed itt a szépet, mintha én olyasmire kapható volnék. Pedig jó Isten látja lelkemet, hogy én az uramhoz hű voltam mindig és az is maradok.

Éppen ezért jobban teszed, ha fogod magad, és el mégy a portáról, mielőtt rád önteném ezt a forró moslékot! —figyelmeztette és hárította el János bátyó udvarlását, az uráért epekedő asszony, majd a vályú felé fordult, ahová moslékot szándékozott beönteni, a sívítozó, éhes malacoknak.

Amikor lehajolt a vályúhoz, megfeszült rajta szoknyája—már amennyire egy bő szoknya megfeszülhet. Hirtelenjében egy erős csípést érzett fenekén.

Moslékbeöntést abbahagyva, dühösen fordult hátra, ahol már csak annyit látott, hogy János bátyó éhes szemgolyói, a fenekét pásztázzák.

Ha az előbb dühös volt, most még dühösebb lett. Önuralmát elvesztve, egy hatalmas pofont csattintott udvarlójának ábrázatára, aki értetlenül nézett a feldühödött asszonyra.

—Hát ez miért volt? —nézett pislogott Panni nenére, aki erre a pimasz kérdésre már annyira dühös lett, hogy most már a moslékkavaró botot lendítette a levegőbe.

Bottal mindenképpen lesújt a nem kívánatos udvarlójára, ha következő pillanatban, fenekén érzett előbbi csípéshez hasonlót, nem érez homlokán. E csípés nem biztos, hogy helyes kifejezés, mert inkább egy tompa ütéshez hasonlított, mivel ezt a testrészét nem takarták terjedelmes szoknyájának bőséges ráncai.

Talán egy pillanatra megszédült, mert szemei előtt apró karikákat röpködtek. Ez valóban csak egy pillanat volt, mert az esze nem hagyta cserben. Láthatta, hogy János bátyónak mindkét keze hátra van téve. Mindebből könnyen következtetett arra, hogy az előbbi pofont is ártatlanul adta a nem kívánt udvarlójának.

Akkor hát honnan jött ez az istenverte agyaggolyó?—suttogta magában értetlenül, miután az ujja hegyével lekaparta a maradványait.

Ez volt most a nagy kérdés, amely előtt most már ketten álltak értetlenül.

Már hajlottak arra a gondolatra, miszerint ez nem volt más, mintegy égi jel, ami a paráznaság bűnére figyelmeztette őket. Talán még idejében.

Már-már kezüket összetéve, imát suttogott két ijedt ember ajka, amikor eszetlen röhögéseket hallottak a Kispart irányából, melyek nagyon jól behallatszottak hozzájuk.

—Kik lehetnek e bitangok? Kitekerem nyakukat, ha rögtön a börtönbe zárnak is!—borította el János bátyó ábrázatát a düh. Sejtette, az előbbi történések, és a Kispart irányából jövő röhögések között, van valami összefüggés. A feldühödött ember teljesen bepirosodott.

E nagy bosszúságát meglehetne érteni, ha kapott pofon nagyságából mi is ízlelhetnénk valamicskét.

A jogosan felduzzadt bosszúságával indult neki a zöldpázsitos part hirtelen emelkedőjének.

Mire felért már csak a levegőt kapkodta keservesen, annyira kifulladt.

A két neveletlen gyerkőcnek ez volt szerencséje. Amint észrevették a feléjük kifulladva közeledő dühös embert, tudták, hogy nagybaj van. A vaktában suhintgatásuknak ez lett az eredménye.

Az el nem használt agyaggolyókat hátrahagyva, rohantak ismét az erdő irányába, hiába kiabálta utánuk János bátyó:

—Álljatok meg! Álljatok meg ebadta kölykei, mert rögtön kitekerem nyakatokat!

Benő és Lackó és a Józsi nevű gyerekek, ily *csábítóan* hangzó ígéretek ellenére sem álltak meg. Addig rohantak, amíg a sűrű erdő lombjai el nem takarták őket az üldöző, dühbegurult ember szemei elől.

Amikor eljött az este, rettenetesen félve ballagtak hazafelé. Nagyon jól sejtették, mert fenyítés ezúttal sem maradhat el.

—É…é…des fiam! Tudod e kijárt minálunk? Bizony-bizony! János bátyó tette tiszteletét, aki elmondta nekem, az én é…é…des fiam milyen dolgot művelt már megint. Elmondta, hogy vaktában lődöztetek a falu felé. Nem nektek köszönhető, hogy Panni nenéddel együtt még mindig láthatják Istennek szép világát, ezen a szép napon.

Nos, mit mondasz te erre, é…é…des fiam?

Benő gyerek csak hallgatott egy ideig, majd bűnbánó arccal próbált felelni:

—*De édesapám! Nem tudhattuk, hogy olyan hátszél kerekedik, ami felkapja golyóinkat és befújja Panni nene portájára. Sőt, a szépen gömbölyödő farára, meg arra a nemes ábrázatára, amely olyan szépen szokott ragyogni a bölcsességétől, hogy öröm ránézni!*

Megnyugtatom én magát, kedves édesapám, hogyha ezt mink előre tudjuk, akkor egészen biztos nem lődözünk a falura. Így igaz ez édesapám, ha hiszi el, ha nem. Csak a jó Isten látja lelkem, hogy minden szavam igazság!

Az édesapa nem hitte el minden szavát édesfiának. Legjobb, ha azt mondjuk; *egyet sem hitt el.* Éppen ezért szokásos nevelési módszerét gyakorolva, ismét sírásra bírta az édes fiát.

Rozál nene arcán ismét elégedett mosoly jelent meg, amint kerítés mellett rejtőzködve, halhatta e Benő kölyöknek legújabb ígéretét, javulásával kapcsolatosan:

—*Elég lesz már édesapám! Én már olyan jó leszek, hogy botot sem kell tartania a háznál! Ha hiszi el, ha nem.*

Karikázás a falu utcáin

Miután eltelt néhány nap, nem fájt már a fenyítések helye. Legfeljebb néhány idétlen folt jelezte azt, hogy az elmúlt napokban nem allergiás kiütése volt Benőnek, Rákos elvtárs úttörő pajtásának.

Sérülései inkább a botütésekhez hasonlítottak, mert a foltok helyett, vöröses csíkokat lehetett látni bizonyos testrészein. Ezek is hamarosan eltűntek nyomtalanul. Így aztán nem maradt semmi figyelmeztető, ami a rakoncátlan gyereket jó viselkedésre figyelmeztetné.

A sárosnak nevezett alvég utcája most olyan száraz volt, hogy a földút keménysége hasonlított ahhoz a kemény kőhöz, amelyet az utca végén található kőbányában bányásztak, ez időnek tájékán.

Korábbi esőnek már nyoma sem volt. Ismét kezdett porzani az alvégi utca, mert a szekerek abroncsos kerekei kezdték ismét porrá őrölni az agyagos utcának felső rétegét. Így mi sem természetesebb, mint az, hogy egy centi mélységű por lepte a felső rétegét.

Ha ez így van, akkor bárki meg tudja állapítani; *most legalkalmasabb az úgynevezett* ***karikázási játék*** *gyakorlására.*

Hajnalt követően a pásztorok kihajtották legelőre az állatokat, amelyek az alvégi utcán vonultak ki a faluból a legelőre, hogy mielőbb kiérjenek. Kilenc óra táján már olyan üresek lettek az utcák, mintha a faluban nem élnének emberek.

Mindez azért látszik így, mert az állatok legelőre vonulása után, az emberek határi munkára mentek. Csak az idősebbek és gyerekek maradtak otthon, akik kevésbé bírták a kemény munkát a határi földeken.

Benő kivonult portájukról és nézte a néptelennek tűnő utcát, amelyre, innen is, onnan is, szállingóztak kifelé a gyerekek.

Kijött D. Lackó, az öccse D. Imi, Sz. Laci, B. Laci, B. Imi, B. Jóska, F. Viktor, Sz. Józsi. R. Pityu, R. Gyuri. Sz. Pista, S. Józsi, R. Laci, V. Pityu és persze a Benő gyerek. Később még mások is, a *Rohóbanda* {*alvégi gyerekek*} teljes sokaságában.

Amikor már ennyi gyerek az utcára jön, akkor valami mindig történni fog. E háború utáni évek is felkínálták játszási lehetőségeiket. Hiszen a kilőtt harckocsik maradványai hevertek sokfelé, amelyek alkatrészei ragyogó játékszernek bizonyultak ez időnek tájékán.

Annyi már szent igaz, hogy kuplungszerkezetének ötven centi átmérőjű acél lamellái, ragyogó játéknak, megfelelő karikának bizonyultak. Nem kellett más hozzá csak egy méternyi vastagabb drót. Ennek egyik végét **U** alakba hajlítva, másik végét meg fogantyúnak

begörbítve. Máris készen lett az a toló vas, amellyel karikát maguk előtt tudták gördíteni és futhattak utánna.

Amikor mindenki készen állt szerkezetével, Benő a **Rohóbanda** élére állva, kezét felemelve, megadta a jelt indulásra:

—Indulás utánam! Mindent bele!—kiáltotta miután a sok gyerek, követte. Az eddig csendes utca, most pokollá változott. Óriási zaj bejárta az alvéget, belopódzott házak belsejébe, ahol határba nem ment öregek ismét a háború kitörésére gyanakodtak.

Félénken vetették magukra keresztet, miközben azon töprengtek; mért sújtja az Isten egy újabb háborúval e szerencsétlen községet?

Rozál nene egyenesen Sátánnal azonosította Benőt, aki a Rohóbanda élén, átszellemülten nyargalt karikája után. Utána többi gyerek, mint sárkány után a szalagos farka, tolták maguk előtt az acél karikákat. Ezeknek hangja joggal emlékeztette frontvonulására a falunak otthonmaradt lakóit. Nem tudott mást tenni, mint most is utánuk kiáltani:

—Hogy a nehézséges nyavalya állna már belétek, meg a fajtátokba is! Az ilyen büdös kölykök nyakát, már a bábának ki kellett volna tekerni!

Még nem voltak közel a felvéghez, de az ottani gyerekek már hallhatták közeledésüket. Talán gyorsabban gurultak most e karikák, mint az

eredeti állapotukban, harckocsiban gurulhattak a harcok idejében.

Meg is érkeztek hamarosan a felvégbe, ahol az idősebbek átkaikat küldték az átviharzó alvégiek után.

Nem sokáig szidhatták őket, mert a karika után száguldók máris elhagyták a felvéget. Egy porfelleget hagyva maguk után, közeledtek az *Oldal* felé, ahol máris többen kiabálták:

—Gyorsan be a házakba, mert jön a *Rohóbanda!*

Nemcsak ők rohantak be, hanem az utcán napozgató libákat is maguk előtt hajtották, amit nagyon előrelátóan cselekedtek.

Az bizony igaz, hogy nem egy esetben estek áldozatul némely lustább libák, amelyek nem vették komolyan a közeledő végítéletet. Többségük szárnyait bontogatva menekült előlük. Ha nem ezt teszik, akkor bizony libasült lenne mielőbb belőlük.

Menekülő, szárnyaikat bontogató libák, ijedtükben levegőbe emelkedtek, és nekirepültek azoknak a villanyvezetékeknek, melyeket még mostanában kötöztek póznára, a falu villamosítása során.

A libák máskor a falu feletti dombok legelőiről szálltak fel. De most menekülniük kellett, ezért már utcáról a levegőbe röppentek.

Villanydrótok szikrákat hányták úgy, mint nyári zivatarban az Égboltnak villámai. Nem sokkal ezután jöhettek az ügyeletes villanyszerelők, akik

már amúgy is kiutálták a libákat, a sok üzemzavar miatt.

Már templom közelében jártak, amikor községi tanács vezetői szemlélték a soron következő feladataik színhelyét, amikor a Rohóbanda közeledő, jellegzetes hangjait vélték hallani. Voltak közöttük olyanok, akik testi épségük megóvása érdekében, még idejében félreálltak.

Ők azok, akik nem bíznak semmit véletlenre, mert annak kimenetele ugyancsak bizonytalan.

Voltak ám olyanok is, akik azt mondták; *azok a büdös kölykök térjenek ki, hiszen mégiscsak mi vagyunk a falu vezetői, nem pedig e neveletlen, cudar gyerekek.*

Hogy végül kinek volt igaza, ez úgyis kiderül.

Tanácselnök elvtárs azok közé tartozott, akik azt mondták, térjenek ki azok, akiknek játszása nem érdemel elsőbbséget a dolgozónépért küzdők ellenében. Márpedig ő szentül hitte, hogy munkája nélkül a dolgozónép békafenekénél valamennyivel lejjebb lenne.

Aki ezt nem hiszi el, annak valamilyen táborban van helye, ahol az ideológiai fejlettségén mindenképpen javítani kell.

Mindezt a Rohóbanda, cudar Benő gyerekkel az élen, figyelmen kívül hagyta. Nem figyeltek másra, mint arra, hogy az előttük sebesen gördülő karikák képesek legyenek követni kanyargós útnak irányát.

Annyi már szent igaz, hogy a házak között kanyargott a földút, amelyet kétoldalt vízvezető árok kísért párhuzamosan. Az árkokat kellett nekik mindenképpen kikerülni, hiszen, aki belehajtott, az lemaradt a többi *karikázótól.*

Az örömmámorban úszók élén Benő pajtás haladt, ezért minden lehetséges akadályba ő ütközött először.

Tanácselnök elvtárs hatalmával élve, elvárta a nagyzajjal érkező, karikázó gyerekektől, hogy nagy ívben elkerüljék falujuknak önfeláldozó vezetőit, akik a falu bejárásával jövő feladatait tervezgették.

Az élen haladó Benő csemete nem figyelt arra, hogy a társadalmi ranglétra fokán, sokkal lejjebb

helyezkedik el, mint községtanácsnak elnöke, ezért csak a sebesen gördülő karikájára figyelt.

Így történhetett meg az, hogy az elkövetkezendő teendőket magyarázó elnöknek, lába közé lökte az acélkarikát, aki az ebből eredő botlás miatt, az árok fenekébe bukfencezett.

Amikor az ároknak fenekén nyugalomba jutott a terjedelmes alakja, bölcsen körül tekintett. Ennek eredményeképpen tapasztalhatta, a vágtázó Benőnek köszönheti mindezt, aki már jóval odébb görgeti az acélkarikát.

—*Álljatok meg bitang kölykei! Állj meg te cudar Benő!* —kiáltotta elkeseredésében. Azonban kiknek ez a parancs szólt, már messze jártak a baleset helyszínétől.

Az elnök elvtársnak nem törött ugyan csontja. Ám a hivatalban használt ruhája úgy nézett ki, mint akit falunak elszabadult bikája megtaposott. Sallangokban lógott rajta nadrágja, inge, cipőjének talpa teljes egészében levált az eredeti helyéről.

Talán, ha hallják falu elsőszámú vezetőjének segélykérő hangát, előfordulhat olyan is, hogy megállnak. Olyan zajjal haladtak, hogy még a félrevert, tüzet jelző harang hangját sem hallották volna meg, így tovább rohantak.

Hatalmas célt tűztek maguk elé. Mielőbb végig gördülni falujuknak utcáin, megmutatni más utca gyerekeinek, főleg a felvégieknek, hogy az alvégiek leggyorsabbak a *karikázásban is*.

Az nem elég, hogy vaskarikák robaja elborította a falu területét, hanem az utca porából keletkezett, olyan porfelleg, mintha tornádó járna a házak között.

Mindemellett, szájukat sem tartották csukva, hanem egy folytában üvöltözték:

—Hajrá gyerekek! Hajrá alvégiek! Mutassuk meg az oldali gyerekeknek, felvégieknek, gyűrfenekieknek, túlsósoriaknak, mi vagyunk legjobbak! Minket nem tudnak legyőzni, mert sokkal, e sokkal erősebbek vagyunk náluknál!

Miután minden akadályt leküzdöttek már a faluban, ismét az alvégi utcába értek. Ezt még legsüketebbeknek is észre kellett venniük. Az acélkarikák, és a toló vas robaja, figyelmeztette az itt lakókat; *visszaérkeztek a Rohóbanda tagjai.*

Vannak ám olyanok mindig, akik a valós veszélyt nem veszik komolyan. Vagy nem veszik komolyan, vagy pedig hallásuk hagy maga után némi kívánnivalót, egyszóval süketek.

Azt sem lehet tudni, Rozál nene melyik félhez tartozik, mert ha úgy akarta nagyot hallott. Ha így akarta kicsit hallott. Most, figyelmen kívül hagyva minden veszélyt, az utcára merészkedett.

Miután bátran kilépett az utcára, egy porfelleget látott közeledni, amit, egy cseppet sem vett komolyan.

Abban igaza van, hogy poros utca legtöbbször porzani szokott. Porzik az akkor is, ha hazafelé

rohanó disznónyáj, kecskenyáj, birkanyáj, tehéncsorda kavarja fel. Meg aztán porzik akkor is, ha az északi szél feltámad egy pillanatra és tovarohan a huzatos falunak még huzatosabb utcáin.

Ballábával lépett ki deszkakapuján. Babonás vénasszony hírében állott falu lakói előtt. Éppen ezért ennek tudta be, ami történt vele, az utcára kilépve, egy acél karika futott lábai közé.

A karikában megbotolva, elvágódott az utca porában. Többire már nem emlékezett, csak valami halvány sejtelem derengett fejében, miszerint Benő, ez a sátánfajzat rohant a karika után.

Gyakori használat folytán, a gördülőszerkezet széle kiéleződött, miáltal hatásosabbnak bizonyult, mint bármely kaszának éle, vagy a takarmány aprítására szolgáló szecskavágónak kései.

Mindezek után nem lehet csodálkozni azon, miszerint sok-sok ráncból álló szoknyája úgy nézett ki, mintha e vágószerkezet kései közül szabadulna.

Nemcsak kinézése volt olyan, hanem megfogható valóság is ezt igazolta. A rakoncátlan gyereknek karikája, nem semmiért akadt meg szoknyájának bőséges ráncaiban.

A csikósok díszes ostora, vagy az indiánok fejdísze, nem bővelkedett ennyi rojtos sallangban. Mindezek után meglehet érteni, ha az eszmélés után, a vénboszorkány, sikoltozva hallatta hangját:

—Te! Te istentelen pokolfajzat! Te, az egész alvég, sőt, az egész falu életének megkeserítője! Mit

tettél velem már megint? Nézd ezt a gyönyörű szoknyámat, amelyet olyan nagy gombolyag cérnával sem tudnám már összevarrni, mint az a nagytökfejed! —sipítozta artikulátlan hangon. Ám minél hangosabbra emelte hangját, annál inkább röhögött, vihogott rajta a cudar gyerek.

De nemcsak ő nevetett, hanem a többi karikázók is, akik erre az időre utolérték társukat, és láthatták, amint a vénboszorkány, egy sárkányhoz hasonlít leginkább, sallangos szoknyájában fetrengve.

A *Rohóbanda* legfelhőtlenebb röhögése közben érkezett meg az édesapa, aki látva a sallangos szoknyát, alig tudta megállni, hogy ne csatlakozzon röhögésével a cudar gyerekekhez. Azonban a jó modor hamar felülkerekedett rajta. Tapasztalva azt, hogy édesfia ismét az események főszereplője, ezért rákiáltott:

—Benő! Mars be a portára!

Amikor beértek, mintha alábbhagyna az utcán megjátszott dühe, máris kérdezte:

—É…édesfiam, mi történt már megint?

—Édesapám, az úgy volt, hogy Rozál nene vigyázatlanul kiugrott a rácsos kapuján és neki rohant egyenesen az én karikámnak! Úgy neki rohant, mintha szándékosan meg akarna engemet veretni magával.

Holott én nem csináltam semmit! Csak a karikám után szaladtam, ami nem akart megállni. Az a csuda, hogy nem hajlott el, mert akkor most

karika nélkül maradnék! Így volt ez édesapám. Így volt ez, mert csak az isten látja lelkem, hogy igazat mondtam én most magának. Bizonyistenemre mondom, ez a színtiszta valóság, ha hisz el, ha nem!

Az édesapát, ennyi bizonygatás hallatán elfogta az utcán abbamaradt röhögése és nem verte meg cudar gyerekét. Nem verte meg még akkor sem, amikor a tanácselnök, mint újabb károsult jelentkezett nála.

Talán mindez azért történhetett így, mert egyik károsultat sem szívlelte.

—Mondd nekem Benő fiam, mi lesz tebelőled, ha nem tudlak megnevelni? —kérdezte most már komolyan, miután végre sikerült elfojtani röhögését.

—Nem tudom édesapám, de azt megígérem magának, hogy nem lesz belőlem kupcihér, adóvégrehajtó, de még képviselő sem. Én rendes emberré akarok válni, amire megnövök! Erre esküszöm magának, *ha hiszi el nekem, ha nem!*

Libatojás a hóban

Az emberek hajlamosak olyat mondani, mely szerint a nyár sokkal kurtább, mint a tél. Ám alig tavaszodik ki, jön a nyár a maga forróságával. Az ősz meg csak egy röpke pillanat, miután az Eged

hegy felől, könyörtelen hideg szél süvölt végig a falu völgyén keresztül és akadálytalanul rohan a nagy Alföld irányába.

Mintha a szél nem lenne már magában is eléggé hideg, még az égiek is kiszakították a felhők dunnáját, amelyből sűrű pelyhekben hullnak alá a hópelyhecskék. Beborítva a tájat fehér lepellel, amely letakar most mindent, fehérré varázsolva a környéket.

A hideg miatt, a legelőre nem jár már ki a csorda, a gulya. Csak a disznónyájat, kecskenyájat hajtják még ki pásztoraik, de ezeket is csak azért, hogy néha megjáródjanak a jószágok lábai. Legelni nem tudnak, legfeljebb a bokrok kisebb ágait legelik le a kecskék. A disznók meg a talaj turkálásához látnak, amennyiben nincsen kőkeményre fagyva.

Falu lakói igyekeznek mindent eltüzelni, amiből egy kis meleg nyerhető. Benő édesapja tűzifát vág az udvaron, amikor András sógor átkiált a kerítésen:

—Hej, sógor, a Teremtő sem jól teremtette meg e világot! Nyári nagy melegből adhatna most, télnek idején egy keveset! Ha ezt tenné, akkor magának sem kellene most fát vágnia.

—Igaza van sógor. Ha nem lenne hideg, nem lenne hó sem. Nem kellene fát vágni, és nem kellene ezzel a nagy hóval küzdenie a szegény embernek. — mutatott portáján kupacokba rakott hó csomókra, amelyek tavaszig még tovább növekedhetnek.

—De bezzeg e cudar gyerekek nem bánják bármekkora hó, esik. Szánkó, meg aztán a sítalp, nagy hóban csúszik igazán.—mutatott András sógor meredek kertjének irányába, a csörtető gyerekekre, akik szánkóikkal, sítalpaikkal igyekeztek a domb tetejére.

Az alvégi gyerekek voltak mindannyian, az elhíresült Rohóbanda tagjai. Elől a Benő gyerek húzta egy durungfából ki nagyázott szánkóját, amelynek talpát majd a fagyos hó csiszolja simára.

Többiek sítalpa sem a legkiválóbb gyárban készült, hiszen valamennyi selejtes hordók dongájából lett faragva, amelyből már mindenképpen kifolyna a bor.

—Hű, a teremtésit ezeknek a cudar gyerekeknek, még kárt tesznek a kisfákban, amiket tavasszal ültettem!—kapta fel sógora szavaira fejét az édesapa, majd idegesen kiáltott a csendben lopakodó gyerkőcök után:

—É…é…desfiam! Kertben ne szánkózzatok, mert a moslékkavaró bottal verek a feneketekre!

—Nem akarunk ott szánkózni, csak itten megyünk ki a Kispartra, ahonnan sokkal jobban csúszik szánkónk!

Nem úgy, mint kertünkben, ahol még a kisfáira is nagyon kell vigyáznunk. Pedig sohasem én tördelem ki őket, hanem a rohangáló malacai.

Ez a színtiszta igazság édesapám, ha hisz el, ha nem.

—Ni csak, ni csak, de felnyílottak azok a csipás szemeid, amik nem akarnak reggelente kinyílni, mert délig az ágyban pihengetnél!

De még akkor sem kelnél fel, ha valaki hajlandó lenne ágyadba vinni a sajtocskát, meg aztán a finom tejecskét. Hogy az ördög nem viszi már el az ilyen rakoncátlan gyereket, amilyen te vagy é…é…des…fiam! —kiáltotta egyre hangosabban, mert a Rohóbanda tagjai, az édesfiával együtt, eközben eltávolodtak tőle.

Nemsokára már a dombtetejéről hallatszott be a szánkózók, síelők zsivajgása, akik nem éreztek semmit sem a Bükk hegység magasabb hegyei felől érkező hideg szelekből.

Kipirulva rohantak fel a hegyre, hogy aztán szélvészként száguldjanak a csúszó, sikló eszközeikkel a falu völgye felé. Zsivajuk behallatszott a faluba, amiből a szüleik hallhatták, gyerekeik nem mentek messzire.

Mintha a libák csak arra várnának, hogy ezek a zsivajgó gyerekek átadják nekik az utcákat, nagy gágogás kíséretében vonultak ki az udvarokról az utcára.

A nyáron poros utcát, most egy félméternyi hó borította. A hó legalább olyan puha volt, mint az a fészek, melyet gazdáik készítettek számukra egy vesszőkosárba, hogy tojásaikat abba tojják.

Ezek a buta libák jobban tudják, ha még igazi tél van is, hogy a tojásaikat ideje megtojniuk, mert tavaszig még ki is kell kelniük.

Az, bizony már nem vall az okosságukra, hogy a gazdájuk által elkészített fészek helyett, az utca vastag havába tojják a tojásaikat.

Persze, nem minden liba *butaliba*, de vannak közöttük olyanok, akik gondatlanságukban, a hideg havat, puhasága miatt, fészeknek nézik.

Ezen sem lehet sokáig csodálkozni, mert az ő tollaik, nem engedik érzékelni a hideget, miután úgy gondolják, most is fészken ülnek, hiszen a hó legalább annyira puha.

Az egyik buta liba főleg nem érzékelte e cudar hideget, ezért az utca havába tojta tojását. Mint ki jól végezte dolgát, felkelt a hóból és beállt a többi liba közé gágogni.

A domb tetején, ezen idő tájára, kifáradt már a Rohóbanda csapata, és elindult vissza a faluba.

Annyira azért nem fáradtak el, hogy visszaérkezésüket ne kísérné zsivajgás. Erre már csak ezért is szükség van, mert visszafelé jövet beszélik meg, ki volt a legbátrabb, kihajtotta ma végre a legnagyobb hősiességet a meredek lejtőkön.

Rozál nene most csak kevésé aggódva hallgatta Rohóbanda visszaérkezését és abban bízott, a cudar gyerekek most nagyon elfáradtak. Márpedig a nagyon fáradt gyereknél ő jobbat még soha nem ismert. Mindezek után nem is szentelt

nagyobb figyelmet rájuk, hanem a baromfik etetésével foglalatoskodott.

A visszaérkező gyerekek közül, R. Gyuri kiáltott fel váratlanul, hírtelen támadt örömét hallatva:

—*Nézzétek csak mit találtam!*—emelte kezét a magasba, úgy, hogy a Rohóbanda minden tagja jól láthassa a most talált kincsét.

Gyuri kezében egy hófehér libatojás várt arra, hogy mindenki megszemlélje, megcsodálja, amelynek semmi baja nem esett, amikor a gondatlan butaliba, a hóba pottyantotta.

Körbe állták a tojást úgy, mintha olyat még sohasem láttak volna. Amikor mindenki megszemlélte, B. Lackó fordult kéréssel R. Gyurihoz:

—*Add nekem! Nagymamám csinál nekem belőle rántottát!*

Lackóról jó azt tudni, hogy egy szem gyereke volt szüleinek. Ezek után több jutott neki, mint a többi gyerek bármelyikének, kiknek testvéreik voltak.

R. Gyurinak és testvérének viszont, akik félárva gyerekek voltak, kevesebb jutott, szűkösebb időket éltek.

A szíve azonban soha nem tagadott meg semmilyen kérést, így most is ekképpen szólt az egykegyerekhez:

—*Ha annyira szereted a rántottát, akkor nesze itt van és süttesd meg mamáddal!*

Lackó gyerek boldogan vette át az elkunyerált libatojást és örömében egyik kezéből másikba, rakosgatta. Nem bírt betelni a látványával. Különösen akkor örült, amikor arra gondolt, milyen finom rántottát süt neki ebből a nagymamája — Rozál nene.

Rohóbanda több tagja nem nézte jó szemmel, hogy az egykegyerek, milyen könnyen kaparintotta meg a rántottának valót. Mindegyikük tudta, a megtaláló árvagyereket illetné meg a találttojás leginkább.

Benő fejében a gondolatok gyorsan követték egymást, amikor az egykegyerek kezében látta meg az elkunyerált rántottának valót.

Először úgy gondolta, leszidja a kapzsi gyereket, akinek van mit aprítani tejecskéjébe. Most mégis volt pofája elkérni egy árvagyerektől, csak azért, hogy sok egyéb jó falatok mellett, még ez is az ő bendőcskéjébe kerüljön.

Szidás gondolatát mégiscsak elvetette, hiszen ismerte makacsságát, ami után bizonyos volt abban, a rántottának valót nem adja vissza, a jobban rászoruló megtalálójának.

Azt azonban már mindenképpen eldöntötte, az egykegyerek nem fogja bezabálni még akkor sem, ha a tojásra csak a pusztulás vár.

—*Add már ide, hadd nézzem, meg milyen nagyot tojnak a libák!* —szólt simulékonyan hozzá, A rántottára vágyó nemhogy odaadta, hanem még

inkább beszorította markába, nehogy valaki másé lehessen.

—*Nem adom, mert tudom, hogy nem adod vissza!*

Nem adom, mert nagymamám is azt mondta, nagyon vigyázzak veled. Te mindenre képes vagy, ami csak rossz dolog van ezen a világon!

—Akkor legalább kezedből mutasd meg. Nem kell mást tenned, mint kinyitnod tenyeredet addig, amíg én megláthatom, mert az idén még nem láttam libatojást.

Lackó gyerek, az egyke, erre már mutatott némi hajlandóságot. Csak az volt a kérése, hogy

Benő álljon tőle távolabb, nehogy egy hírtelen mozdulattal elkapja.

Miután Benő hátrább állt, a Lackó gyereknek kinyílt a marka. Láthatóvá vált a szép, nagy, fehér libatojás, tojásrántottájának alapanyaga, amely olyan fehér volt, mint a hó, amelyben R. Gyuri megtalálta.

—*Nohát, de régen nem láttam ilyen szép tojást!* —áradozott Benő és lassan közelebb tipegett Lackóhoz, akinek tetszett ez az elámulás és nem figyelt kellő módon arra, hogy az ámuldozó gyerek már mellette áll.

Amint közelebb került, a jobb kezével aláütött Lackó tojást tartó kezének, amiből a rántottának való legalább egyméternyi magasságba felrepült.

Miután felrepült, már indult is vissza a föld felé. Ám a puha hó helyett arra a helyre pottyant, ahol a Rohóbanda tagjai már keményre taposták a havat.

—*Nesze neked te egykegyerek! Ebből már nem teszel a bendőcskédbe rántottát!* —kiáltotta Benő kárörvendően, miközben az elégedettségtől arca sugárzott.

A törött tojás sárgára festette az eddig fehér havat. Összetörte az egykegyerek lelkét, akinek képzeletében a párolgó tojásrántotta, már beindította a fokozottabb nyálelválasztást.

Az ezt követő pillanatokban egy fájdalmas sikolyt hallatott, miután kétségbeesett bőgése közben kiáltotta:

—Mamám! Gyere ki mamám, mert Benő összetörte a tojást!

Nem telt el talán még egy percnyi idő sem, amikor Rozál nene rohant kifelé az utcára, kezében egy vastagabb moslékkavaró bottal, amelyet csak nagyobb veszély gyanúja esetén vesz a kezébe.

E rakoncátlan, cudar Benő nem várta be az érkezését, mert már a harmadik portánál rohant, amikor az üldözője utána küldte átkait:

—Megállj te istentelen, te pokolravaló, te anyaszomorító, te a falunak megkeserítője! Hogy a nyakad ott törnéd már ki, ott, ahol éppen rohansz! — kiáltott és dobta botját a menekülő gyerek után, pedig ekkor még azt sem tudhatta, az unokája segélyhívó szavai miért hangzottak el.

Még egy ideig kiabált utána, de mindezt feleslegesen tette, mert az üldözött már túlságosan messze járt. Így nem tehetett mást, mint sikertelenül eldobott moslékkavaró botot megkereste a hóban, majd a cudar gyerek apját felkeresve, előadta édesfia elleni legújabb panaszát.

Az estefelé visszatérő gyerek, félénken kukkantott be portájuk kapuján. Ennek a félelemnek most nem volt semmilyen alapja. Édesapja várta ugyan a kapu mögött, de most nem

volt kezében moslékkavaró bot. És semmilyen más olyan eszköz, amivel más esetben, nevelését gyakorolta „*cudar”* gyereke felett.

—Édes fiam! Nem kellett volna elmenekülnöd! Te most nem verést érdemelnél! Inkább dicséret illetne! Nem engedted, hogy ez a kapzsi, egykegyerek, felfalja még azt a tojást is, ami egy árva gyereket illetne meg!

Most már látom édes fiam, valóban nem lesz belőled kupcihér, kapcabetyár, adóvégrehajtó, semmilyen politikus, de még csak mások vagyonkáját lefoglaló hitvány gazember sem! Hála a nevelésemnek, belőled rendes ember lesz, aki mását nem kívánja! Aki nem fog más rendes, dolgos ember nyakán élni úgy, mint teheneinken a bögölyök hada!

Mialatt e dicsérő szavait mondta, magához ölelte édesfiát és soha nem látott büszkeséggel nézett annak szemébe.